BBC

10+ STRON GOTOWYCH PROJEKTÓW RABAT, BALKONÓW I TARASÓW

Lipiec 7 (48)/2022

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

Ogrodowe paleniska

Kwiaty dla PSZCZÓŁ
Przyciągają jak magnes

Wielkie pomysły
MAŁE OGRODY

Zrób to sam
ŁAWKA
ze schowkiem

Eksperci polecają
CHABRY

Lipiec 7/2022
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636
9 772391 838128 07>

ROŚLINY ZA DARMO
Rozmnażaj rośliny i oszczędzaj pieniądze – **Monty** pokaże, jak to zrobić

POGROMCY UPAŁÓW
Carol przedstawia najlepsze gatunki, które poradzą sobie z suszą i skwarem

UPRAWY BEZ CHEMII
Rozwiąż problemy, stosując naturalne metody **Alana** na zdrowy ogród

eprasa.pl d10e821a

Planta

na dobre
w ogrodzie!

Pełna gama
produktów do ogrodu!

Zapraszamy do oglądania serii filmów instruktażowych „z Plantą w ogrodzie".

Na kanale YouTube systematycznie umieszczamy nowe filmy, subskrybcja pozwoli Wam być na bieżąco!

Zeskanuj QR kod!

z Plantą w ogrodzie!

Mieszanki traw, nawozy, **cebule kwiatowe,** podłoża, **agrotekstylia,**
kamienie ogrodowe, **nasiona,** akcesoria ogrodnicze

Planta Sp. z o. o., ul. Wyszyńskiego 16a, 33-100 Tarnów, biuro@planta.pl www.planta.pl

eprasa.pl d10e821ac7

Prenumerata

Gardeners` World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC Gardeners' World Magazine. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

Teraz magazyn Gardeners` World. Edycja Polska jest miesięcznikiem (10 numerów w roku). Zamów prenumeratę bezpiecznie, bez wychodzenia z domu na **www.UlubionyKiosk.pl**. Przesyłka gratis!

- **Prenumerata roczna**
  161,10 zł – 10 wydań,
  w tym 1 numer gratis
- **Prenumerata dwuletnia**
  268,50 zł – 20 wydań,
  w tym 5 numerów gratis

Inne opcje:
- e-prenumerata roczna (PDF) – 114,40 zł
- e-prenumerata dwuletnia (PDF) – 214,50 zł

Jeśli masz pytania, wyślij e-mail na prenumerata@avt.pl.

Welcome

„Otwarcie drzwi i wyjście do ogrodu jest najbardziej ekscytującym wydarzeniem każdego dnia"[1]. Latem cudownie jest czuć trawę pod bosymi stopami i ciepły wiatr radośnie rozwiewający włosy... bo ogród i wakacje to idealne połączenie. Przed nami cudowne tygodnie odpoczynku i najlepszy czas, by zabrać dzieci sprzed ekranów i wyjść na świeże powietrze. Pamiętasz jeszcze ten przynoszący ulgę dźwięk ostatniego szkolnego dzwonka, który kończył naukę i zwiastował długie tygodnie beztroskiego lenistwa? Tak niewiele potrzeba, by spędzić niezapomniane wakacje w ogrodzie – zajrzyj na strony 6-19. Wykorzystaj w pełni swój zielony zakątek, wypełniając go mnóstwem kolorów, tak by każdy dzień zachęcał do radosnego świętowania. Letnie kwiaty sprawią, że twoje rabaty utoną w obfitości kolorów i zapachów, a jeśli wybierzesz rośliny z naszej listy 12 najlepszych „magnesów na pszczoły" (str. 84-89), twój ogród wręcz „zabzyczy" ze szczęścia.

Nie martw się, jeśli masz niewiele miejsca, bo każdą przestrzeń można zamienić w mały raj. Wystarczy choćby kilka metrów kwadratowych lub wolnych doniczek. Dzięki naszym prostym wskazówkom tego lata twój ogród przejdzie prawdziwą rewolucję. Na str. 38-73 znajdziesz gotowe projekty, a w nich sprytne rozwiązania (na balkon, taras, rabatę i przedogródek) oraz najlepsze rośliny na małe przestrzenie – to wszystko, czego potrzebujesz do sukcesu.

Piękne rabaty i donice gwarantują wspaniały efekt, pod warunkiem, że będziesz o nie odpowiednio dbać. „Ogrodnictwo wymaga dużej ilości wody – w większości w postaci potu"[2], więc jeśli nie chcesz biegać po ogrodzie z konewką, wybierz rośliny, które kochają upały i znoszą suszę. Carol podpowie (str. 28-32), jak wprowadzić do ogrodu śródziemnomorskie rośliny i klimat południa . Dzięki nim poczujesz się jak na zagranicznych wakacjach, ale nie zapomnij o chłodnej lemoniadzie... najlepiej z kwiatami lawendy lub pysznymi lodami z pysznogłówki (str. 75).

Wiemy, jak trudno jest zacząć wprowadzić zmiany – ale wybierając nasz magazyn, zrobiłeś pierwszy krok. Pomożemy ci przejść resztę drogi wraz z poradami i wskazówkami naszych ekspertów.

Udanych wakacji. Ciesz się tym letnim wydaniem, ogrodem i odpoczynkiem. Do przeczytania za miesiąc!

Paweł Romanowski
Redaktor naczelny
pawel.romanowski@avt.pl

[1] Marion Cran
[2] Lou Erickson

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Joe Swift
Nagradzany projektant ogrodów, prowadzi pracownię w Londynie. Pisze o wszystkich aspektach ogrodnictwa, dla nas projektuje kwiatowe rabaty.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl d10e821ac7

SPIS TREŚCI

lipiec 2022

LUBIMY

6 Gwiazdy lipca

18 Chabry

INSPIRACJE

22 Udana uprawa
Monty podpowiada, jak robić sadzonki

28 Pogromcy suszy
Carol wybiera rośliny znoszące upały

33 Boskie bodziszki
Gatunki i odmiany dostępne w Polsce

59 Przewodnik po paleniskach
Co wybrać, na co uważać

64 Zuchwałe piękno
Egzotyki w donicach

74 Pysznogłówka, indiański smakołyk
Przepisy Małgorzaty Kalemby-Drożdż

79 Storczyki
Uprawa i pielęgnacja falenopsisów

82 Oplątwa na korze
Jak zrobić krok po kroku

94 Szkodniki i choroby
Naturalne sposoby zwalczania

99 Ławka ze schowkiem
Zrób to sam

103 Test chwastowników
10 najlepszych modeli

108 Letnie cięcie
Jak uporządkować glicynię

WŁASNE UPRAWY

76 Prosto z grządki
Buraki

FAUNA W OGRODZIE

84 Kwiaty dla pszczół

90 Konik brunatny

92 Ryjówka aksamitna

FELIETON

20 Cały Monty

120 Opowieści Titchmarsha

28
Nikt nie jest w stanie przewidzieć, co się stanie z pogodą, ale ogrodnicy mogą stawiać na rośliny, które radzą sobie z suszą – przekonuje Carol

18
Graham zachwala chabry – niebieskie, fioletowe i białe – bo kwitną całe lato

84
Rosi Rollings omawia 12 najlepszych „magnesów na pszczoły", które sprawią, że twoje rabaty zabzyczą

eprasa.pl d10e821ac7

TEMATY Z OKŁADKI

84
50
99

38
59
18
22, 28, 94

Zdjęcie: lenschanger/Depositphotos

22
Uprawa roślin z sadzonek daje więcej satysfakcji, niż pozostałe metody ich rozmnażania, przekonuje Monty

33
Paweł Kudelski przedstawia bodziszki, które mają nieskończenie wiele zastosowań – na rabatach w ogrodach, na kwietnikach i w donicach

59
Kay Maguire dzieli się wskazówkami, jak wybrać i używać najpopularniejszy tego lata gadżet do ogrodu – palenisko

64
Uzyskaj imponujący efekt dzięki jaskrawym kolorom oszałamiających liści egzotycznych roślin

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, LENSCHANGER/DEPOSITPHOTOS

DODATEK SPECJALNY: małe przestrzenie

40 Projekty wąskich rabat
46 Balkon
48 Patio
50 Przedogródki
70 Warzywnik

PRENUMERATA s. 107

Plan działań w lipcu

SPRAWY DO ZROBIENIA

111 Okop ziemniaki
112 Uporządkuj rabaty
113 Przytnij lawendę
114 Przerzedź zawiązki jabłek
115 Uważaj na bielinka kapustnika
116 Przedłuż kwitnienie groszku
117 Zasil pomidory
118 Przytnij topiary
119 Posadź fasolę

eprasa.pl d10e821ac7

“Letnia noc jest niczym doskonałość myśli”

Wallace Stevens

Lubimy lipiec

Gdybyśmy mieszkali w USA, w lipcu moglibyśmy świętować nie tylko Narodowy Miesiąc Hot Dogów, ale też Narodowy Miesiąc Kiszonych Ogórków, co wydaje się być doskonałym zbiegiem okoliczności. Ponieważ (większość z nas) mieszkamy w Europie, będziemy musieli znaleźć własne piękne połączenia, a gdzie lepiej ich szukać niż w naszych ogrodach i na łamach tego wspaniałego magazynu? Kiedy lato osiąga pełnię, a słoneczne dni rozjaśniają barwy na rabatach, roślinne kompozycje prezentują się nadzwyczaj apetycznie.

TEKST JAMES ALEXANDER-SINCLAIR

GWIAZDA MIESIĄCA

Zamiast jednej roślinnej gwiazdy, w tym miesiącu wybraliśmy wycinek rabaty, aby pokazać lipcową różnorodność. Cały lipiec opiera się na mocnych kolorach – tutaj mamy rude oranże i musujące żółcie. Zwróć też uwagę na kształty dodające faktury: kłosy, pąki, stokrotkowe kwiaty i łukowate źdźbła traw. Rabata w pełni chwały.

Dzielżan (*Helenium*) 'Red Army'
Podziel go wiosną. Ozdobne suszki. **W x S** 100 cm x 50 cm

Perowskia (*Perovskia*) 'Filigran'
Dobra dla zapylaczy. Pachnące liście. **W x S** 1,2 m x 60 cm

Trzcinnik ostrokwiatowy (*Calamagrostis* × *acutiflora*) 'Karl Foerster'
Wspaniała, żywotna trawa. **W x S** 1,8 m x 60 cm

Krwawnik (*Achillea*) 'Terracotta'
Unikaj mokrych stanowisk. Krótkowieczna bylina. **W x S** 80 cm x 50 cm

Przetacznikowiec wirginijski (*Veronicastrum virginicum*) 'Diane'
Posadź w żyznej ziemi (dużo ściółki). **W x S** 1,3 m x 60 cm

Krwawnica pospolita (*Lythrum salicaria*)
Dobra na rabaty i brzegi zbiorników wodnych. **W x S** 2 m x 60 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

epra[illegible]1ac7

BUKIET W DŁOŃ

Jednym z wielu powodów, dla których uprawiamy w ogrodach kwiaty, jest możliwość zerwania ich do bukietu, którym ozdobimy mieszkanie lub obdarujemy bliskich – już kilka kwiatów w słoiku po dżemie sprawi ogromną przyjemność. Ten zestaw to gotowy bukiet – wystarczy sięgnąć ręką.

Driakiew gołębia (*Scabiosa columbaria*)
Niska roślina, dobra dla motyli. Wymaga dużo słońca. Rozmnażaj z sadzonek pobranych u podstawy lub wysiej dojrzałe nasiona.
W x S 30 cm x 30 cm

Penstemon (*Penstemon*) 'Garnet'
Długo kwitnąca roślina – moje penstemony kwitną aż do jesieni. Łatwa do rozmnożenia z sadzonek.
W x S 90 cm x 30 cm

eprasa.pl d10e821ac7

METODA NA SUKCES

O tej porze roku trawy ozdobne zaczynają nabierać i masy, i rzeźby. Bardziej kolorowym kompozycjom, takim jak ta, dodadzą trochę lekkiej struktury. Tutaj rdzawozielona wietrznica klepie po ramionach trytomę i krwawnik, uwydatniając ich żółte brzdęki oraz różowe fangi.

Trytoma (*Kniphofia*) 'Bees' Lemon'

Wytnij zasychające łodygi przy ziemi, ponieważ nie wyglądają ładnie. Większe kępy podziel wiosną.
W x S 100 cm x 60 cm

Krwawnik (*Achillea*) 'Walther Funcke'

Początkowo pomarańczowe kwiaty różowieją z upływem czasu. W niesprzyjających warunkach łapie mączniaka, więc dbaj o nawadnianie młodych roślin.
W x S 60 cm x 50 cm

Wietrznica Lessona (*Anemanthele lessoniana*)

Daje dużo samosiejek. Po kilku latach wymień na nowe sadzonki.
W x S 100 cm x 100 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM

POSEZONOWA GWIAZDA

Jeżówki zawsze dają z siebie wszystko na moje urodziny (które wypadają na koniec miesiąca). Mają wiele odmian – te pomarańczowe nie są najbardziej odporne na mróz, ale ta jest oryginalną odmianą i, o ile mnie pamięć nie myli, jest najlepsza. Każdy etap jej kwitnienia jest ekscytujący: pąki przypominają korony, kwiaty są jak rozbłyski słońca, a ozdobne suszki wprowadzają w atmosferę jesieni.

Jeżówka purpurowa (*Echinacea purpurea*) – mieszańce Bressingham
Pobierz sadzonki korzeniowe lub podziel wiosną. Lubi dużo słońca, ale nie przepada za bliskim towarzystwem innych roślin.
W x S 90 cm x 50 cm

WYRÓŻNIA SIĘ W TŁUMIE

Róża jest prawdopodobnie najlepiej rozpoznawalnym kwiatem na świecie – nawet ci, którzy nie interesują się w kwiatami odnajdą ją w tłumie. Z oczywistym wyłączeniem Antarktyki, róże rosną na wszystkich kontynentach w wielu różnych warunkach. Widziałem nawet róże rosnące w najlepsze w zwisających z wiaduktów nad autostradą skrzyniach w Chinach. Ta odmiana to wspaniały mieszaniec herbatni o cudownym zapachu, doskonały do wazonu lub butonierki Pana Młodego.

Róża (*Rosa*) 'Sunny Sky'
Usuwaj przekwitnięte kwiaty dla wydłużenia czasu kwitnienia. Odporna na choroby, o cytrusowym zapachu.
W x S 1,2 m x 60 cm

eprasa.pl d10e821ac7

PAKIET DWÓCH KSIĄŻEK

W NIŻSZEJ CENIE!

REGULARNA CENA 164,90 ZŁ
PROMOCYJNA CENA
130,00 ZŁ

ZAMÓW PAKIET KSIĄŻEK I CIESZ SIĘ PIĘKNYMI ROŚLINAMI, A TAKŻE OBFITYMI ZBIORAMI W SWOIM OGRODZIE!

WWW.ULUBIONYKIOSK.PL

eprasa.pl d10e821ac7

INSPIRUJĄCE IGLICE

Kłosowce kwitną w nieskończoność, więc bardzo przydają się na rabatach. Anyżkowo niebieskie włócznie przyjmują w gościnę hordy motyli. Tutaj kumplują się ze szczupłym przetacznikowcem i ostróżkami w tle. Rośliny o takim samym kształcie kwiatostanów posadzone w jednym miejscu tworzą zgraną ferajnę.

Kłosowiec (*Agastache*) 'Blackadder'

Nie ścinaj go za wcześnie, ponieważ zimą utrzymuje ładną sylwetkę. Nie znosi mokrych zim, więc potrzebuje dobrego drenażu.
W x S 90 cm x 40 cm

Przetacznikowiec wirginijski (*Veronicastrum virginicum*) 'Lavendelturm'

Podziel wiosną. Jeśli lubisz porządek, możesz usunąć kwiaty po przekwitnięciu. Łatwy w uprawie i odporny na szkodniki.
W x S 1,5 m x 60 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS, JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

DWIE STRONY MEDALU

Łagodne i urocze skądinąd lilie gwałtownie polaryzują społeczeństwo: jednym ich zapach kojarzy się ze ślubem, innym z pogrzebem. Lilie tygrysie przyglądają się z rozbawieniem tym sporom, bo jako jedne z nielicznych lilii są pozbawione zapachu. Gatunkowa lilia tygrysia kwitnie na pomarańczowo, ale jest też odmiana biała, czerwona, różowa i żółta oraz – jak ta tutaj – pełnokwiatowa, a wszystkie są nakrapiane. Kiedy spór o zapach osłabnie, porozmawiajmy o tym od kiedy tygrysy mają cętki, a nie paski?

Lilia tygrysia (*Lilium lancifolium*) 'Flore Pleno'

Nogi (cebulę) lubi mieć w cieniu, a głowę (kwiaty) w słońcu. Rozmnaża się łatwo z cebulek przybyszowych, które pojawiają się latem u nasady liści i szybko spadają na ziemię.
W x S 100-150 cm x 30 cm

TEKST ŁUKASZ SKOP
ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

ON JEST TEMU WINNY

Mówi się, że liliowce to kwiaty jednego dnia – żaden z nich nie zobaczy ponownie wschodu słońca, ale to nie do końca prawda. Podczas pochmurnych i chłodnych dni pojedyncze kwiaty z trudem, ale jednak przeżyją o dzień dłużej. Uroda liliowców jest wymagająca: najpiękniej będą wyglądać wtedy, gdy codziennie oberwiesz wszystkie przekwitłe już kwiaty, robiąc miejsce nowym. Może od początku o to chodziło: poświęć im tylko jeden dzień – każdego dnia.

Liliowiec (*Hemerocallis*) 'Willow'
Różowowinne płatki z ognistą gardzielą. Rozmnażaj przez podział rozrośniętych kęp późnym latem, po kwitnieniu lub w kwietniu, kiedy zacznie się budzić po zimie.
W x S 70 cm x 50 cm

eprasa.pl d10e821ac7

JAGODOWA MIŁOŚĆ

Takie nasycenie jadowitego fioletu w kwiatach wywołuje u mnie mieszane uczucia. Natychmiast przychodzą mi na myśl wszystkie wyjątkowo niezdrowe słodycze i szampony do włosów o zapachu owoców, które sprawiają wrażenie, że myjesz się jedzeniem. Niepokojące i przyjemne uczucie jednocześnie. Cukierkowy zapach floksów wcale nie pomaga w tej sytuacji.

Płomyk wiechowaty (*Phlox paniculata*) 'Laura'

W połowie maja skróć o połowę młodych pędów – zakwitną trochę później, co wydłuży okres kwitnienia. Nie mocz wodą liści, bo sprzyja to występowaniu choroby grzybowej – mączniaka.
W x S 100-150 cm x 60 cm

REKLAMA

PIEŚNI LODU I OGNIA

Gorące i zimne barwy kwiatów potrafią zupełnie zmienić nasz sposób odbioru ogrodu: od turkusów, błękitów, fioletów i zieleni powieje chłodem, a żółcie, oranże, czerwienie i róże natychmiast wywołają uczucie przyjemnego ciepła. W lipcu nietrudno zarówno o te pierwsze, jak i drugie kolory kwiatów, a kiedy połączysz je razem, to piekło zamarznie i zapłoną lodowce.

Hortensja ogrodowa (*Hydrangea macrophylla*) 'Cameroun'
Kwitnie na pędach tego- i ubiegłorocznych, przez całe lato. Dla silnego błękitu kwiatów potrzebuje nawiezienia wczesną wiosną specjalnym nawozem do niebieskich hortensji.
W x S 120 cm x 120 cm

Krokosmia (*Crocosmia*) 'Lucifer'
Kwitnie od połowy lata do przymrozków. Może przezimować, chociaż nie warto ryzykować: lepiej ją wykopać i przetrzymać do wiosny w pomieszczeniu wolnym od mrozu.
W x S 60-120 cm x 50 cm

eprasa.pl d10e821ac7

PRZYCZAJONY TYGRYS

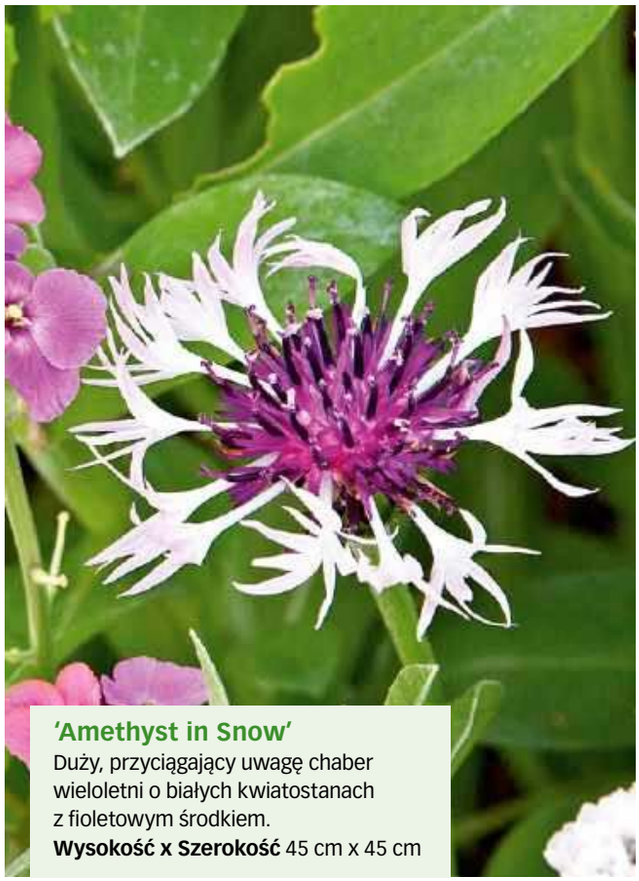
Alstremerie dobrze już znamy z bukietów, ale w ogrodach wciąż są ciekawostkami. Dzięki coraz bardziej odpornym na mróz odmianom, takim jak ta, mogą w końcu przezimować. Gdziekolwiek się nie pojawią, natychmiast wywołują duże wrażenie – tropikalne wzory na płatkach na pewno mają w tym swój udział.

Alstremeria ogrodowa (*Alstroemeria*) INDIAN SUMMER® 'Tesronto'

Wytrzyma spadek temperatury do -15°C zimą. Posadź ją na słonecznym i osłoniętym od wiatru stanowisku, w zasobnej i wilgotnej ziemi.
W x S 60-90 cm x 30-60 cm

REKLAMA

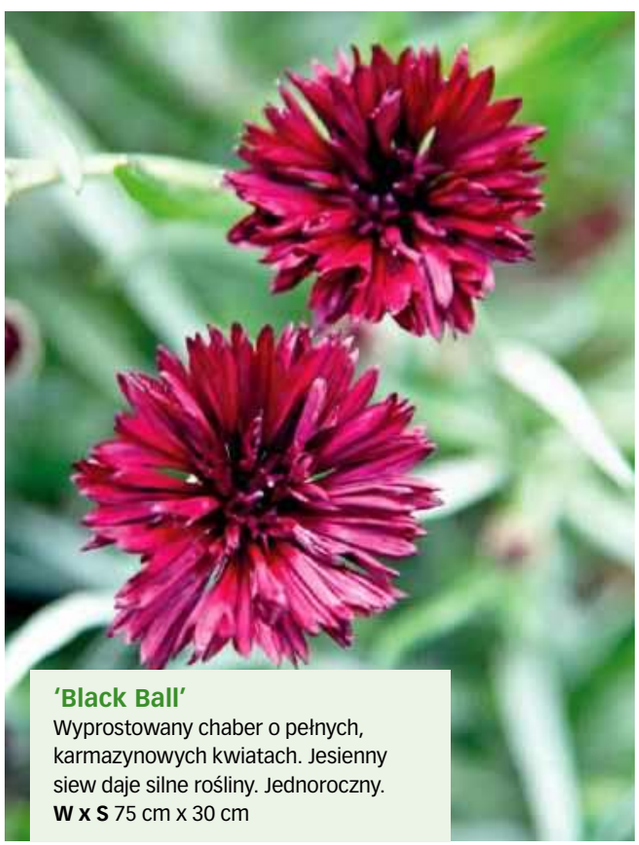

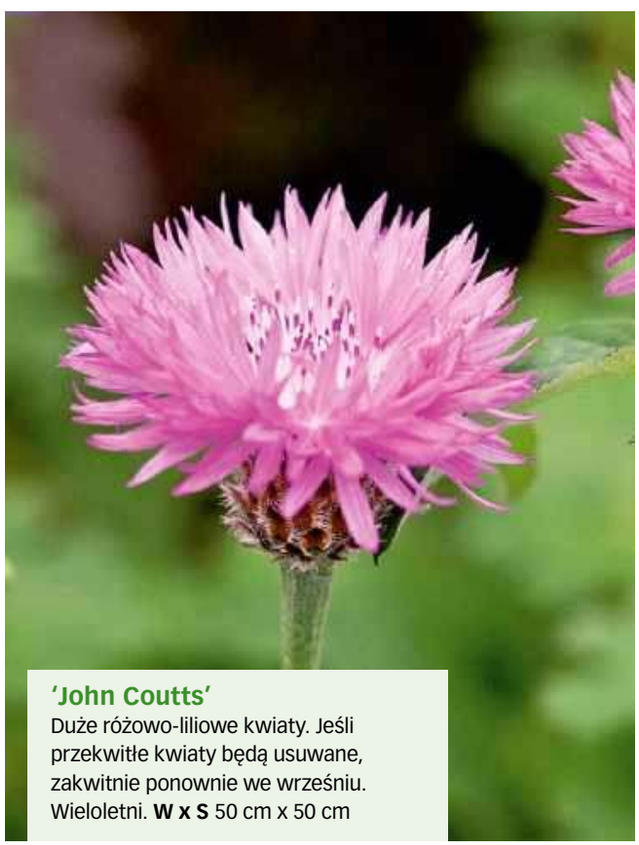
‘Amethyst in Snow’
Duży, przyciągający uwagę chaber wieloletni o białych kwiatostanach z fioletowym środkiem.
Wysokość x Szerokość 45 cm x 45 cm

‘Classic Fantastic’
Te nasiona zapewnią piękną mieszankę kwiatów w różnych odcieniach niebieskiego, dwubarwnych chabrów błękitnych i białych chabrów z niebieskim środkiem. Jednoroczne. **W x S** 75 cm x 30 cm

‘Black Ball’
Wyprostowany chaber o pełnych, karmazynowych kwiatach. Jesienny siew daje silne rośliny. Jednoroczny.
W x S 75 cm x 30 cm

‘John Coutts’
Duże różowo-liliowe kwiaty. Jeśli przekwitłe kwiaty będą usuwane, zakwitnie ponownie we wrześniu. Wieloletni. **W x S** 50 cm x 50 cm

Chabry

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Siew												
Kwitnienie												

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; CROCUS.CO.UK; SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

'Jordy'
Zmysłowe, ciemnofioletowe kwiaty i szarawe liście. Przycinaj, aby kwitły dłużej. Wieloletni. **W x S** 50 cm x 50 cm

Eksperci polecają

Chabry

Niebieskie, różowe, fioletowe i białe – kwitną całe lato – zachwala **Graham Rice**

Chaber. To słowo budzi skojarzenia z pewnym szczególnym odcieniem koloru niebieskiego, będącego znakiem rozpoznawczym rośliny, która, jak zapisano prawie 400 lat temu, „nawiedza, lub raczej prześladuje, pola uprawne". Pola musiały mienić się tym odcieniem, bo chaber bławatek (*Centaurea cyanus*) jest jednym z najpowszechniej występujących chwastów polnych – obok żółtego złocienia polnego i czerwonego maku.

Oczywiście udoskonalone techniki oczyszczania ziarna i pojawienie się selektywnych środków chwastobójczych szybko poradziły sobie z większością chwastów polnych i przyczyniły się do zwiększenia plonów zbóż, ale chaber polny przeżywa teraz triumfalny powrót jako składnik mieszanek nasion na łąkę kwietną. Można kupić nasiona tego błękitnego cudu w osobnej torebce, ale mieszanka 'Classic Fantastic' łączy go z roślinami o kwiatach w innych odcieniach niebieskiego. Coraz popularniejsze są też chabry w innych kolorach – zarówno wykorzystywanych na rabatach, jak i na kwiat cięty. Jesienny siew daje znacznie większe oraz bardziej płodne rośliny, niż siew wiosenny.

Żyjący w stanie dzikim mrozoodporny krewniak bławatka, driakiewnik (*C. scabiosa*), rośnie na suchych pastwiskach i coraz częściej na poboczach dróg – okazjonalnie jako żywiciel rośliny pasożytniczej o nazwie zaraza, która nie wytwarza zielonego barwnika. Uprawiany w ogrodach chaber górski (*C. montana*) ma większe kwiaty w szerszej palecie barw i często srebrzyste liście. Pamiętajmy, że choć robi większe wrażenie, rozprzestrzenia się często nieco zbyt entuzjastycznie.

- **Stanowisko** W pełnym słońcu. Chabry wieloletnie lubią wilgotną ziemię, choć w żyznej glebie mogą sobie nie radzić, natomiast chabry jednoroczne nie lubią ciężkiej gliny. Wszystkie są mrozoodporne, ale odmiany jednoroczne posiane jesienią cierpią, gdy zima jest mokra.
- **Pielęgnacja** Siej chabry jednoroczne w docelowym miejscu i przerzedzaj siewki zgodnie z instrukcjami na opakowaniu. Przerzedzaj też samosiejki, aby nie rosły w tłoku. Chabry wieloletnie mają tendencję do zagarniania przestrzeni – szybko tworzą spore kępy.
- **Gdzie kupić** www.claireaustin-hardyplants.co.uk, www.crocus.co.uk, www.mr-fothergills.co.uk

NA STRONIE www.gardenersworld.com/cornflower znajdziesz więcej podpowiedzi i specjalistycznych porad dotyczących uprawy chabrów

eprasa.pl d10e821ac7

Felieton

Cały Monty

Latem jedzenie posiłków pod chmurką jest dla **Monty'ego** bardziej wyjątkiem, niż regułą, ale gdy tylko nadarzy się okazja, jest więcej, niż chętny

ZDJĘCIA: MARSHA ARNOLD

Pewnego dnia dostarczono nam do Longmeadow dwie ławki ogrodowe i jeszcze tego samego popołudnia usłyszałem z ust Sary Raven – która prawie zawsze ma rację – że najlepiej jest sadzić pomidory do gruntu, gdy „jest już tak ciepło, że można jeść kolację w ogrodzie".

Może się zdarzyć, że czytacie te słowa w drugim tygodniu fali upałów, ale rzadko zdarza się tak ciepłe lato, aby można było jeść pod chmurką przez większość wieczorów. Najczęściej spożywanie wieczornego posiłku w ogrodzie i sączenie ostatniego kieliszka wina, gdy światło zamienia się w ciepły, aksamitny zmrok, to zapadający w pamięć wyjątek, a nie jakakolwiek reguła. Co potencjalnie sprawia, że sadzenie pomidorów do gruntu może być jednak loterią, ale wiem, co Sarah miała na myśli. Gdzieś około początku czerwca jest moment, gdy wieczory powinny być na tyle ciepłe, aby można było jeść w ogrodzie i plan ten wypacza jedynie perwersyjność angielskiego lata – to właśnie czas na sadzenie pomidorów.

„Nie ma miejsca, które nadawałoby się na wszystkie posiłki dnia"

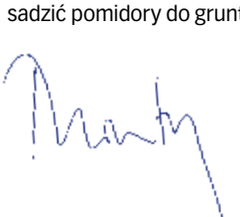
Tymczasem, aby zasadzić pomidory, musisz dysponować grządką, a żeby móc jeść pod chmurką, musisz mieć na czym usiąść. Dlatego mamy ławki. Są one pod kilkoma względami dość niezwykłe. Przede wszystkim: są do kompletu, co w domu państwa Don zdarzyło się chyba po raz pierwszy. Zawsze mieliśmy tendencję do kupowania mebli – zarówno przeznaczonych do wnętrz, jak i do ogrodu – ze zdecydowanie drugiej ręki: po recyklingu, upcyklingu, a okazjonalnie downcyklingu. Sarah kupiła kiedyś podstawę dębowej beczki o pojemności 60 000 galonów, której pozbywał się lokalny producent cydru, zastąpiwszy ją bardziej praktycznymi, choć zdecydowanie mniej romantycznymi kadziami ze stali. Przyjechała do nas ciężarówką w postaci pięknie wybarwionych dębowych desek, które wykorzystaliśmy do zbudowania ścianki działowej w domu, biblioteczek, które mam teraz za plecami, a także mnóstwo innych rzeczy – które zresztą jeszcze całymi miesiącami wydzielały silny zapach cydru. Śpimy na łóżku, które zrobiliśmy z metalowych rurek, wchodzimy na piętro domu schodami, które przesunęliśmy 20 lat temu na tydzień-dwa i które nadal są „tymczasowo" przymocowane tym samym kawałkiem starej liny, zaś szopy w ogrodzie pokryliśmy blachą falistą porzuconą przez lokalnych rolników.

Właśnie dlatego ta elegancka para ławek w stylu Lutyens stanowi, delikatnie rzecz ujmując, odstępstwo od reguły – zresztą bardzo miłe. Po pierwsze, ławki są wygodne. Oprócz tego dobrze wpasowały się w miejsce niedaleko ogrodu ziołowego, na które świeci popołudniowe słońce. Chcieliśmy je postawić w Ogrodzie Ozdobnym, ale zanieśliśmy je aż tam, bliżej domu, gdzie porzuciliśmy je na jeden wieczór i gdzie zapuściły korzenie. Chodzi o to, że miejsce do wypoczynku w ogrodzie jest absolutnie niezbędne, nawet jeżeli, jak w przypadku moim i Sary, okazuje się, że korzystacie z nich znacznie rzadziej, niż chcieliście czy sobie wymarzyliście.

Mam kilka wymogów dotyczących udanego jedzenia na świeżym powietrzu, z których jak dotąd najważniejszy brzmi: słońce jest niezbędne, ale nie może roztapiać masła. Oznacza to świadomość, gdzie pada słońce w porach posiłków i udawanie się tamże, a nie oczekiwanie, że słońce przybędzie do ciebie tylko dlatego, że akurat tam postawiłeś stół i krzesła. Śniadanie wymaga jak największej ilości porannego słońca, lunch zawsze powinien przebiegać w osłoniętym miejscu – w przeciwnym razie będzie za gorąco i za jasno, a podobnie jak śniadanie, wieczorny posiłek lub drink powinien łapać moc światła – tyle, że gasnącego z drugiej strony nieba.

Stoi za tym następująca myśl: każdy ogród powinien mieć trzy odrębne miejsca do odpoczynku i spożywania posiłków – co brzmi wspaniale dla posiadaczy dużych ogrodów, ale w małych ogrodach może wymagać sporej gimnastyki. W naszych ogrodzie w Londynie piłem medytacyjną filiżankę herbaty przed tylnymi drzwiami, w wątłym świetle poranka, a wieczorem siadywaliśmy na samym końcu ogrodu, łapiąc słońce docierające do zachodniego obrzeża londyńskiego nieba, co wymagało odbycia procesji z kuchni do stołu – niesienia tac z jedzeniem ścieżką między rabatami. Nie ma miejsca, które nadawałoby się na wszystkie posiłki dnia, dlatego gdy najbardziej chcesz usiąść i cieszyć się jedzeniem, piciem, albo po prostu ciszą, to warunki zewnętrzne podpowiedzą ci, gdzie to zrobić.

Oczywiście nie oznacza to, że nie można mieć różnych miejsc do posiedzenia rozrzuconych po całym ogrodzie. Ustawiliśmy nasze dwie nowe ławki przodem do siebie (z zachowaniem dogodnego dystansu społecznego): z jednej można oglądać brzask, a z drugiej ostatnie promienie letniego słońca, dzięki czemu mogę korzystać z dostępnego światła, nieco się tylko przesuwając, zanim pójdę sadzić pomidory do gruntu.

eprasa.pl d10e821ac7

OD ZJAWISKOWEJ ISLANDII PO EKSKLUZYWNY LONDYN

Brytyjscy dziennikarze Giles Coren oraz Monica Galetti odwiedzają najbardziej niezwykłe hotele na świecie, wyróżniające się położeniem, klimatem lub architekturą.

Niezwykłe hotele bez tajemnic – sezon 4

Piątki 22:00, od 1 lipca

BBC lifestyle

bbc.com/bbclifestyle

eprasa.pl d10e821ac7

“Uprawa roślin z sadzonek daje więcej satysfakcji, niż pozostałe metody ich rozmnażania”

Udana uprawa

Jeśli myślisz, że rozmnażanie roślin jest zbyt skomplikowane, zastanów się jeszcze raz – **Monty** dzieli się swoim prostym podejściem do tematu, które zapewni ci każdorazowy sukces na tym polu

ZDJĘCIA JASON INGRAM

Wśród wielu roślin, z których Monty pobiera sadzonki, są zioła

eprasa.pl d10e821ac7

Jednym ze skutków wirusa Covid-19 dla ogrodów był ogromny wzrost popytu na rośliny i odpowiadające mu braki w zaopatrzeniu spowodowane trudnościami branży z uprawą i dystrybucją roślin w czasie pandemii. Ale każdy problem jest szansą i jeśli nie można roślin kupić, pora samemu zabrać się za ich produkcję.

Rozmnażanie roślin to jeden z tych nieco onieśmielających terminów, które sprawiają wrażenie, że wymyślono je, aby mierzyć nasze ogrodowe kwalifikacje – jakby czyhał na nas w pakiecie arkusz egzaminacyjny. Może stać się polem minowym, które odbiera nam radość z prostej uprawy.

Tymczasem nie ma potrzeby bać się żadnej metody rozmnażania roślin: siewu, pobierania sadzonek, dzielenia ani robienia odkładów. Niektóre rośliny łatwiej jest rozmnożyć niż inne, ale nie ma w tym wielkiej filozofii. Po prostu spróbuj. Prawidłowy sposób to ten, który sprawdza się w twoim przypadku, choć pewnie znajdzie się trochę rad i wskazówek, które mogą usprawnić ten eksperymentalny proces.

Wiosną można wykopywać i dzielić rośliny zielne, ale większość czasu i przestrzeni z zakresu rozmnażania zabiera – między lutym a majem – siew, choć można go kontynuować aż do jesieni. Od połowy czerwca przydatnym i ważnym sposobem produkcji mnóstwa nowych roślin staje się pobieranie sadzonek – jest proste i nie generuje kosztów. Wszystkie moje żywopłoty bukszpanowe w Longmeadow powstały z tak pobranych sadzonek – podobnie zresztą, jak cisowe. Pobieram sadzonki z roślin, które mogą nie przetrwać zimy i z roślin o charakterystycznej formie, liściach czy kwiatach, które szczególnie mi się podobają. Pobieram sadzonki z roślin, które były kosztowne lub trudne do zdobycia i z jeszcze innych – tylko dlatego, że powstrzymanie się od tego byłoby marnotrawstwem. Pobieranie sadzonek bardzo wciąga!

Nowe rośliny za darmo

W drugiej dekadzie swojego życia odczuwałem pewną obawę przed pobieraniem sadzonek, jak gdyby czynność ta wyznaczała poziom ogrodnictwa, którego jeszcze nie osiągnąłem – ale to bzdura. Nie ma się czego obawiać. Wystarczy pobrać zdrowy odcinek pędu i wetknąć go do ziemi lub innego podłoża. Niektóre rośliny, np. wierzba czy dereń, rozpaczliwie pragną wypuścić korzenie i rosnąć nawet, gdy nie słychać o zbliżającym się egzaminie RHS [Królewskiego Towarzystwa Ogrodniczego – red.]. Inne są nieco bardziej wymagające – trzeba zaakceptować pewien odsetek niepowodzeń. W większość przypadków wszystko będzie dobrze, jeśli zrozumiesz kilka podstawowych zasad.

Roślina uprawiana z sadzonki będzie dokładnie taka sama, jak jej rodzina macierzysta – w przeciwieństwie do nasion, które

Monty zapewnia sadzonkom wilgotność, wkładając je do foliowego woreczka

„Nie ma potrzeby bać się żadnej metody rozmnażania roślin: siewu, pobierania sadzonek, dzielenia ani odkładania. Niektóre rośliny łatwiej jest rozmnożyć, niż inne, ale nie ma w tym wielkiej filozofii. Po prostu spróbuj.”

(przyjąwszy, że są zdolne do kiełkowania) mogą odziedziczyć najgorsze cechy obojga rodziców jako swoje najlepsze. Na przykład nasiona mieszańców F1 nie są wiernym odbiciem swojego typu, natomiast sadzonka będzie dokładnie taka sama, jak jej rośliny rodzicielskie. Jeśli masz różę, która ma idealny kolor, albo cis, który szczególnie dobrze nadaje się na żywopłot lub topiar, sadzonki odziedziczą te cechy.

Aby wypuścić korzenie, sadzonka potrzebuje jedynie tlenu i wody. Składników odżywczych będzie potrzebować dopiero, gdy wyprodukuje korzenie i zacznie rosnąć – dlatego początkowo odpowiednie będzie podłoże utrzymujące wilgotność i przepuszczalność, a nie takie, które jest bardziej odpowiednie do uprawy już ukorzenionych roślin. Można wetknąć gałązkę wierzby do wilgotnej ziemi i być pewnym, że wypuści

Wstawione do wody sadzonki pobrane z pelargonii lub mięty (na zdjęciu) wyprodukują korzenie w ciągu kilku tygodni

eprasa.pl dla prasy

korzenie, a inne rośliny, np. pelargonię, włożyć do szklanki wody i zostawić na kilka tygodni, a i tak wyprodukują zdrowe korzenie. Większość roślin plasuje się jednak gdzieś pomiędzy tymi dwiema skrajnościami.

Perlit jest idealnym podłożem, bo zapewnia dostęp powietrza do korzeni i sprawia, że ziemia zachowuje wilgotność, ale nie staje się rozmoknięta (przez co sadzonka zgniłaby bez dostępu powietrza). Zdecydowanie polecam wstawiać sadzonki do mieszanki złożonej (w proporcji 50:50 lub w sytuacji idealnej 75:25) z perlitu i beztorfowego podłoża. Tak naprawdę czysty perlit sprawdza się do prawie wszystkich roślin, ale jest nieprzydatny dla tych, które już rosną. Dodatek podłoża da ci trochę czasu, bo zapewnisz rosnącym korzeniom nieco substancji odżywczych.

Zanim zaczniesz pobierać materiał, przygotuj perlit i doniczki, aby przyspieszyć proces. Przygotuj też płaską powierzchnię, na której będziesz mógł kroić sadzonki jak na desce. Zawsze pobieraj sadzonki ostrym narzędziem, aby nie rozdzierać tkanki rośliny macierzystej oraz tkanki sadzonki i uzyskać czyste cięcie. Lubię pobierać sadzonki sekatorem, a potem docinać je nożem.

Sukces w pozyskaniu roślin z sadzonek zależy w znacznej mierze od tego, co zrobimy z materiałem w ciągu paru minut od pobrania. Chodzi o to, że gdy odetniemy materiał od rośliny macierzystej, zaczyna on obumierać. Sadzonka wyschnie – i to dlatego wstawiamy kwiaty do wody, a nie do pustego

Jak pobierać sadzonki półzdrewniałe

Łatwo jest pobrać sadzonki z takich roślin, jak szałwie, cisy i lawendy – wystarczy wykonać trzy proste kroki.

1 **Pobieraj** sadzonki sekatorem i wkładaj je do foliowego woreczka, aby nie wyschły. Szukaj nowych pędów bez pąków kwiatowych.

2 **Przytnij** nożem, tnąc tuż pod węzłem (gdzie z pędu wyrasta liść). Jeśli sadzonka ma liście, usuń je – zostaw tylko dwa górne.

3 **Umieść** sadzonki na głębokości ok. 4 cm wokół krawędzi niewielkiej doniczki wypełnionej mieszaniną perlitu i podłoża beztorfowego (w proporcji 50:50).

4 **Dobrze** podlej i ustaw doniczkę w ciepłym, jasnym miejscu. Podłoże ma być cały czas delikatnie wilgotne. Codziennie zraszaj liście.

eprasa.pl d10e821ac7

wazonu. Im bardziej wysuszona sadzonka, gdy wstawiamy ją do doniczki i podlewamy, tym mniejsza szansa, że wypuści korzenie. Zawsze miej przy sobie woreczek foliowy i od razu wkładaj do niego pobrany materiał. Niech tam pozostanie, aż będziesz mógł wstawić go do doniczki, bo spowalnia to wysychanie. Sadzonki pobrane wczesnym rankiem mają większe szanse od pobranych w południe, bo po chłodniejszej od dnia nocy są napęczniałe od soków. Chciałbym tu jednak zastrzec, że jeśli będziesz czekać na idealny moment, może on nie nastąpić i działanie pozostanie niezrealizowane. Najlepszy moment na prace w ogrodzie jest wtedy, gdy masz czas i odpowiednie narzędzia.

Wybierając odpowiedni fragment rośliny na sadzonkę – czy to z krzewu, np. lawendy, czy z rośliny o miękkich pędach, jak szałwia czy werbena, szukaj mocnych nowych przyrostów bez pąków kwiatowych. To dlatego, że pąki zużywają mnóstwo energii, którą sadzonka mogłaby wykorzystać na wypuszczenie korzeni. Jeśli nie masz wyboru i musisz pobrać odcinek pędu z pąkiem, usuń go.

Od maja do lipca większość sadzonek to sadzonki zielne – co oznacza po prostu, że pochodzą z tegorocznych przyrostów, które są miękkie i elastyczne. Są one łatwo dostępne, bo wiele z nich pojawia się jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki na początku lata i ma w sobie mnóstwo energii do szybkiego wypuszczenia nowych pędów – ale też nieodpowiednio potraktowana, może szybko obumrzeć. Pod koniec lata, od końca lipca do października, większość sadzonek to sadzonki półzdrewniałe, czyli pobrane z nowych przyrostów, które już nieco dojrzały i stwardniały – miękkie są jedynie ich czubki. Są znacznie silniejsze i mniej wymagające, ale też wolniej wypuszczają korzenie. Tak naprawdę najlepiej zacząć od sadzonek półzdrewniałych – w nadchodzących trzech miesiącach będzie mnóstwo odpowiedniego materiału. I wreszcie od początku jesieni przez całą zimę można pobierać sadzonki zdrewniałe z prawie każdego drzewa lub krzewu. Pobiera się je z całkowicie zdrewniałego materiału, który jest bezlistny u roślin zrzucających liście i wymaga znacznie mniej tempa i finezji podczas pobierania i operowania, ale wytworzenie korzeni może mu zająć nawet pół roku.

Wskazówki

Generalnie najlepiej jest pobierać sadzonki zielne i półzdrewniałe z końcówek pędów. Mogą to być pędy rosnące prosto lub pędy boczne, wyrastające z punktu między liściem a łodygą. Nie odcinaj czubka pędu i przytnij sadzonkę tak, aby była nieco dłuższa, niż trzeba. Ta długość nie jest istotna sama w sobie, ale istnieje następująca zasada: poniżej 2,5 cm to za mało, zaś powyżej 10-13 cm za dużo. W przeciwieństwie do pozostałych dwóch kategorii, możesz pobrać zdrewniały pęd, pociąć go na odcinki o długości 15 cm i wykorzystać każdy z nich, odpowiednią stroną w górę, jako osobną sadzonkę.

Pobranie sadzonki z róży oznacza, że można z niej otrzymać nową roślinę, która będzie taka sama, jak roślina macierzysta

Gdy pobierzesz ich już tyle, ile ci potrzeba, wyjmuj je pojedynczo z torebki i przycinaj tuż poniżej węzła (punktu, w którym wyrastają liście), usuwając wszystkie liście poza ich górną parą. Ograniczy to utratę wody i da więcej swobody rozwijającym się korzeniom. Używając ołówka, zrób otwór w ziemi (nie wciskaj pędu w podłoże) i zagłęb w nim jak największy odcinek sadzonki pod pozostawionymi liśćmi.

Od 25 lat nie używam hormonalnego ukorzeniacza i uważam go za zbędny, ale niektórzy bardzo go polecają. Jeśli chcesz go zastosować, zanurz sadzonkę w wodzie, następnie w proszku lub żelu, a potem wstaw do podłoża z perlitem.

Plastikowe doniczki lepiej trzymają wodę, a gliniane zapewniają lepszą przepuszczalność. Mówi się, że ulokowanie sadzonek wokół brzegu doniczki zapobiega wysychaniu. Do przeciętnej doniczki o przekroju 7 cm można wstawić co najmniej cztery sadzonki – więcej, jeśli są małe, o ile się nie dotykają.

Dobrze podlej podłoże i ustaw doniczkę w ciepłym i jasnym, ale nie bezpośrednio nasłonecznionym miejscu, żeby słońce nie przesuszyło ziemi. Wielkim wsparciem jest nagrzewana mata i nigdy nie żałowałem luksusowego zakupu mojej pierwszej mnożarki ze zraszaczem, która działa już od 26 lat i pomogła mi wyprodukować tysiące roślin z sadzonek. Sprawdzi się też „szklarenka" w postaci kuwetki z przejrzystą przykrywką. Chodzi o to, żeby powietrze było wilgotne, aby rośliny nie wyschły, zanim wypuszczą korzenie. Przy braku powyższego, dużą różnicę zrobi inwestycja w ręczny spryskiwacz i spryskiwanie doniczek kilka razy dziennie.

Będziesz wiedzieć, że sadzonki ukorzeniły się, gdy zobaczysz nowe liście lub korzenie wychodzące z podstawy doniczki. To sygnał, aby delikatnie wyjąć je z perlitu, oddzielić od siebie i zasadzić pojedynczo do doniczek z podłożem o wysokiej zawartości kompostu z perlitem, które wspomaga rozwój korzeni.

W ten sposób masz już nowe rośliny! Wyrosną na zdrowe, dorosłe egzemplarze o dokładnie takich samych zachowaniach, kwiatach, owocach i liściach. Uprawa roślin z sadzonek daje wyjątkową satysfakcję, która w moim odczuciu jest większa, niż ta płynąca z innych metod rozmnażania roślin. Jest w niej element tajemnicy, który daje głębokie poczucie sprawczości, jakby udało się nam dotrzeć do siły życiowej, której wcześniej nie znaliśmy. Dlatego pobieraj sadzonki. Pobieraj ich mnóstwo. Niektóre udadzą się lepiej od innych, ale każda, z której powstanie nowa roślina, będzie jak czysta magia.

POSŁUCHAJ, jak Monty opowiada o organicznym prowadzeniu ogrodu w naszym podcaście na Apple, Spotify oraz na **www.gardenersworld.com/podcast**

ZDJĘCIA: MARSHA ARNOLD

eprasa.pl d10e821ac7

WISAN SA
www.wisan.pl

UPIĘKSZ SWÓJ TARAS

Zasłona tarasowa gładka **LUZA** lniany

Zasłona tarasowa gładka **LUZA** szara

Zasłona ogrodowa **LUNA**

Obrus tarasowy tkanina drukowana w kwiaty **ELLE**

Obrus tarasowy tkanina drukowana w kwiaty **MISY**

Tkanina drukowana tarasowa ogrodowa Kolekcja **BUKIET GRANAT**

Tkanina ogrodowa tarasowa **BUKIET RÓŻOWY**

RABAT 20%
NA HASŁO „OGRÓD”
rabaty w sklepie i kupon nie sumują się

ZAMÓW ONLINE
WWW.SKLEP.WISAN.PL
LUB ZADZWOŃ
TEL. +48 (15) 812 22 53

eprasa.pl d10e821ac7

Pogromcy **suszy**

Ponieważ klimat staje się coraz większym wyzwaniem, **Carol** podpowiada, które rośliny kochają upały i suszę

Sukulenty, takie jak eonium, wykorzystują swoje mięsiste liście do przechowywania wody, co pozwala im radzić sobie z suszą

PHOTO: JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

„Nikt nie jest w stanie przewidzieć, co się stanie z pogodą, ale ogrodnicy mogą stawiać na rośliny, które radzą sobie z suszą”

Słyszymy, że w związku ze zmianami klimatycznymi lata będą prawdopodobnie coraz bardziej suche, choć analitycy na tym samym oddechu stwierdzają, że latem mogą też występować powodzie, a ogrody będą zalewane ulewnymi deszczami. Wraz z postępującym ociepleniem klimatu w atmosferze gromadzi się coraz więcej wody. W określonych warunkach związanych z aktywnością prądu strumieniowego jej ogromne skupiska mogą w krótkim czasie opadać w postaci deszczu, a pomiędzy tego rodzaju zdarzeniami mogą występować przedłużające się okresy suszy.

Nikt nie jest w stanie przewidzieć, co się stanie z pogodą, ale ogrodnicy mogą stawiać na rośliny, które radzą sobie z suszą. Jeśli masz cienką, słabą lub bardzo przepuszczalną ziemię, a działka jest słoneczna, to nawet, jeśli okazjonalnie zdarzają się ulewy, głównym wyzwaniem jest suchość gleby. Wówczas roztropnie będzie wybrać rośliny, które potrafią zadbać o siebie podczas nawet największej suszy, a jednocześnie są tak silne, że nie straszne im ulewy.

Jak radzą sobie rośliny z regionu Morza Śródziemnego? Oczywiście wyewoluowały tak, aby radzić sobie w warunkach, które wydają się nieprzyjazne. Przez klimat śródziemnomorski rozumiemy suche, gorące lata i chłodne zimy z umiarkowanymi lub dużymi opadami deszczu, ale bez mrozu lub z bardzo niewielkim mrozem. Biomy śródziemnomorskie występują w wielu miejscach globu i w ogrodach mamy już pochodzące z większości z nich rośliny. Jeśli, aby nieco się zainspirować, sprawdzimy, co świetnie rośnie w klimacie śródziemnomorskim, dowiemy się, co najlepiej zasadzić u siebie w podobnych warunkach.

Strategie radzenia sobie z suszą

W ostatnich latach ogrodnicy przykładają znacznie więcej znaczenia do tego, skąd pochodzą konkretne rośliny i choć nadal zdarzają się osoby, które „muszą daną roślinę mieć, bo kochają kwiaty", ta kwestia nas ciekawi, bo umożliwia dobór bylin, krzewów, drzew i roślin cebulowych, które będą dobrze rozwijać się w podobnych warunkach w naszych ogrodach.

Są i inne czynniki, które pomagają stwierdzić, które rośliny radzą sobie z suszą. Siedliska ewoluują razem z florą i fauną. To nie tak, że znienacka pojawia się gdzieś suche miejsce, a potem zaczynają je zasiedlać odpowiednie rośliny i zwierzęta – rozwijają się i ewoluują razem, wpływając na siebie nawzajem, a proces ten trwa w nieskończoność. Ewolucja nie wydarzyła się – ona trwa.

Gatunki, które znoszą suszę, mają konkretne cechy – choć występują one w różnych kombinacjach. Liście są ważnym elementem anatomii roślin – są potrzebne do fotosyn-

ZDJĘCIA: ALAMY/DEREK HARRIS; SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/ANDREW_HOWE, MKOVALEVSKAYA; JASON INGRAM

Carol poleca rośliny na gorące, suche stanowiska

1 Wilczomlecz mirtowaty (*Euphorbia myrsinites*)

Nieco nietypowy wilczomlecz – jego srebrzysto-zielone liście ułożone są wokół płożących się pędów w fascynujące spirale. Pochodzi z suchych, jałowych stoków wzgórz Turcji i południowego wschodu Europy – lubi zatem stanowiska słoneczne i przepuszczalną glebę. **Kwiaty** V-VI **Wysokość x Szerokość** 15 cm x 30 cm

2 Mak wschodni (*Papaver orientale*) 'Beauty of Livermere'

Kto nie lubi dużych, czerwonych maków? Mak wschodni pochodzi ze stoków tureckich wzgórz (człon *orientale* nawiązuje do czasów, gdy Turcja uważana była za kraj położony najdalej na wschód). Jego odmiany kwitną krótko, ale spektakularnie. Przytnij, gdy liście zaczną wyglądać niezbyt urodziwie – może ponownie zakwitnąć. **K** V-VII **W x S** 1,2 m x 60 cm

3 Czystek (*Cistus argenteus*) 'Silver Pink'

Wszystkie czystki lubią słabą, miałką glebę i słoneczne stanowiska. Pochodzą z wybrzeża Morza Śródziemnomorskiego. Zwykle mają postać nisko rosnących krzewów o kulistym pokroju. Ich liście są suche i nie opadają na zimę – niektóre są zielone i pachną aromatyzowanym olejkiem, a inne, np. u odmiany 'Silver Pink', są jasnoszare i filcowate. Pergaminowe kwiaty kwitną tylko przez jeden dzień, ale jest ich mnóstwo. **K** V-VII **W x S** 90 cm x 90 cm

4 Warkocznica (*Eucomis*) 'Sparkling Burgundy'

Jest często nazywana lilią grzywiastą i tworzy kwiaty zawijające się wokół wyprostowanych pędów zwieńczonych czapą z liści. Idealna roślina do słonecznych ogrodów i do donic, z których szybko odpływa woda. Cebule można zostawić w gruncie [w Polsce wykopujemy przed zimą - red.]. Rozsiewa się samodzielnie. Nie znosi, gdy jest jednocześnie mokro i zimno. **K** VII-VIII **W x S** 50 cm x 30 cm

5 Pelargonia (*Pelargonium*) 'Angeleyes Bicolor'

Wszystkie pelargonie są delikatne. Ich przodkowie pochodzą z południa Afryki, gdzie rosną w lekkiej, piaszczystej glebie. My uprawiamy je głównie w donicach, dzięki czemu możemy nimi przystrajać ganki i parapety nawet, gdy warunki nie są idealne i gdy bez końca pada deszcz. **K** V-IX **W x S** 30 cm x 30 cm

6 Rozchodnikowiec (*Hylotelephium*) 'Purple Emperor'

Jest lepiej znany jako rozchodnik – dobrze rośnie na słonecznych rabatach, na których jest sucho, a nawet bardzo sucho. Lubi większość gleb z wyjątkiem ciężkich, podmokłych i zbitych. Uwielbia słońce, a susza sprawia, że zwykle ma pokrój zwarty i wyprostowany. Pod koniec maja przytnij o jedną trzecią. **K** VII-VIII **W x S** 60 cm x 30 cm

1 Wilczomlecz mirtowaty (*Euphorbia myrsinites*)

2 Mak wschodni (*Papaver orientalis*) 'Beauty of Livermere'

3 Czystek (*Cistus*) 'Silver Pink'

4 Warkocznica (*Eucomis*) 'Sparkling Burgundy'

5 Pelargonia (*Pelargonium*) 'Angeleyes Bicolor'

6 Rozchodnikowiec (*Hylotelephium*) 'Purple Emperor'

tezy, pobierania wody, energii słonecznej i dwutlenku węgla oraz do wydzielania tlenu. Liście odzwierciedlają różne strategie przetrwania roślin. Często są bardzo wąskie – jak u rozmarynu czy lawendy, bo kształt zbliżony do igły pozwala im tracić niewiele wody. Mniejsza powierzchnia liścia to mniejsze parowanie, a więc mniejsze straty wody. Wiele roślin ma maleńkie liście, które pełnią tę samą funkcję. Dobrym przykładem jest tymianek o liściach tak gęstych, że tworzą kobierce, chroniące korzenie przed bezpośrednim nasłonecznieniem i pomagające zatrzymać wodę. Pomyślmy też o rosnącym na wyeksponowanych stanowiskach na klifach zawciągu – jego delikatne liście są prawie nieprzeniknione, a kwiaty pergaminowe – roślina radzi sobie z rozpylaną przez wiatr wodą morską, silnym wiatrem i piekącym słońcem.

Niektóre rośliny wykorzystują swoje liście do magazynowania wody. Sukulenty – od rozchodników poeonia – mają soczyste liście, które często chroni warstewka wosków. Inne rośliny mają wytrzymałą warstwę ochronną, która zabezpiecza ich liście przed piekącym słońcem – tak jest np. u mikołajka nadmorskiego (*Eryngium maritimum*), który oprócz tego chroni swoje liście i kwiaty za pomocą barbarzyńskich wręcz kolców. Żeby móc przetrwać w swoim niegościnnym domostwie na piaskowych wydmach, mikołajek zapuszcza głęboko swoje grube korzenie palowe, próbując dotrzeć do wody. Wiele roślin, którym niestraszne suche stanowiska, wyprodukowało w drodze ewolucji mięsiste korzenie – tak jest m.in. u akantu, maków wschodnich i nadmorskiego sąsiada mikołajka – modraka morskiego (*Crambe maritima*).

W Glebe Cottage pobieramy sadzonki z długich, grubych korzeni wieloletnich dziewann, które świetnie radzą sobie

eprasa.pl d10e821ac7

7 Róża pomarszczona (*Rosa rugosa*) 'Roseraie de l'Hay'

Pochodząca z japońskich wydm róża pomarszczona jest jedną z najbardziej odpornych – i pożądanych – róż. Skrzyżowane z innymi różami, te kultywary tolerują nawet najbardziej niesprzyjające warunki, w tym silne wiatry i rozpylaną przez wiatr morską wodę.
K VII-IX **W x S** 2,5 m x 2,5 m

8 Wawrzyn szlachetny (*Laurus nobilis*)

Uprawiany od niepamiętnych czasów laur jest jednym z najlepiej dostosowujących się do panujących warunków drzew – susza nie robi na nim wrażenia. Dzięki lśniącym, zimozielonym liściom jest ciągle popularny i modny. Najlepiej wygląda, gdy pozwoli mu się rosnąć naturalnie, choć niewielu z nas ma na to przestrzeń.
K III-IV **W x S** 12 m x 10 m

9 Santolina cyprysikowata (*Santolina chamaecyparissus*)

Typowa krzewinka z regionu Morza Śródziemnomorskiego, która lubi, gdy jest sucho. Jej liście, podobnie jak liście kilku bylic, lawendy i rozmarynu, są drobne, wąskie i srebrzystozielone lub szare, co pomaga roślinie radzić sobie z suszą poprzez zmniejszenie powierzchni wystawionej na słońce i ochronę nabłonka liści. Prawie wszystkie santoliny mają aromatyczne liście.
K VII-IX **W x S** 50 cm x 100 cm

10 Bergenia (*Bergenia*) 'Mrs. Crawford' lub 'Schneekönigin'

W ujęciu historycznym bergenie były mocno kojarzone z mokrą trawą i żywopłotami z ligustru. Beth Chatto zrobiła wiele, aby uwolnić je od tej niesprawiedliwej reputacji i ukazać zarówno ich urodę, jak i użyteczność – szczególnie na suchych stanowiskach. Jest to pięknie pokazane w ogrodzie żwirowym, gdzie wśród innych słońcolubnych i tolerujących suszę roślin rośnie wiele odmian bergenii.
K III-V **W x S** 30 cm x 30 cm

7 Róża pomarszczona (*Rosa rugosa*) 'Roseraie de l'Hay'

8 Wawrzyn szlachetny (*Laurus nobilis*)

9 Santolina cyprysikowata (*Santolina chamaecyparissus*)

10 Bergenia (*Bergenia*) 'Mrs. Crawford' lub 'Schneekönigin'

na spieczonych przez słońce skarpach, gdzie często rosną. Wiele z nich ma jeszcze jedno narzędzie ułatwiające radzenie sobie z suszą: dziewanna omączona (*Verbascum bombyciferum*) i kilka jej kuzynek mają liście, które są grube i filcowate, co chroni je przed spieczeniem. Poza tym ich liście są srebrzyste – tę cechę wypracowały w drodze ewolucji rośliny z upalnych, suchych stanowisk, aby odbijać słońce. Idealnym przykładem jest powój krzewiasty (*Convolvulus cneorum*) – zachwycająca, mieniąca się w słońcu śródziemnomorska krzewinka o intensywnie srebrzystych liściach.

Przygotuj glebę

Wprowadzając nowe rośliny na suche stanowisko, które w środku lata będzie najpewniej jeszcze bardziej spieczone, dobrze jest wzbogacić glebę jak największą ilością materii organicznej – najlepiej własnego kompostu.

Delikatnie poluzuj bryłę korzeniową rośliny, zanurz ją w wodzie i poczekaj, aż przestaną pojawiać się bąbelki powietrza. Uważnie zasadź roślinę do przygotowanej jak wyżej ziemi, mocno dociskając ją wokół korzeni. Wbrew pozorom najlepiej jest dokładnie podlewać nowe sadzonki raz dziennie przez kilka pierwszych tygodni po zasadzeniu, aby dobrze się przyjęły i aby ich korzenie porządnie wniknęły w podłoże. Wówczas powinny być już w stanie samodzielnie się o siebie troszczyć – nawet, jeśli nadejdzie gorące, suche lato.

Gleba w Glebe Cottage jest raczej ciężka, a nasze rabaty są gęsto obsadzone i dobrze wyściółkowane. Ograniczamy podlewanie do minimum i używamy jak najwięcej wody ze zbiorników. Jednak jedno miejsce jest inne – zresztą celowo. Mamy to szczęście, że na naszej działce o powierzchni ok. 4.000 m^2 mamy kilka różnych siedlisk. Jest tu cień, są podmokłe zakamarki, jest oczko wodne i kilka otwartych „łąkowych" rabat, ale nie było miejsca na pewne najbardziej poszukiwane rośliny wymagające bardzo przepuszczalnej gleby i pełnego słońca. Dlatego zbudowałam wielką wzniesioną kamienną rabatę i wypełniłam ją w trzech czwartych gruzem, a potem uzupełniłam mieszanką gleby i żwirku w proporcji 50:50. Niedawno rabata przeszła renowację i dla potrzeb naszego nowego programu na kanale Channel 5 zasadziłam na jej południowym krańcu kilka roślin alpejskich. Rosną tam kępy mikołajka iberyjskiego (*Eryngium bourgatii*), niektóre nawet dwudziestoletnie (chyba im się tu podoba), a także agapanty i neriny, które również lubią takie warunki.

Jeśli postawisz na rośliny, które pochodzą z siedlisk podobnych do tych, które możesz im zaproponować w ogrodzie, będą świetnie się rozwijać. Wypijmy za słońce!

ZDJĘCIA: ALAMY/STEFFEN HAUSER BOTANIKFOTO; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

„Bodziszek ROZANNE po raz pierwszy zaprezentowany został światu podczas londyńskiej wystawy Chelsea Flower Show w 2000 r.”

Boskie bodziszki

Mają nieskończenie wiele zastosowań – doskonale nadają się nie tylko do uprawy w ogrodach przydomowych i na kwietnikach, ale również w donicach, zieleni osiedlowej oraz jako runo w widnych parkach. **Paweł Kudelski** ze Związku Szkółkarzy Polskich przedstawia najciekawsze odmiany boskich bodziszków.

ZDJĘCIA: GRZEGORZ FALKOWSKI (ZSZP), LENSCHANGER/DEPOSITPHOTOS

eprasa.pl d10e821ac7

Bodziszek (*Geranium*) to ciekawy rodzaj botaniczny obejmujący około 450 gatunków bylin oraz roślin jednorocznych występujących na półkuli północnej. W Polsce naturalnie rośnie około 15 gatunków zaliczanych do rodzaju *Geranium*. Odmiany ogrodowe bodziszków są cenione ze względu na dekoracyjne ulistnienie oraz obfite kwitnienie. Są to w przeważającej większości byliny, które dosyć szybko zarastają przeznaczone im zagony czy rabaty.

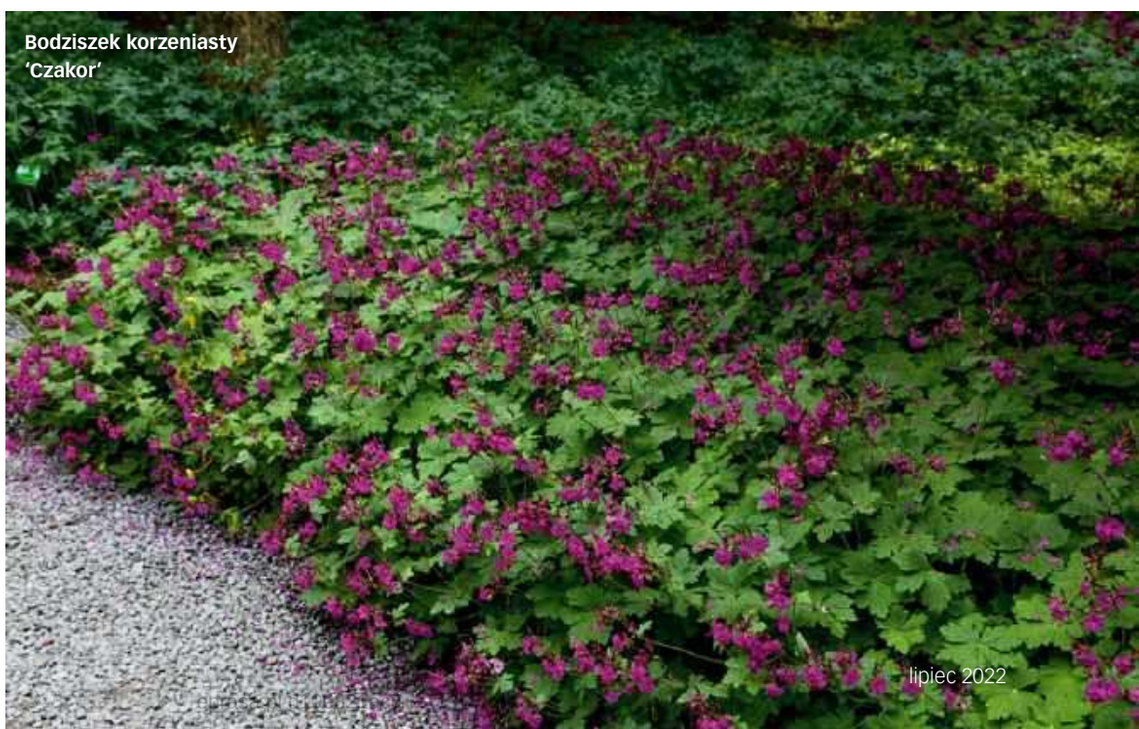
Bodziszek stulecia

Jedną z ciekawszych odmian mieszańcowych bodziszka, charakteryzującą się wyjątkowo obfitym i długotrwałym kwitnieniem, jest bodziszek Rozanne. Jest to odmiana odkryta pod koniec lat 80. XX w. przez Rozanne Waterer w jej ogrodzie w Kilve w Anglii. Uwagę pani Waterer zwrócił okaz, który kwitł bez przerwy od czerwca do listopada i silnie się rozrastał. W 1991 roku ogrodniczka zainteresowała nowym mieszańcem szkółkę Blooms of Bressingham, która rozmnożyła go i po raz pierwszy zaprezentowała światu podczas londyńskiej wystawy Chelsea Flower Show w 2000 r. Wytrzymałość na zróżnicowane warunki uprawy oraz niezawodne kwitnienie nowej odmiany spowodowały, że roślina szybko stała się popularna w Europie i poza jej granicami. Otrzymała wiele prestiżowych nagród branży ogrodniczej, czego ukoronowaniem był tytuł "Rośliny stulecia", przyznany z okazji 100-lecia Chelsea Flower Show.

Bodziszek ROZANNE tworzy okazałe kępy dorastające do 40 cm wysokości. Liście ma klapowane, żywo zielone, jesienią czerwieniejące. Duże, do 5 cm średnicy, niebieskoliliowe kwiaty z jaśniejszym środkiem, osadzone są na szypułkach pojedynczo, w parach lub zebrane po kilka. Pojawiają się licznie od czerwca. Kwitnienie jest wyjątkowo długie jak na bylinę – trwa nieprzerwanie do jesiennych przymrozków. Jego obfitość mogą jedynie osłabiać susze i upały, które niekorzystnie wpływają też na wielkość kwiatów. Bodziszek ten znosi jednak wysoką temperaturę, jest ponadto tolerancyjny wobec gleby, o ile tylko jest przepuszczalna (najlepiej, gdy pozostaje stale lekko wilgotna). Preferuje stanowisko półcieniste, ale może rosnąć również w słońcu albo ewentualnie w cieniu.

Bodziszek ROZANNE

Bodziszek korzeniasty

Bodziszek korzeniasty 'Czakor'

Bodziszek kantabryjski 'Biokovo'

Bodziszek żałobny 'Samobor'

Najlepszy do zadarniania

Jednym z ciekawszych gatunków, wykorzystywanych jako roślina okrywowa i zadarniająca, jest **bodziszek korzeniasty** (*G. macrorrhizum*). Gatunek ten naturalnie występuje w południowo-wschodnich Alpach, Apeninach, na Bałkanach i w Karpatach. Jest to niska bylina o szerokim, kępiastym pokroju, dorastająca do 30-40 cm wysokości, rozrastają się na boki za pomocą krótkich, podziemnych rozłogów, tworząca zwarte okrywy z jasnozielonych liści. Okrągłe w zarysie, głęboko powcinane liście z 5-7 klapami są osadzone na długich, owłosionych ogonkach liściowych wyrastających z grubych kłączy. Na płożących i drewniejących łodygach tworzy się zwykle corocznie od 1 do 3 par liści. Całe rośliny są gęsto pokryte gruczołowatymi włoskami. Jesienią liście lekko przebarwiają się w ciepłych kolorach czerwieni. Od końca maja do lipca spomiędzy liści wyrastają gęsto owłosione pędy kwiatostanowe, rozgałęziające się na wysokości liści i wynoszące ponad nie od kilku do kilkunastu pąków kwiatowych. Z pąków kwiatowych rozwijają się różowoczerwone kwiaty zbudowane z 5 okrągłych i zachodzących na siebie brzegami płatków, pięciu pręcików i długiego słupka. W trakcie kwitnienia rośliny wabią motyle oraz inne owady zapylające. Wśród odmian oferowanych przez szkółki zrzeszone w Związku Szkółkarzy Polskich, wartymi polecenia są: 'Bevan's Variety' i 'Czakor' o purpurowych kwiatach,

Bodziszek żałobny

eprasa.pl d10e821ac7

Bodziszek wspaniały

tworzący jasnoróżowe kwiaty 'Ingwersen's Variety', 'Spessart' o białoróżowych kwiatach i 'Variegatum' o ozdobnych szarozielonych liściach nakrapianych kremowymi plamami.

Coś do cienia...

Kolejnym wartościowym bodziszkiem wykorzystywanym w parkach i ogrodach jako roślina okrywowa i zadarniająca jest **bodziszek kantabryjski** (*G ×cantabrigense*) 'Cambridge' uzyskany ze skrzyżowania bodziszka dalmackiego (*G. dalmaticum*) z bodziszkiem korzeniastym (*G. macrorhizum*). Bodziszek ten dorasta do 30 cm wysokości. Jego liście z wierzchu są pokryte delikatnym kutnerem, od spodu są matowe, aromatyczne. Od czerwca do lipca rozwijają się ozdobne, różowe kwiaty. Po przekwitnięciu płatki korony opadają, ale pozostają ozdobne, zrośnięte ze sobą na kształt żebrowanej beczułki działki kielicha.

Do bodziszków szybko zadarniających duże powierzchnie zalicza się również **bodziszek żałobny** (*G. pheum*) gatunek naturalnie występujący w Europie południowej i środkowej. Rośnie w cienistych lasach liściastych, na żyznych i dosyć wilgotnych glebach. Tworzy kępy o wysokości do 70 cm. Jego głęboko powcinane, zielone liście są ozdobione dużymi, purpurowymi łatkami tworzącymi charakterystyczny wzór. Od maja do lipca roślina tworzy ciemne, czarnofioletowe lub czerwonobrunatne kwiaty zebrane po 2 na długich szypułkach. Gatunek ten nadaje się do stosowania na łąkach kwietnych oraz we wszelkiego rodzaju kompozycjach naturalistycznych. Pomimo, że bodziszek żałobny preferuje gleby wilgotne, dosyć dobrze znosi suszę. Wyjątkowo obfitym kwitnieniem oraz dużymi kwiatami odznacza się odmiana 'Samobor'. Warte polecenia, ze względu na głęboką, ciemną barwę kwiatów, są odmiany 'Lilt Lovell' i 'Raven' oraz odmiana 'Alba' dająca mocny kontrast kolorystyczny białych kwiatów, gdy zestawi się ją z poprzednio wymienionymi. Bardzo interesująca jest też odmiana 'Margatet Wilson' o ozdobnych, żółto-zielonych liściach i jaśniejszych kwiatach niż u gatunku.

...i coś do słońca

Jeden z najokazalszych bodziszków, wyróżniającym się bardzo dużymi, purpurowo-niebieskimi kwiatami z ciemniejszymi żyłkami na płatkach, jest **bodziszek wspaniały** (*G. ×magnificum*). Roślina ta osiąga od 40 do 70 cm wysokości, kwitnie dość krótko, ale bardzo obficie, w czerwcu. Najlepiej rośnie na stanowiskach słonecznych. Znosi wprawdzie półcień, ale wówczas jest mniej zwarty i kwitnie słabiej, niż sadzony w pełnym słońcu. Warto sadzić go w towarzystwie traw, np. prosa wiechowatego lub trzcinnika ostrokwiatowego, których źdźbła i liście w okresie kwitnienia stanowią naturalną podporę dosyć masywnych pędów kwiatostanowych. Gdy bodziszki przekwitają, elementem skupiającym uwagę staną się trawy.

Uprawa bodziszków

Bodziszki to byliny łatwe w uprawie, zdrowe, odporne na mróz i krótkotrwałe okresy suszy. Dobrze rosną na stanowiskach słonecznych lub półcienistych, na glebach przeciętnych, wilgotnych, przepuszczalnych. Byliny te najpiękniej prezentują się sadzone w grupach, w liczbie od 3 do 7 sztuk na 1 m^2. Nadają się do zadarniania gleby pod świetlistymi koronami drzew, sadzenia wzdłuż ścieżek i alejek spacerowych, tworzenia kwiatowych dywanów i rabat – zarówno w zieleni parkowej, osiedlowej czy ogrodach przydomowych.

eprasa.pl d10e821ac7

6 mniej popularnych bodziszków

1 Bodziszek himalajski (*Gerenium himalayense*) 'Plenum'

2 Bodziszek (*Geranium*) BLUE SUNRISE

3 Bodziszek oksfordzki (*G. ×oxonianum*) 'Rosenlicht'

4 Bodziszek łąkowy (*G. pratense*) 'Striatum'

5 Bodziszek dalmacki (*G. dalmaticum*)

6 Bodziszek kantabryjski (*G. ×cantabrigiense*) 'St Ola'

Artykuł powstał we współpracy ze Związkiem Szkółkarzy Polskich. Więcej informacji o roślinach i ich producentach uzyskać można na: www.e-katalogroslin.pl lub: www.zszp.pl i pod numerem telefonu: 22 435 47 22.

REKLAMA

Sięgnij po archiwalne wydania
Gardeners' World Edycja Polska

Zamów wygodnie na
www.UlubionyKiosk.pl

Przesyłka GRATIS

eprasa.pl d10e821ac7

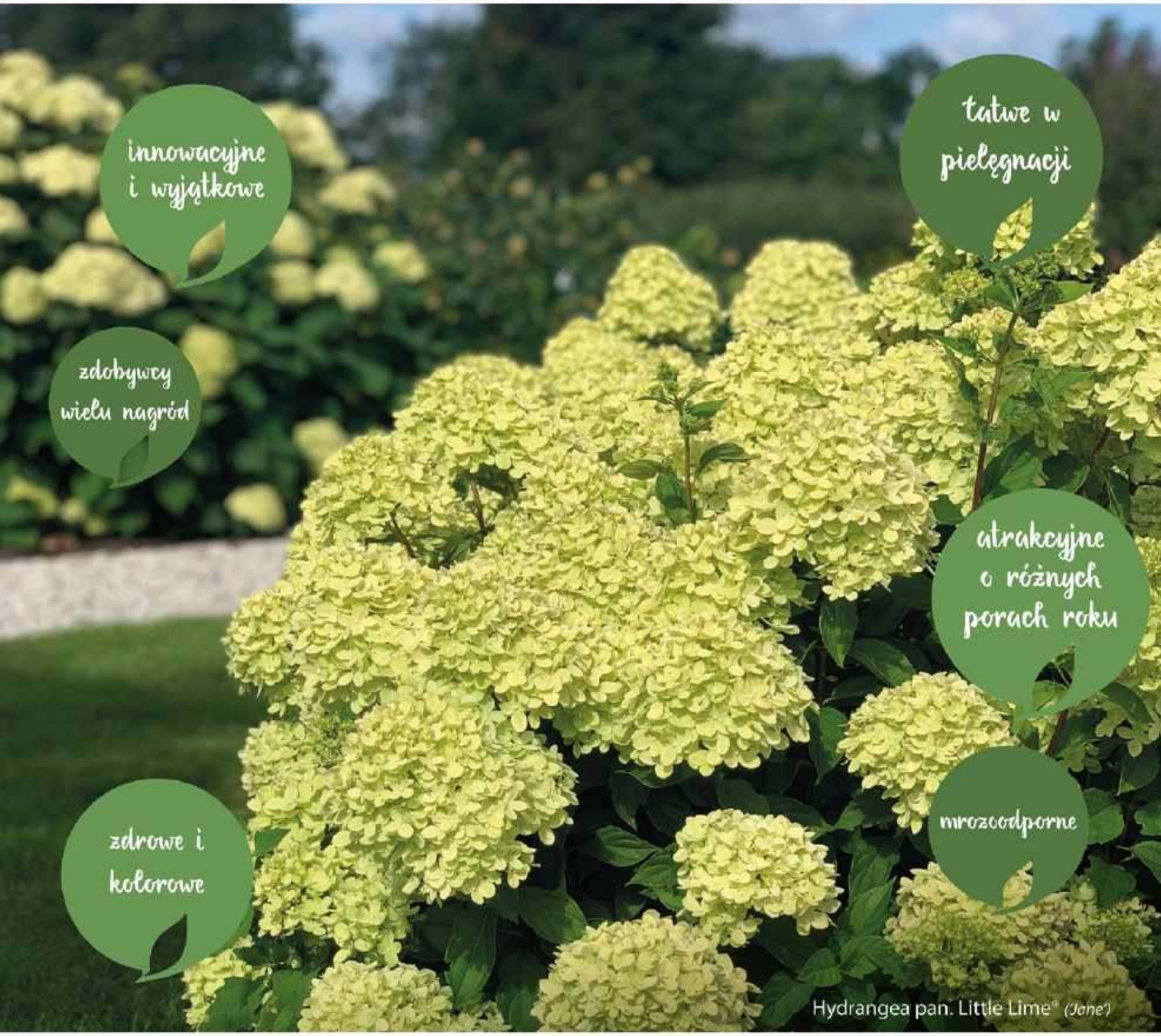

Projekty na małe przestrzenie

W małym ogrodzie, na tarasie czy balkonie trzeba szczególnie zadbać o odpowiednie zaprojektowanie przestrzeni i dobór gatunków. Mamy dla ciebie 5 gotowych projektów i mnóstwo wskazówek, które pomogą ci uprawiać rośliny w miejscach, które z pozoru wydają się nieprzydatne.

eprasa.pl d10e821ac7

A better garden starts with a better plant

Zanim trafią do Twojego ogrodu, rośliny **PROVEN WINNERS®** przechodzą szereg testów pod względem barwy, zapachu, obfitości kwitnienia, ulistnienia i niezawodności. Tylko niektóre z nich okazują się być na tyle wartościowe, aby zostać rośliną **PROVEN WINNERS®**

Jeśli szukasz najwyższej jakości roślin, zapytaj w najbliższym centrum ogrodniczym o **PROVEN WINNERS®** lub po prostu rozejrzyj się za charakterystycznymi białymi doniczkami.

PW PROVEN WINNERS®
COLOR CHOICE® FLOWERING SHRUBS

www.provenwinners.eu

eprasa.pl d10e821ac7

Proste projekty do małych ogrodów

Wąskie rabaty

Wielu z nas ma w swoich ogrodach wąskie rabaty – malutkie skrawki ziemi, które niosą wyzwania, ale też stwarzają możliwości. Zwykle mają nie więcej niż 30 cm szerokości, a ziemia w nich jest często płytka i sucha. Warunki uprawy są przez to trudniejsze, a paleta dostępnych roślin – ograniczona. Jeśli twoja rabata biegnie wzdłuż ścieżki, to o niej samej też musisz pomyśleć – nie ma sensu wypełniać ziemi ciasno roślinami, które będą się pokładać i sprawią, że ścieżka stanie się nieprzejezdna.

Na tym jednak koniec złych wieści. Nawet wąski pas ziemi daje duże możliwości, zwłaszcza jeśli znajduje się u podstawy muru lub ogrodzenia, gdzie pnącza mogą odmienić pionową przestrzeń. Dodatkowo ściany mają tendencję do zatrzymywania ciepła, pomagając rozwijać się delikatnym roślinom, które gdzie indziej miałyby problemy. Może to wymagać zmiany podejścia, ale rośliny o niewielkich korzeniach i dużej zielonej masie można wykorzystać z doskonałym skutkiem na wąskiej przestrzeni. Niezbędne będą wysokie, zwarte pnącza, podobnie jak rośliny cebulowe i jednoroczne, ale jeśli wszystko dobrze zaplanujesz, to wąska rabatka przyniesie mnóstwo radości.

Kompaktowa klasyka
Schowki w wąskich przestrzeniach mogą zabierać za dużo miejsca. Poszukaj kompaktowych wersji podstawowych artykułów ogrodniczych, takich jak szopki na narzędzia czy beczki na wodę.

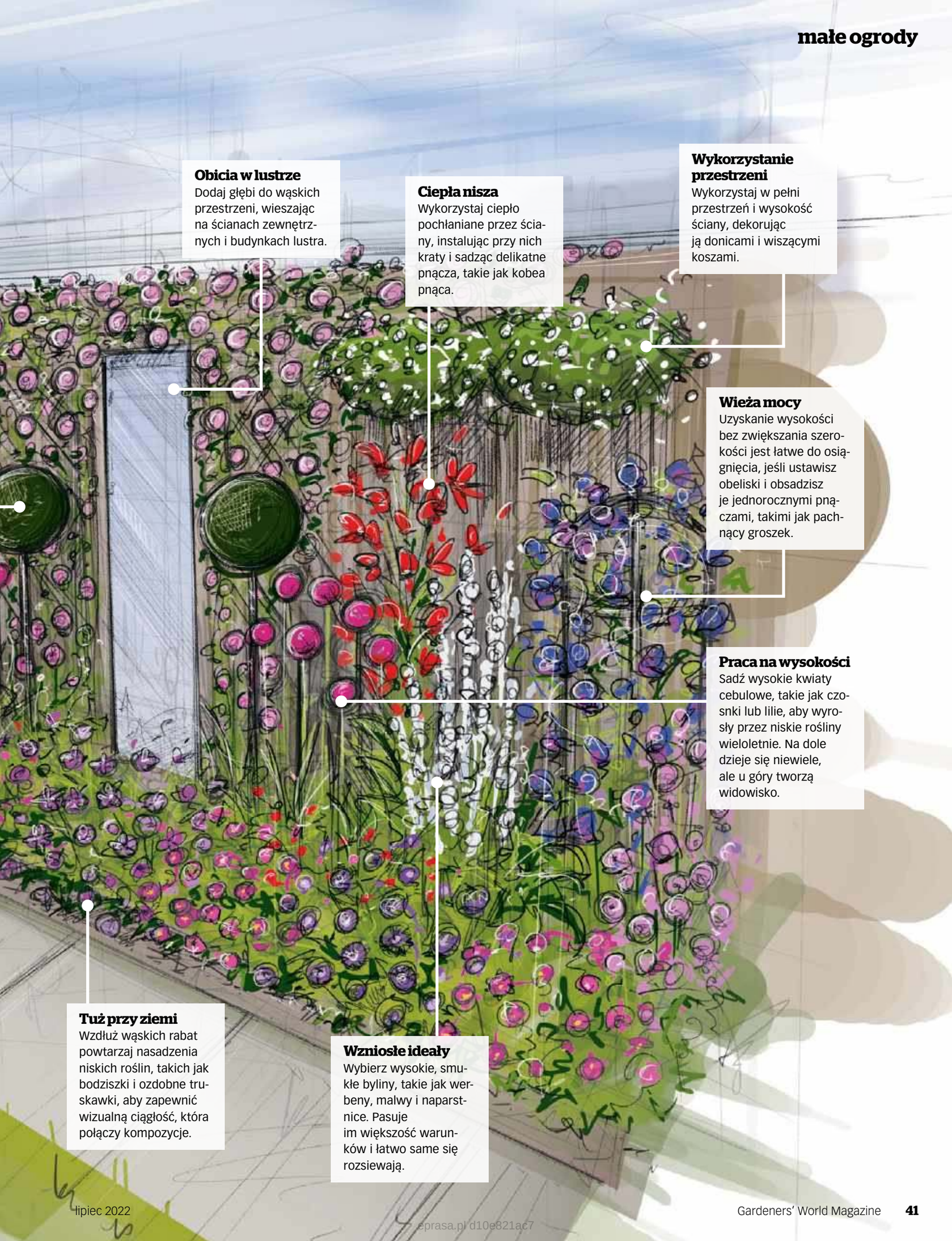
Ruch w górę
Wybierz krzewy i drzewa o kolumnowym pokroju. Corokia lub owocowe drzewka kordonowe dobrze sprawdzają się na wąskich rabatach.

Na krawędzi
Jeśli warstwa ziemi jest bardzo płytka, wyposaż rabatę w podwyższone obrzeża – nawet kilka dodatkowych centymetrów podłoża może mieć znaczenie. Upewnij się, że podłoże nie wychodzi ponad izolację przeciwwilgociową budynku.

Od stóp do głów
Pod niewielkimi roślinami w kształcie lizaków, takimi jak wawrzyny czy trzmieliny, można uprawiać inne gatunki, które nie wpłyną na ich wygląd.

Kwiaty przyścienne
Oszczędzisz przestrzeń sadząc na wąskich rabatach pnącza i krzewy, zapewniające innym okazom tło z kwiatów i liści. Wybierz powojniki, róże i ogniki, które dobrze znoszą przywiązywanie.

eprasa.pl d10e821ac7

Obicia w lustrze
Dodaj głębi do wąskich przestrzeni, wieszając na ścianach zewnętrznych i budynkach lustra.

Ciepła nisza
Wykorzystaj ciepło pochłaniane przez ściany, instalując przy nich kraty i sadząc delikatne pnącza, takie jak kobea pnąca.

Wykorzystanie przestrzeni
Wykorzystaj w pełni przestrzeń i wysokość ściany, dekorując ją donicami i wiszącymi koszami.

Wieża mocy
Uzyskanie wysokości bez zwiększania szerokości jest łatwe do osiągnięcia, jeśli ustawisz obeliski i obsadzisz je jednorocznymi pnączami, takimi jak pachnący groszek.

Praca na wysokości
Sadź wysokie kwiaty cebulowe, takie jak czosnki lub lilie, aby wyrosły przez niskie rośliny wieloletnie. Na dole dzieje się niewiele, ale u góry tworzą widowisko.

Tuż przy ziemi
Wzdłuż wąskich rabat powtarzaj nasadzenia niskich roślin, takich jak bodziszki i ozdobne truskawki, aby zapewnić wizualną ciągłość, która połączy kompozycje.

Wzniosłe ideały
Wybierz wysokie, smukłe byliny, takie jak werbeny, malwy i naparstnice. Pasuje im większość warunków i łatwo same się rozsiewają.

eprasa.pl d10e821ac7

Proste projekty do małych ogrodów

Wysokie rabaty

Idealne do uprawy wszystkiego, od roślin jadalnych po rośliny ozdobne, podwyższone rabaty pozwalają w pełni wykorzystać każdy centymetr przestrzeni, zapewniając roślinom optymalne warunki nawet na słabym podłożu.

Wiosną ziemia w wysokich rabatach nagrzeje się wcześniej, płożące się chwasty będzie można utrzymać pod kontrolą, a dodatkowa wysokość może nawet zniechęcić niektóre szkodniki. Wyniesione ponad poziom gruntu rośliny będą chronione przed zadeptaniem, a zbiory i pielęgnacja staną się łatwiejsze – na wyciągnięcie ręki. Większe skrzynie mogą nawet pełnić podwójną funkcję miejsca do okazjonalnego siedzenia.

Wypełnij rabatę kwaśnym podłożem, a rośliny wrzosowate będziesz mógł uprawiać nawet w ogrodzie z zasadową glebą. Do sukulentów lub roślin śródziemnomorskich użyj przepuszczalnej, żwirowej mieszanki, w której dobrze się zadomowią, albo ustaw skrzynię bezpośrednio na chodniku i uprawiaj rośliny nawet tam, gdzie nie ma odsłoniętej ziemi.

Istnieje wiele rodzajów rabat – gotowych lub do samodzielnego złożenia z materiałów, takich jak drewno, stal, plastik, wierzbowe płotki i gabiony. Podstawowy model możesz wykonać samodzielnie ze starych palet, cegieł, a nawet snopków słomy. Wszystkie zasadniczo spełniają tę samą funkcję, ale będą pasować do ogrodów w różnych stylach.

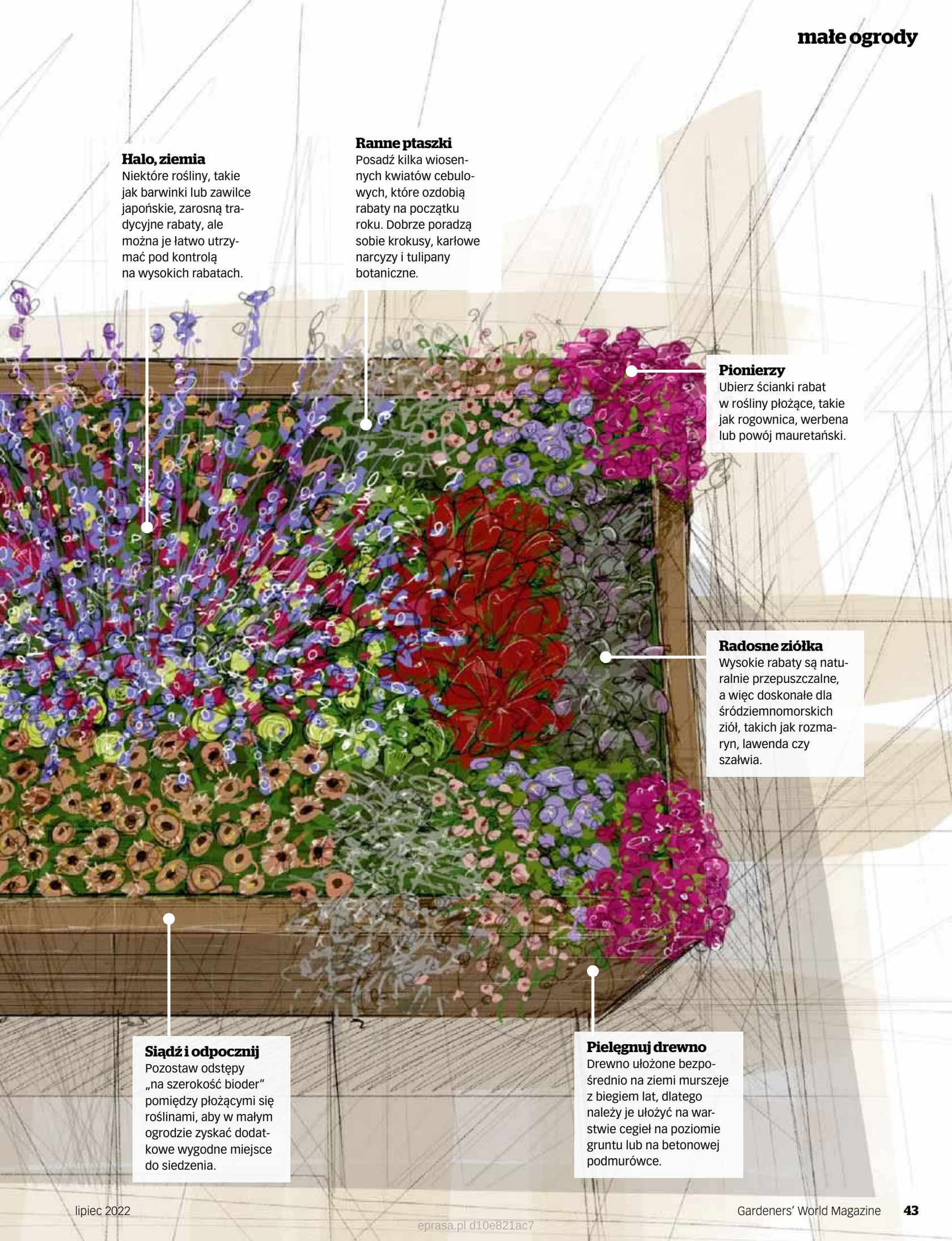

Szczyt elegancji
Użyj wysokich, wąskich roślin, takich jak cynia czy perowskia, które zajmują niewiele miejsca przy ziemi, ale dodają wysokości i atrakcyjności nasadzeniom.

Wybierz i mieszaj
Siej atrakcyjne warzywa, takie jak burak 'Bull's Blood' lub sałaty o ładnych liściach między roślinami ozdobnymi.

Bliskie spotkania
Zbliż delikatne rośliny do poziomu oczu, aby naprawdę móc je docenić – wypróbuj rośliny przypołudnikowate i skalne.

eprasa.pl d10e821ac7

Halo, ziemia
Niektóre rośliny, takie jak barwinki lub zawilce japońskie, zarosną tradycyjne rabaty, ale można je łatwo utrzymać pod kontrolą na wysokich rabatach.

Ranne ptaszki
Posadź kilka wiosennych kwiatów cebulowych, które ozdobią rabaty na początku roku. Dobrze poradzą sobie krokusy, karłowe narcyzy i tulipany botaniczne.

Pionierzy
Ubierz ścianki rabat w rośliny płożące, takie jak rogownica, werbena lub powój mauretański.

Radosne ziółka
Wysokie rabaty są naturalnie przepuszczalne, a więc doskonałe dla śródziemnomorskich ziół, takich jak rozmaryn, lawenda czy szałwia.

Siądź i odpocznij
Pozostaw odstępy „na szerokość bioder" pomiędzy płożącymi się roślinami, aby w małym ogrodzie zyskać dodatkowe wygodne miejsce do siedzenia.

Pielęgnuj drewno
Drewno ułożone bezpośrednio na ziemi murszeje z biegiem lat, dlatego należy je ułożyć na warstwie cegieł na poziomie gruntu lub na betonowej podmurówce.

eprasa.pl d10e821ac7

Proste projekty do małych ogrodów

Pionowe powierzchnie

Kiedy przestrzeń w ogrodzie jest ograniczona, a każdy skrawek ziemi jest już obsadzony, jedyna droga wiedzie w górę! Wertykalne ogrodnictwo to najlepsza oszczędność miejsca na małych działkach, ponieważ daje maksymalny efekt z niewielkiej lub nieistniejącej powierzchni.

Zakrycie wysokich ścian roślinami ozdobnymi przez cały rok wymaga użycia różnych pnączy, które są jednak tylko małym element dostępnej palety. Rośliny płożące, zioła, formowane drzewka owocowe i szybko rosnące rośliny jednoroczne mogą odegrać rolę w poprowadzeniu ogrodu w stronę nieba.

Ściany zapewniają wspaniałe warunki rozwoju poprzez możliwość zatrzymywania ciepła i obszary niewykorzystanej przestrzeni, ale uważaj – pionowe krajobrazy, bez odpowiedniego planowania, mogą być pełne pułapek. Chociaż ściany zatrzymują ciepło, umożliwiając w ten sposób rozwój wrażliwym gatunkom, oznacza to również, że doniczki wysychają szybciej.

Istnieje również kwestia cienia opadowego – ziemia pod ścianami jest często sucha jak pył. Możesz przeciwdziałać wszystkim tym problemom dzięki odpowiedniemu doborowi roślin i starannemu podlewaniu, lecz możesz także skonfigurować automatyczny system nawadniania kropelkowego.

Zacznij zatem jak najlepiej wykorzystywać swoje ściany i zagospodaruj pionowe powierzchnie, aby pozbyć się ograniczeń.

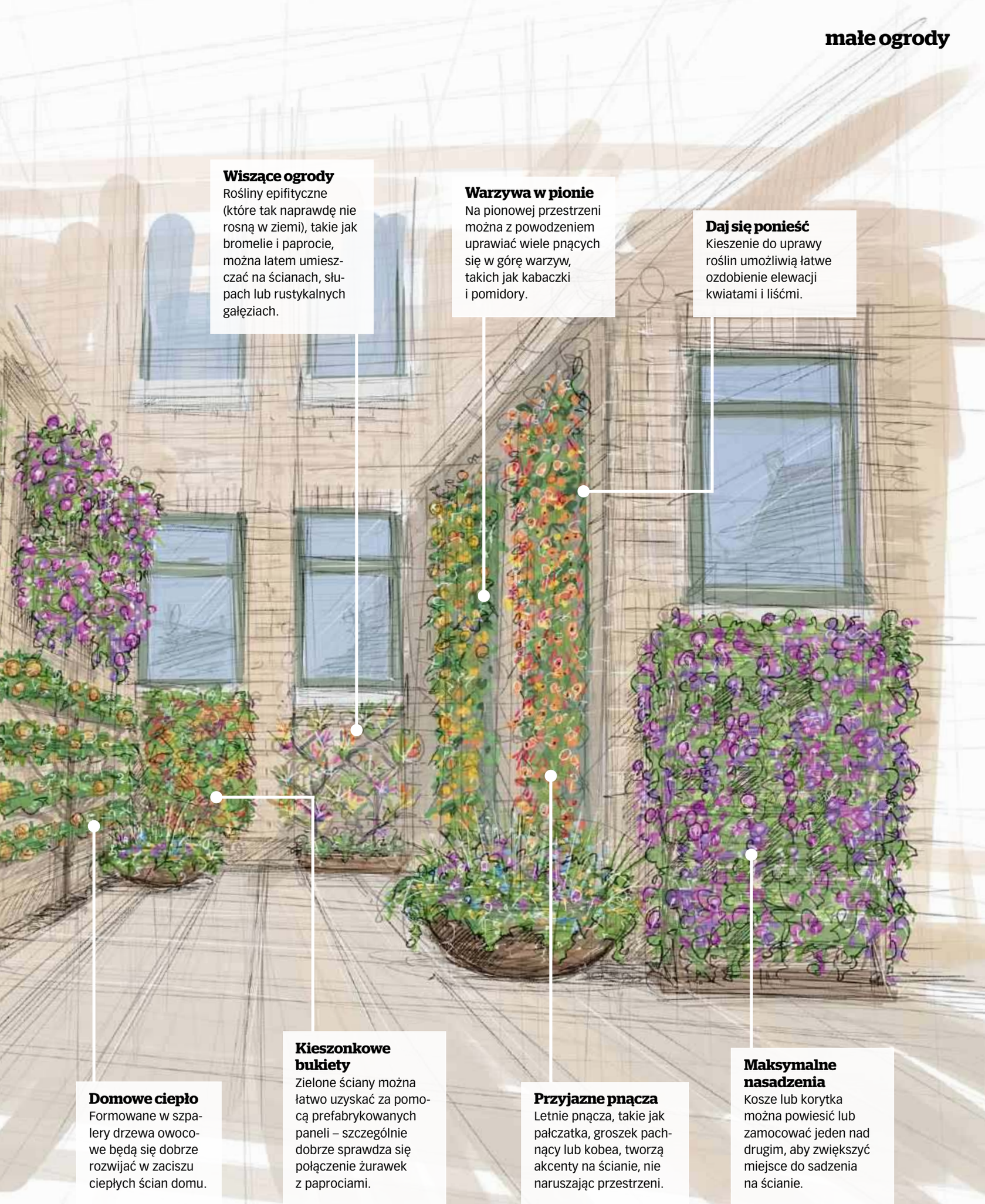
Wysokie standardy
Ściany staną się bardziej łagodne, a jednocześnie wprowadzisz ruch i wykorzystasz piony, pozwalając bluszczowi wić się z wysoko umieszczonych donic.

Trwałe wrażenie
Klasyczne pnącza, takie jak róże i powojniki, dobrze rozwijają się przy ścianach, zapewniając kwiaty do sześciu miesięcy.

Jak z obrazka
Skup uwagę na roślinach zamocowanych na ścianie, podkreślając je starymi ramkami do zdjęć, które zostały pomalowane zgodnie z zastosowaną paletą kolorów.

Otwórz i zamknij
Odczepiane od ściany u podstawy kratownice można odpiąć, aby ułatwić sobie pielęgnację pnącza i konserwację ściany.

eprasa.pl d10e821ac7

Wiszące ogrody
Rośliny epifityczne (które tak naprawdę nie rosną w ziemi), takie jak bromelie i paprocie, można latem umieszczać na ścianach, słupach lub rustykalnych gałęziach.

Warzywa w pionie
Na pionowej przestrzeni można z powodzeniem uprawiać wiele pnących się w górę warzyw, takich jak kabaczki i pomidory.

Daj się ponieść
Kieszenie do uprawy roślin umożliwią łatwe ozdobienie elewacji kwiatami i liśćmi.

Domowe ciepło
Formowane w szpalery drzewa owocowe będą się dobrze rozwijać w zaciszu ciepłych ścian domu.

Kieszonkowe bukiety
Zielone ściany można łatwo uzyskać za pomocą prefabrykowanych paneli – szczególnie dobrze sprawdza się połączenie żurawek z paprociami.

Przyjazne pnącza
Letnie pnącza, takie jak pałczatka, groszek pachnący lub kobea, tworzą akcenty na ścianie, nie naruszając przestrzeni.

Maksymalne nasadzenia
Kosze lub korytka można powiesić lub zamocować jeden nad drugim, aby zwiększyć miejsce do sadzenia na ścianie.

eprasa.pl d10e821ac7

Proste projekty do małych ogrodów

Na balkonie

Pomimo niewielu miejsc do sadzenia, balkony mogą stać się bujnymi, kolorowymi mini-ogrodami, pod warunkiem odpowiedniego doboru roślin, donic i mebli. Ale chociaż zapewniają wspaniałe widoki i zatrzymują ciepło, co może umożliwić uprawę wrażliwych na chłód roślin, często są smagane wysuszającymi podmuchami wiatru, zalewane gorącem, zanieczyszczeniami i cierpią na niedostatek wody deszczowej.

Z tych powodów balkony są odpowiednie dla krępych, odpornych na ciepło i wiatr roślin, takich jak pelargonie, lawendy i bukszpany, które utrzymują liście przez cały rok, mają dobrą strukturę i długo kwitną. Dobrze sprawdzą się również sukulenty i zwarte, długo kwitnące byliny, takie jak przymiotno.

Spróbuj myśleć trójtorowo: jedną trzecią nasadzeń powinny stanowić zimozielone rośliny strukturalne; jedną trzecią rośliny kwitnące przez cały sezon; a ostatnią część – niedrogie rośliny rabatowe. Balkony wymagają też starannie przemyślanego zaprojektowania przestrzeni. Wybierz doniczki, które układają się w mozaikę (dobrze wyglądają w grupie), aby jak najlepiej wykorzystać przestrzeń: obsadzić ściany pnączami i ozdobić wiszącymi koszami. Jeśli weźmiesz pod uwagę te wszystkie czynniki, nawet najmniejszy balkon będzie wyglądał wspaniale przez 365 dni w roku.

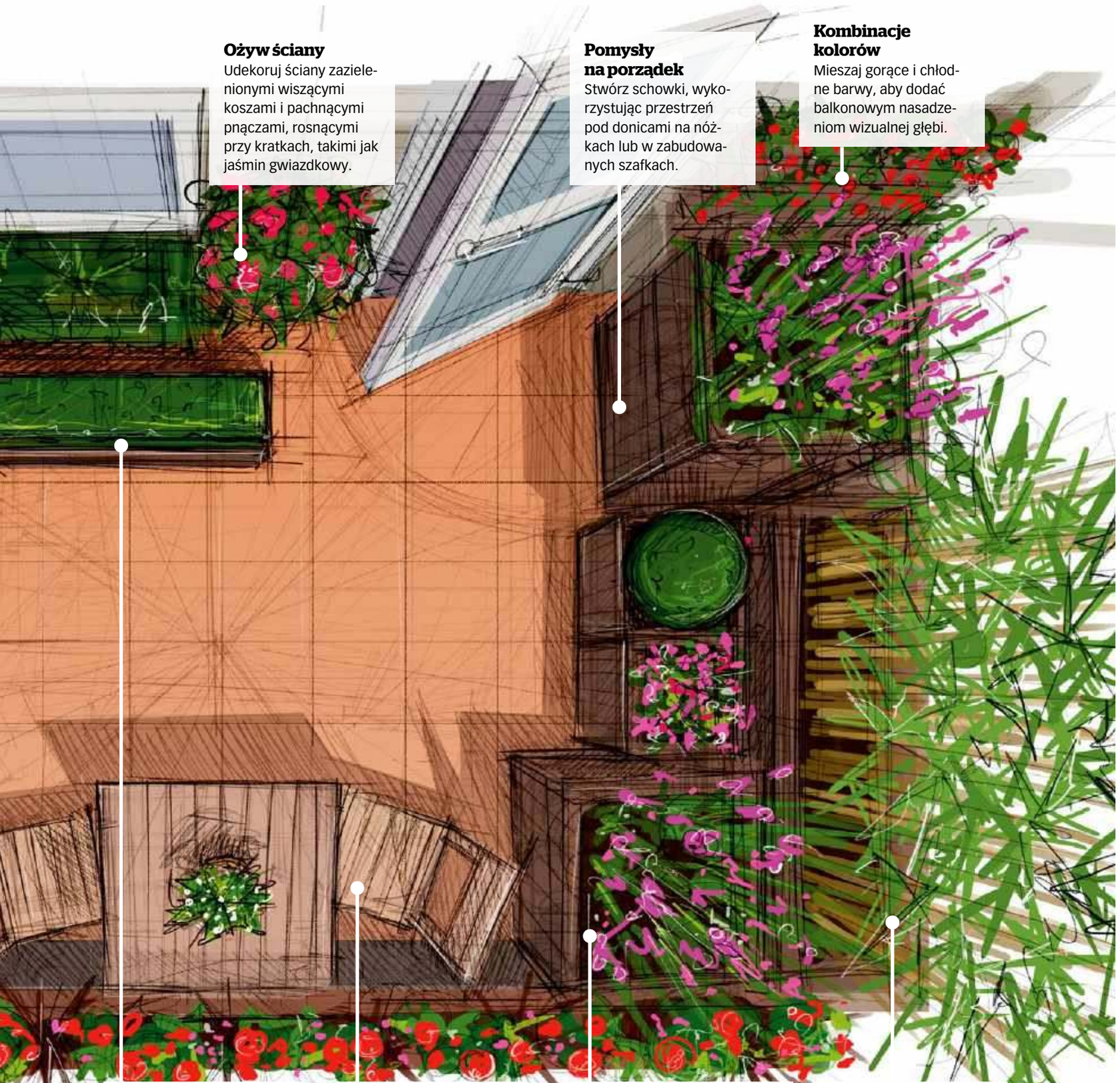

Dobry rozmiar
Wybierz pojemniki w takich kształtach, które dobrze do siebie pasują, jak kwadraty lub ośmiokąty. Zestaw różne rozmiary takich doniczek, aby ujednolicić i maksymalnie wykorzystać przestrzeń.

W koronach drzew
Gęste drzewa, takie jak odpowiednio przycięte oliwki, mogą dobrze rosnąć w dużych doniczkach, zapewniając jednocześnie rozproszony cień.

Rozsądne rośliny
Zawieś skrzynki na balustradzie i wypełnij je długo kwitnącymi roślinami, takimi jak pelargonie, bakopa i nemezja.

eprasa.pl d10e821ac7

Ożyw ściany
Udekoruj ściany zazielenionymi wiszącymi koszami i pachnącymi pnączami, rosnącymi przy kratkach, takimi jak jaśmin gwiazdkowy.

Pomysły na porządek
Stwórz schowki, wykorzystując przestrzeń pod donicami na nóżkach lub w zabudowanych szafkach.

Kombinacje kolorów
Mieszaj gorące i chłodne barwy, aby dodać balkonowym nasadzeniom wizualnej głębi.

Wieczna zieleń
Wybierz co najmniej jedną trzecią zimozielonych roślin, aby zapewnić odpowiednią strukturę i kolor nasadzeniom na cały rok.

Mobilne meble
Wybierz lekkie, składane meble, które można łatwo złożyć, aby zrobić miejsce dla roślin lub do zabawy.

Lecznicze ziółka
Śródziemnomorskie zioła, takie jak lawenda, rozmaryn i tymianek, będą się dobrze rozwijać w gorących i suchych warunkach na balkonie.

Po drugiej stronie
Bambusy tworzące kępy, takie jak fargezja, zapewnią na balkonie całoroczną osłonę i prywatność.

eprasa.pl d10e821ac7

Proste projekty do małych ogrodów

Słoneczne patio

Wiele wymagamy od naszych tarasów, szczególnie biorąc pod uwagę to, że większość z nich ma ograniczoną powierzchnię; jednak dzięki staranemu projektowi mogą wypełnić się uprawami o różnych funkcjach, z przestrzenią do relaksu, posiłków, przechowywania, dekoracji i pracy. Takie enklawy mają potencjał, by stać się klejnotem w koronie ogrodu, z przestrzenią do uprawy i zimowania delikatnych i wrażliwych na zimno gatunków oraz szerokiej gamy specjalnie wyselekcjonowanych roślin doniczkowych.

Chociaż patia zatrzymujące ciepło mogą stworzyć własny mikroklimat, istnieją liczne wyzwania. Zatrzymywanie ciepła w ścianach i pojemnikach może powodować przyspieszoną utratę wody i wysuszenie roślin. Cień opadowy spowodowany bliskim sąsiedztwem budynków może pozbawiać rabaty i donice wody deszczowej, a wysokie ściany mogą być przyczyną wiatrowych wirów szalejących niczym diabeł tasmański. Jednak istnieją rośliny rabatowe, sukulenty, trawy, powojniki i delikatne byliny, które będą rozkoszować się upałem i dobrze się w nim rozwijać.

Zaprojektowanie takich przestrzeni w dużej mierze zależy od gustu, ale dzięki kilku sztuczkom projektowym naprawdę możesz wykorzystać każdy centymetr.

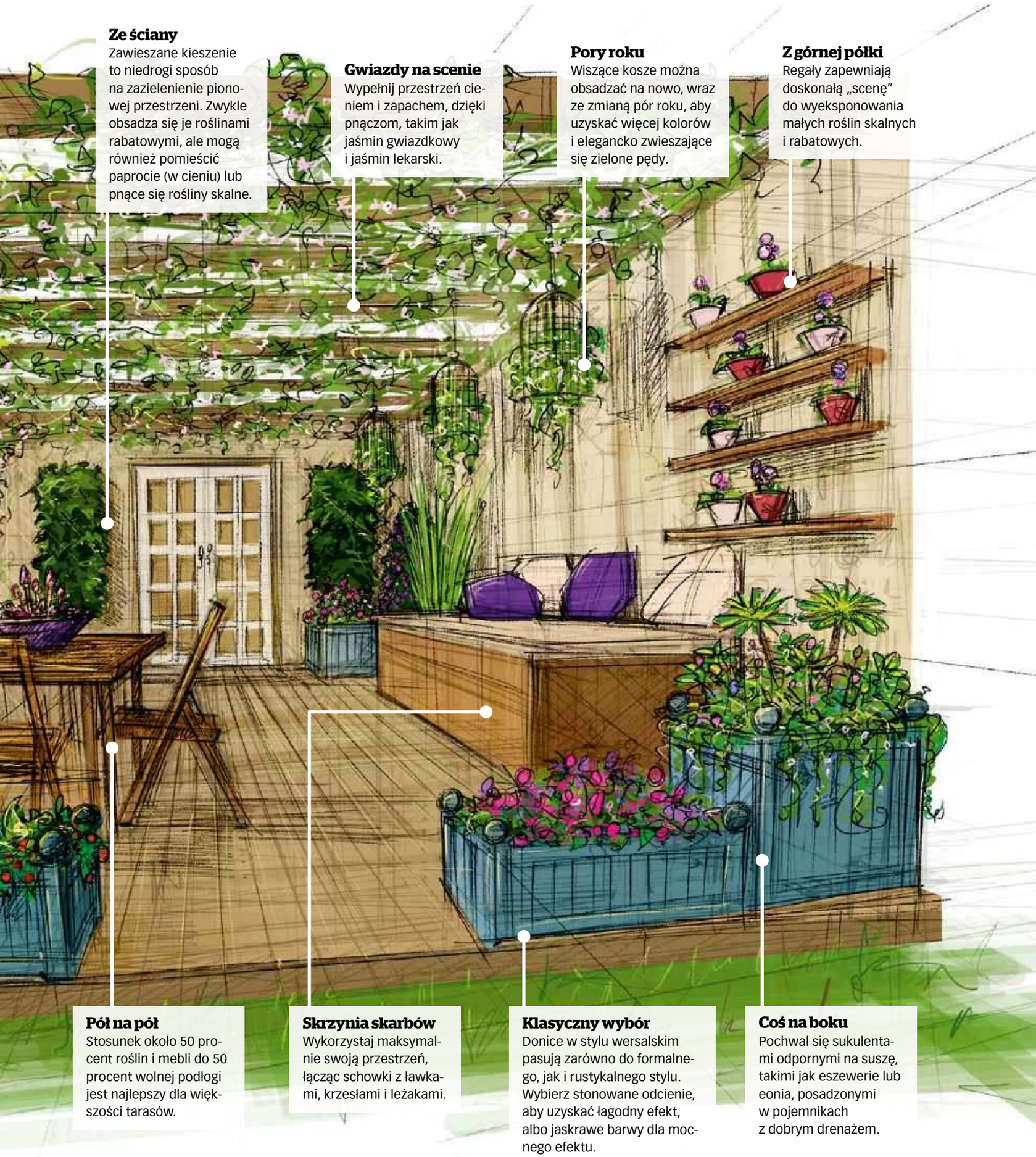

Otwarcie sezonu
Pergola wzmacnia wrażenie zewnętrznego pomieszczenia, zapewniając jednocześnie miejsce dla pnączy i wiszących koszy.

Niebiański zapach
Wypełnij swoje patio zapachami, uprawiając rośliny pachnące nocą, takie jak *Zaluzianskya capensis* czy brugmansja.

Przekąski
Karłowe rośliny jadalne, takie jak pomidory koktajlowe, bakłażany, papryczki chili i zioła, będą się dobrze rozwijać na ciepłym, osłoniętym patio.

eprasa.pl d10e821ac7

Ze ściany
Zawieszane kieszenie to niedrogi sposób na zazielenienie pionowej przestrzeni. Zwykle obsadza się je roślinami rabatowymi, ale mogą również pomieścić paprocie (w cieniu) lub pnące się rośliny skalne.

Gwiazdy na scenie
Wypełnij przestrzeń cieniem i zapachem, dzięki pnączom, takim jak jaśmin gwiazdkowy i jaśmin lekarski.

Pory roku
Wiszące kosze można obsadzać na nowo, wraz ze zmianą pór roku, aby uzyskać więcej kolorów i elegancko zwieszające się zielone pędy.

Z górnej półki
Regały zapewniają doskonałą „scenę" do wyeksponowania małych roślin skalnych i rabatowych.

Pół na pół
Stosunek około 50 procent roślin i mebli do 50 procent wolnej podłogi jest najlepszy dla większości tarasów.

Skrzynia skarbów
Wykorzystaj maksymalnie swoją przestrzeń, łącząc schowki z ławkami, krzesłami i leżakami.

Klasyczny wybór
Donice w stylu wersalskim pasują zarówno do formalnego, jak i rustykalnego stylu. Wybierz stonowane odcienie, aby uzyskać łagodny efekt, albo jaskrawe barwy dla mocnego efektu.

Coś na boku
Pochwal się sukulentami odpornymi na suszę, takimi jak eszewerie lub eonia, posadzonymi w pojemnikach z dobrym drenażem.

eprasa.pl d10e821ac7

Bajecznie od frontu

Wiele osób skupia się na ogrodzie za domem. Ci ogrodnicy stworzyli świetne kompozycje od frontu. Zainspiruj się ich pomysłami

Ogródki frontowe (przedo-gródki) odgrywają ważną rolę szczególnie w miastach. Jednak często myśli się o nich na końcu. Służą jako miejsce dla samochodu i kosza na śmieci. Skoro priorytetem jest ich praktyczne wykorzystanie, zapominamy, że mogą tchnąć życie w szare ulice, dostarczać siedlisk dzikiej faunie czy oczyszczać powietrze.

Ci mieszkańcy walczą z trendem wybetonowanych podjazdów. Inspirują sposobami na bardziej zielone fronty ogrodów. Zajrzymy do wspólnego ogrodu Bei i Lizzy (na zdjęciu), do nadmorskiego ogródka i poznamy sposoby na ukrywanie śmietników czy dodanie kolorów. Pora na metamorfozę przedogródków.

TEKST ADAM DUXBURY, ZDJĘCIA MAGONIAGRAM

„Ludzie boją się dzielić przestrzeń z sąsiadami. My na tym zyskałyśmy. Mamy więcej miejsca i przyjemności”

Lizzy McBain

Pomagajmy sobie!

Dla sąsiadek Lizzy McBain i Bei Baldauf-Clark połączenie sił i stworzenie wspólnego ogrodu było idealnym rozwiązaniem. Zmieniły dwa nudne przedogródki w większe, kolorowe miejsce spotkań.

Dlaczego zdecydowałyście się na wspólny ogródek frontowy?

Bea: Zaczęło się od winorośli. To ona nas połączyła. Po mojej stronie szalenie się rozrastała i brakowało jej miejsca. Mój tata posadził ją 27 lat temu: małą gałązkę przywiózł z regionu winiarskiego w Niemczech, skąd pochodzę. Poprosiłam Lizzy o pozwolenie na rozpięcie jej między naszymi domami.

Lizzy: To wyszło naturalnie, samo z siebie. Nigdy nie naradzałyśmy się nad projektem. Wspólna praca nie wydaje mi się dziwną, dramatyczną decyzją.

Co wspólna przestrzeń dała wam w czasie pandemii?

L: W czasie lockdownu zrozumiałyśmy, jak ten ogród korzystnie wpływa na nasze samopoczucie. Jestem na urlopie macierzyńskim i opiekuję się dwójką dzieci, więc ciężko się stąd wyrwać. Możliwość posiedzenia na powietrzu i wypicia kawy z sąsiadką utrzymała mnie w formie.

Z czego jesteście najbardziej dumne?

L: To przestrzeń współdzielona, która znakomicie się sprawdza.. Na połączeniu skorzystały obie strony. Ogródek okazał się miejscem spotkań – z naszymi rodzinami bądź innymi sąsiadami.

B: Jestem też dumna z liczby przechodniów, którzy zatrzymują się lub zawracają kilka kroków, by lepiej się mu przyjrzeć. Często rozdaję nasiona, które tu zebrałam. Wspaniale jest dzielić się radością.

Czy zachęciłabyś innych sąsiadów, aby spróbowali?

B: O tak, do dzieła! Nie ma nic do stracenia. Sprawiamy, że ulica jest bardziej przyjazna.

L: Chyba ludzie boją się dzielić przestrzeń z sąsiadami. Mają wrażenie, że czegoś się zrzekają. A my na tym tylko zyskałyśmy. Mamy więcej miejsca i więcej przyjemności. Korzystam ze wszystkiego, co robi Bea i *vice versa*. Prawie nikt nie zna swoich sąsiadów. Tym bardziej przed lockdownem. Ludzie wyskakują z domu wprost do samochodu. Mam nadzieję, że z pandemii wyjdziemy co najmniej jako bliższe sobie społeczności. Chciałabym, aby to, co stworzyłyśmy, trwało, gdy już dzieci dorosną i się wyprowadzą, a my się zestarzejemy.

Działki Bei i Lizzy są połączone pnączem, która rośnie na obu ich domach

Kwiaty przyjazne dla zapylaczy, np. onętki, pasują do niezobowiązującego stylu

eprasa.pl d10e821ac7

Więcej pomysłów na przedogródki...

Oaza dzikiej przyrody

Ogródki od frontu mogą grać ważną rolę w zapewnieniu pokarmu i siedlisk dla miejskiej fauny. Mogą też oczywiście pięknie wyglądać.

Dlaczego warto przyciągać do ogrodów zwierzęta?

„Ogródki przed domem są często pomijane w projektowaniu i niedoceniane jako składnik przyrody. A mogą wyglądać świetnie i stanowić siedliska dzikiej przyrody. Mój ogródek (zdjęcie powyżej) dostarcza kwiatów i schronienia pszczołom, pokarmu ptakom, wody w stawie ważkom i innym stworzeniom. Jest też wodopojem dla jeży i lisów!"

W ogrodzie Julii Quant dzikie zwierzęta zostały potraktowane priorytetowo, dzięki szerokiej gamie roślin przyjaznych pszczołom

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl d10e821ac7

Ciepłe powitanie

Świetny ogród zaczyna się od pierwszego kroku na ścieżce. Stwórz zachęcające wrażenie w drodze do drzwi wejściowych. Spróbuj zaznaczyć ścieżkę.

Jak radzisz innym zazieleniać swoje działki?

„Bądź cierpliwy – pozwól roślinom rosnąć i dojrzewać. Zacznij od małego kawałka. Twórz projekt i strukturę przez kilka sezonów. Odżyw glebę. Wykorzystuj wodę w przemyślany sposób. Wybierz rośliny pasujące do charakteru swojego ogrodu. Wchodząc przez naszą bramę, zyskuję poczucie spokoju i bezpieczeństwa”. **Anne de Silva**

Zapobieganie zalaniom

Betonowe nawierzchnie w ogrodach powodują podtopienia. Możesz temu przeciwdziałać, dobrze kształtując ogród.

Jak frontowy ogródek może zaradzić spływowi wody?

Gdy kupowaliśmy dom, był przed nim betonowy podjazd. Zatrzymywała się tam woda i mieliśmy problem w domu z wilgocią. Po usunięciu betonu wilgoć również zniknęła. Należy mieć w ogrodzie miejsce, w którym woda może wsiąkać. Rośliny pomagają wchłonąć jej nadmiar z ulewnych deszczów. **Alison Salt**

W ogrodzie Charlotte Vaight parking został pokryty żwirem, a krawędzie obsadzone roślinami

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl d10e821ac7

Widok ze środka

Przedogródek powinien wyglądać pięknie również od wewnątrz. W nadmorskim ogrodzie na Orkadach Sue Palmer postarała się, aby widok z jej salonu był równie piękny, jak ten z drogi.

Dlaczego utrzymywanie bardziej zielonych frontów jest ważne?
Zielone ogrody przyciągają dzikie zwierzęta i owady zapylające. Gdyby więcej osób obsadziło przedogródki kwiatami, powstałyby podłużne strefy przyjazne przyrodzie i środowisku.

Jaka jest twoja recepta na zdrowy ogród?
Sugeruję poświęcić czas na przemyślenie, co widać z wnętrza domu i posadzić rośliny tak, aby zawsze cieszyć się pięknym widokiem – nawet jeśli czasem pogoda nie sprzyja wychodzeniu. Uprawiaj rośliny, które kwitną i wyglądają dobrze o różnych porach. Dzięki temu zawsze będzie coś ciekawego do obejrzenia. Ogród frontowy podnosi na duchu, gdy wracasz do domu!

Wybierz rośliny atrakcyjne o różnych porach roku, aby widok z wnętrza domu był zawsze ciekawy

eprasa.pl d10e821ac7

Kreatywne wykorzystanie donic

Jeśli nie możesz skuć nawierzchni, aby posadzić rośliny, użyj pojemników; będzie ciekawiej i bardziej kolorowo.

Jak stosować donice w ogrodzie przed domem

Jeśli nie możesz stworzyć rabat lub ziemia jest złej jakości, wprowadź na teren więcej roślin w pojemnikach. Można je wymieniać, aby uzyskiwać nowe kompozycje w kolejnych porach roku. Wybierz mniejszą liczbę większych donic, kupując największe, na jakie cię stać, a nie zagracisz przestrzeni. Te duże drewniane pojemniki pozwalają uprawiać nawet krzewy, które zazieleniają działkę.

REKLAMA

eprasa.pl d10e821ac7

Sprytne sposoby przechowywania

Wiaty na narzędzia czy rowery nie muszą psuć efektu stworzonego w przedogródku

Jak sprawić, by praktyczne było ładne
Jedną z głównych trudności dotyczących przedogródków jest potrzeba ustawienia śmietników i rowerów przy jednoczesnym zachowaniu estetyki miejsca. Można budować drewniane konstrukcje, np. ukrywając pojemniki i tworząc miejsce do uprawy sukulentów. One także przyciągają zapylacze.

■ **SZUKAJ pomysłów na ustawienie śmietników na www.gardenersworld.com/bin-stores**

Maksymalne wykorzystanie miejsca

Przedogródki nie muszą być tylko ozdobą fasady. Mogą również być produktywne, jak wyjaśniamy poniżej.

Jak czerpiesz korzyści ze swojego ogrodu?
„Uwielbiam kolory, które widzę po otwarciu drzwi. Zbieranie i zjadanie własnych domowych pomidorów jest bardzo satysfakcjonujące. Przecinamy worki z ziemią na pół, ustawiamy je obok siebie i sadzimy pomidory. W ten sposób łatwiej je podlewać, wolniej wysychają, wykształcają silniejsze korzenie. W rezultacie mamy obfitsze plony!" **Sophie Castle**

ZAJRZYJ NA
www.gardenersworld.com/front-garden
po więcej inspiracji do przedogródka

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl d10e821ac7

Wybierz palenisko w stylu pasującym do ogrodu i takiej wielkości, by sprostało twoim wymaganiom

PRZEWODNIK PO *paleniskach*

Kay Maguire dzieli się wskazówkami, jak wybrać i używać najpopularniejszy tego lata gadżet do ogrodu

Jeśli chcesz, aby zabawa trwała w najlepsze nawet po zachodzie słońca lub masz ochotę miło spędzić czas, opiekając pianki marshmallow nad ogniskiem, zakup paleniska ogrodowego to doskonały sposób na czerpanie jeszcze większej radości z pobytu w ogrodzie.

Paleniska ogrodowe stwarzają atmosferę tradycyjnego ogniska, lecz nie wiążą się z bałaganem, dzięki czemu stały się w ostatnich latach bardzo popularne. I chociaż podczas spalania drewna do atmosfery uwalnia się węgiel, są one znacznie bardziej ekologicznym i ekonomicznym wyborem, niż ogrzewacze tarasowe, które albo spalają gaz i emitują dwutlenek węgla, albo zużywają energię elektryczną. Kupuj drewno oraz podpałkę ze sprawdzonych źródeł, dzięki czemu również zmniejszysz wpływ paleniska ogrodowego na środowisko.

Paleniska ogrodowe są dostępne w wielu modelach i stylach – mogą stać się centralnym punktem patio lub miejsca wypoczynku, zwracać uwagę swoją formą lub wnieść do otoczenia trochę szyku. Począwszy od eleganckich, minimalistycznych mis, przez koksowniki, po atrakcyjne warianty w kształcie rzeźby – można znaleźć coś na każdą kieszeń i do każdego ogrodu. Pisząc ten przewodnik przeszukaliśmy rynek, aby wytypować najpopularniejsze paleniska oraz udzielić porad, jak je rozpalić, czym palić i jak bezpiecznie spędzać czas przy ognisku.

ZDJĘCIA: GETTY/FATCAMERA

eprasa.pl d10e821ac7

Jak wybrać palenisko ogrodowe

Przy wyborze paleniska ogrodowego zwróć uwagę na:

- **Rozmiar** Małe palenisko pasujące do niewielkiego miejskiego ogrodu niekoniecznie się sprawdzi w obszernym ogrodzie na wsi. Wybierz takie, aby było wystarczająco duże, by generować przyjemne ciepło, z którego można korzystać w bezpiecznej odległości.
- **Model** Paleniska ogrodowe same w sobie mogą być atrakcyjnym elementem wystroju, dlatego wybierz model, który wpasuje się w twój styl i przestrzeń. Wolisz, aby nie rzucało się w oczy, gdy go nie używasz? Czy może chcesz, aby stanowiło główną atrakcję patio?
- **Przechowywanie** Paleniska ogrodowe mogą być sporych rozmiarów, więc jeśli nie planujesz w nich rozpalać w środku zimy pomyśl, gdzie je przechowasz. Niektóre modele można rozmontować, aby zaoszczędzić miejsce przy przechowywaniu.

MIEJSCE NA ZAPASOWE POLANA

Ivyline Firebowl & Round Console 229,99 £

www.robertdyas.co.uk

Model dostępny w wersji z wykończeniami z granitu lub cementu. Misa paleniska ma średnicę 32 cm i jest zanurzona w minimalistycznej konsoli z miejscem na przechowywanie drewna, dzięki czemu możesz je mieć zawsze pod ręką i utrzymać palący się ogień przez całą noc.

▶ PALENISKO I GRILL W JEDNYM

Yorkshire Grill Firepit & BBQ 210 £

www.homebase.co.uk

Ten niski, łatwy w użyciu model ogrzeje zarówno stopy, jak i twarz i nie stwarza ryzyka, że się o niego potkniesz. Ma duży grill ze stali nierdzewnej, dzięki któremu będziesz mógł spędzać popołudnia przyrządzając na nim jedzenie, a wieczorami zamienić tę dodatkową powierzchnię w przytulne palenisko.

eprasa.pl d10e821ac7

ELEMENT DOKORACYJNY
Nest Iron Fire Pit Bowl 219,99 £
www.crocus.co.uk

Ten zaprojektowany na wzór ptasiego gniazda model przyciąga uwagę i wygląda wspaniale zarówno wtedy, gdy jest rozpalony, jak i po wygaszeniu. Misa wykonana jest z cienkiej żelaznej blachy, pokrytej farbą ognioodporną – łatwo ją wyjąć i wyczyścić.

BEZPIECZNY
Woodland Fire Globe laser cut 369,99 £
www.crocus.co.uk

Bezpiecznie poruszające się wewnątrz kuli płomienie rozświetlają wzór przedstawiający leśną scenę. Palenisko wykonane jest z metalu pokrytego rdzą i jest przystosowane wyłącznie do palenia drewnem; ma duży otwór, który ułatwia dokładanie polan do ognia.

▶ WSZECHSTRONNY
Garden Leisure Beer Box Firepit 109,99 £
www.notonthehighstreet.com

To palenisko wykonane z cortenu ma postać skrzynki na piwo; posiada uchwyty ułatwiające transport oraz wbudowany otwieracz do butelek. Skrzynkę można również przemienić w grilla, a dzięki drewnianej płycie – w siedzisko. Taki wszechstronny zestaw jest idealny dla tych, którzy często lubią się przemieszczać.

Opiekanie pianek marshmallow to jedna z przyjemności, którą oferuje palenisko

ZDJĘCIA: GETTY/FATCAMERA; GETTY/JAMIE GRILL

Jak rozpalić palenisko ogrodowe

Zawsze rozpalaj palenisko na zewnątrz i zachowaj bezpieczną odległość od ognia.

- **Jeśli instrukcja na to wskazuje**, wypełnij dno paleniska pięciocentymetrową warstwą piasku, aby wydłużyć jego żywotność.
- **Zrób** w palenisku stosik z pogniecionej gazety, gałązek lub suchych liści oraz podpałki, a następnie dodaj rozdrobnione kawałki drewna, po czym przykryj całość niedużymi szczapami ułożonymi na kształt piramidy.
- **Rozpal** podpałkę i poczekaj, aż drewno zajmie się ogniem. Powoli dokładaj większe szczapy, uważając, aby nie zadusić płomieni.

eprasa.pl d10e821ac7

Czym palić

Starannie wybieraj drewno na opał – szukaj tego z logo Forest Stewardship Council (FSC), aby mieć pewność, że pochodzi z odpowiedzialnie zarządzanych lasów. Postaraj się również pozyskiwać je lokalnie. Aby ogień palił się wydajniej oraz bez większego wpływu na środowisko, użyj drobnych kawałków drewna, w razie potrzeby porąb większe szczapy. Suche drewno podczas spalania wydziela mniej smoły i gazów cieplarnianych, nie tli się tak i nie dymi. Szukaj drewna suszonego w suszarni – powinno lepiej się palić i nie powodować gromadzenia się smoły w palenisku. Naturalne drewniane rozpałki w postaci wiórów będą bardziej ekologicznym i przyjaznym dla środowiska wyborem niż kostki zawierające substancje chemiczne.

Małe, suche drewienka lepiej się palą i wydzielają mniej dymu i smoły

Po pierwsze bezpieczeństwo

Postępuj zgodnie z naszymi wskazówkami, by upewnić się, że bezpiecznie korzystasz z paleniska:

- Zawsze stawiaj palenisko na **równym podłożu**, z dala od wiszących gałęzi drzew i krzewów, altanek lub prania.
- Upewnij się, że palenisko **stoi na środku** trawnika lub patio, z mnóstwem wolnego miejsca wokół, aby można było swobodnie, bez potykania się, przejść obok.
- **Niskie paleniska** bez nóżek mogą po rozgrzaniu odbarwić płytki tarasowe lub powodować ich pękanie. Aby temu zapobiec, postaw je na dodatkowej płytce lub wykorzystaj specjalną matę przeznaczoną do tego celu.
- Przed rozpaleniem paleniska **sprawdź kierunek wiatru**, aby określić, w którą stronę dymi i odpowiednio zaplanować miejsce do siedzenia.
- Zawsze miej na oku **dzieci i zwierzęta domowe** i w razie czego pod ręką **wiadro wody** lub koc gaśniczy.
- Na końcu **zgaś płomienie** wodą lub zakryj palenisko pokrywą i zostaw, aby ogień samoczynnie się wygasił. Gdy całkiem przestygnie, wysyp popiół.

ŁATWY W PRZECHOWANIU

La Hacienda Camping Firebowl 64,99 £

www.amazon.co.uk

Jeśli dysponujesz małą ilością miejsca do przechowywania, ten lekki model rozwiąże problem – po złożeniu trzech nóżek palenisko zajmuje bardzo mało przestrzeni. W jego skład wchodzą ruszt, pokrywa z siatki poprawiająca bezpieczeństwo, a nawet torba do transportu na biwak lub piknik.

Więcej przewodników po produktach i zakupach znajdziesz na stronie **www.gardenersworld/reviews**

WIĘCEJ CIEPŁA

Hooded Jiko Fire Pit Warmer 139,99 £

www.crocus.co.uk

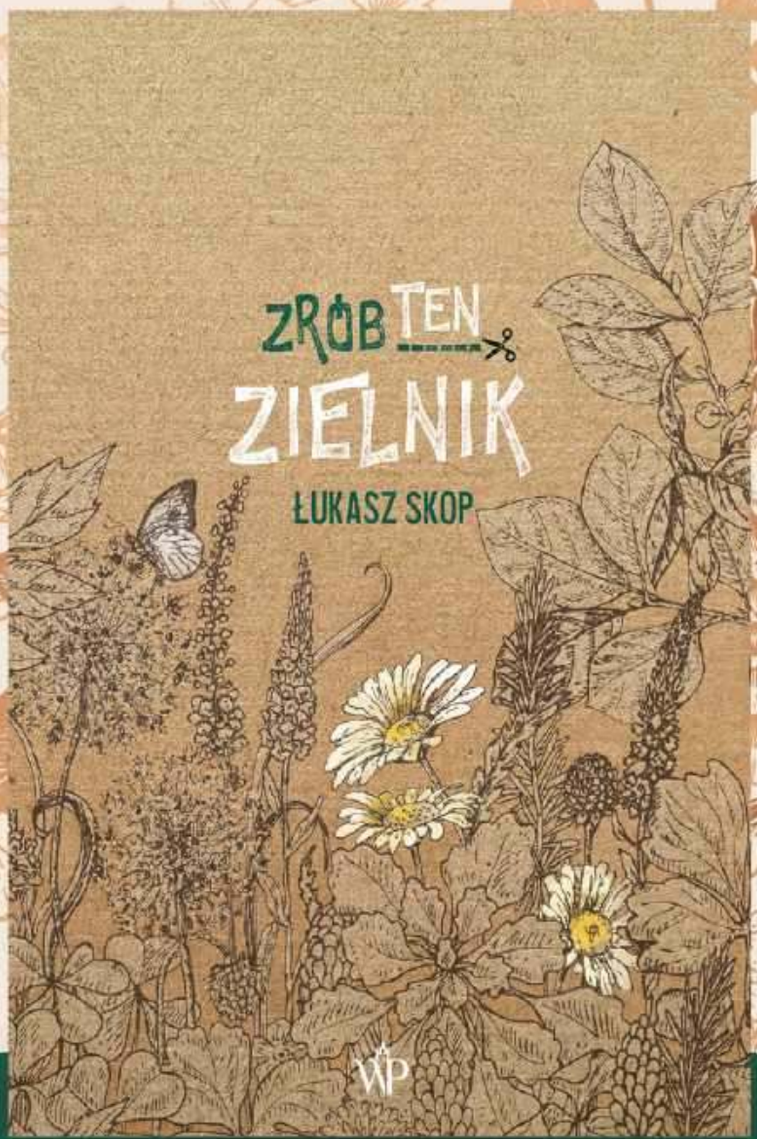
Ten model, inspirowany tradycyjnymi kenijskimi palnikami, akumuluje ciepło pod kopułą, a nagrzana powierzchnia oddaje znacznie więcej ciepła niż otwarta misa. Wykonany jest z żelaza pokrytego żaroodporną farbą, można w nim palić drewnem lub węglem drzewnym.

ZDJĘCIA: GETTY/FATCAMERA; GETTY/NATALIIA GORSHA

eprasa.pl d10e821ac7

Nowość w Ulubionym Kiosku

To nie jest zwykły zielnik! To zielnik, w którym nie ma miejsca na nudę.

Tryskające humorem i oryginalnymi pomysłami strony zaskoczą Cię na każdym kroku! Zasuszysz tu sznurek z pokrzyw i łzy winorośli, skrzypową choinkę i owocową tęczę.

Przewodnikiem po fascynującym świecie roślin będzie Łukasz Skop - autor popularnego bloga Bez-Ogródek, ogrodnik amator i amator ogrodów, dyplomowany biotechnolog roślin.

Zamów z rabatem do 30% na www.UlubionyKiosk.pl

eprasa.pl d10e821ac7

prasa.pl d10e821ac7

Zuchwałe piękno

Uzyskaj imponujący efekt dzięki jaskrawym kolorom oszałamiających liści egzotycznych roślin

TEKST I PROJEKT TOM BROWN
ZDJĘCIA JASON INGRAM

Czy marzysz w tym roku o stylowym, współczesnym i niezwykłym dodatku do swojego ogrodu? Wrażliwe egzotyczne byliny i rośliny domowe tworzą cudownie ekscytujące kompozycje. Kwitną długo, a ich dodatkowym bonusem jest to, że można je łatwo rozmnożyć lub ponownie wykorzystać w kompozycjach w kolejnych latach.

Wiele z tych roślin domowych rośnie dobrze w ogrodzie na cienistych stanowiskach, więc kolor i dobre wrażenie niekoniecznie są zarezerwowane dla stanowisk w palącym słońcu. Jeśli brakuje ci miejsca lub gleba pozostawia wiele do życzenia, uprawa roślin w donicach będzie idealnym sposobem na cieszenie się wieloma zaletami ogrodnictwa. W przypadku roślin w pojemnikach zadania, takie jak podlewanie, nawożenie i usuwanie przekwitłych kwiatów, są znacznie łatwiejsze do wykonania, ponieważ możesz cieszyć się komponowaniem razem różnych roślin.

Wszystkie rośliny, których użyłem, nie są mrozoodporne – należy je zimą przenieść do pomieszczenia (lub możesz pobrać sadzonki, aby mieć pewność, że będziesz mieć rośliny na przyszły rok) i chronić przed mrozem i niskimi temperaturami.

Ogniste iskierki

1. Kohleria (*Kohleria*) ‘Silver Feather’
2. Begonia (*Begonia*) ‘Cathedral’
3. Trzykrotka purpurowa (*Tradescantia pallida*) ‘Purpurea’
4. Fiilodendron (*Philodendron*) ‘Neon’
5. Wężownica walcowata (*Sansevieria cylindrica*)

Pojedynczo wszystkie te rośliny robią wrażenie i są łatwe do utrzymania jako rośliny domowe, ale kiedy zostaną zestawione razem w pojemniku tworzą bujną, tropikalną i pełną energii kompozycję.

W tej aranżacji liście stale będą stanowić ozdobę, co oznacza, że ten pojemnik będzie wyglądał świetnie przez

całe lato, a kohleria zapewni plamy egzotycznych kolorów w kontraście do swoich srebrzystych liści. Ten pojemnik można przenieść do domu na zimę, a następnie wiosną przesadzić rośliny do kolejnych letnich kompozycji.

eprasa.pl d10e821ac7

Zmysłowy zachód słońca

1. Trzykrotka pasiasta (*Tradescantia zebrina*)
2. Begonia zwisająca ‘Santa Cruz Sunset’
3. Pelargonia rabatowa (*Pelargonium*) ‘Stadtburn Red’
4. Eonium (*Aeonium*) ‘Zwartkop’

Intensywnie fioletowe eonium i trzykrotka pięknie kontrastują z kwiatami pelargonii i begonii w ciepłym, ognistym odcieniu. Ta kompozycja jest idealna na ciepłe, letnie wieczory, ponieważ wraz z zanikającym światłem, kolory nabierają intensywności, dzięki czemu możesz cieszyć się ogrodem podczas zachodu słońca.

Jesienią, przed nadejściem mrozów, przesadź rośliny do osobnych doniczek. Zimą podłoże w donicy powinno być suche. Chroń rośliny przed mrozem. Wiosną dołóż im świeżej ziemi, a pod koniec maja kolejnego roku wynieś na zewnątrz.

eprasa.pl d10e821ac7

Letni blask

1. Anturium (*Anthurium*) 'Joli Duo'
2. Skrętnik (*Streptocarpus*) 'Gloria'
3. Dichondra srebrzysta (*Dichondra argentea*) 'Silver Falls'
4. Pilea Cadiera (*Pilea cadierei*)

Ta kompozycja dodaje odrobiny wyrafinowania zacienionemu patio, szczególnie w mieście, gdzie sprzyja jej cieplejszy mikroklimat. Kwiaty anturium kwitną długo, podczas gdy różowe kwiaty skrętnika zapewniają subtelne plamy ciepła kontrastujące z liśćmi.

To zestawienie nie będzie tolerować zimnych nocy, więc pod koniec września przynieś donicę do domu i trzymaj ją tam, dopóki nie ociepli się w maju. Ta kompozycja skorzysta na corocznym przesadzaniu.

Petarda

1. Bazylia (*Ocimum*) ‘African Blue’
2. Gompostigma rózgowata (*Gomphostigma virgatum*)
3. Fuksja (*Fuchsia*) ‘Thalia’
4. Szałwia meksykańska (*Salvia leucantha*)
5. Szałwia Coahuil (*Salvia coahuilensis*)
6. Kufea (*Cuphea caeciliae*)

Ta urocza kompozycja wywołuje przyjazne i naturalistyczne odczucia, chociaż jej elementy są dalekie od rodzimych. Pszczoły szczególnie pokochają bazylię w odmianie ‘African Blue’, która jest bezpłodna, co oznacza brak nasion i niekończące się kwitnienie przez całe lato.

Skąpane w słońcu patio jest idealnym miejscem dla tej donicy – przekonasz się, że ta kompozycja jest tolerancyjna na okazjonalne przesuszenia. Późnym latem pobierz sadzonki z roślin, abyś mógł ponownie cieszyć się tym zestawieniem również w przyszłym roku.

eprasa.pl d10e821ac7

Tworzenie kompozycji

1 **Wypełnij częściowo** pojemnik podłożem bez torfu, które dobrze się sprawdzi ze względu na zasobność w składniki pokarmowe i przepuszczalność. Dodatkowe nawożenie nie jest wymagane podczas sadzenia, ale będzie konieczne po około sześciu tygodniach – wystarczy cotygodniowa dawka rozcieńczonego nawozu do pomidorów.

2 **Stwórz ramę** kompozycji sadząc najpierw wysokie rośliny, aby ustalić, jej najwyższy punkt. W tym przypadku posadź gompostigmę rózgowatą. Chodzi o to, aby reszta roślin kaskadą schodziła coraz niżej, jak płynąca woda, kończąc się na roślinach przewieszających się wokół krawędzi donicy.

3 **Rozluźnij** delikatnie bryłę korzeniową, jeśli korzenie gęsto wypełniają doniczkę; zwiększysz ich szanse na przyjęcie się w nowej donicy. W przeciwnym razie będą nadal się zawijać, o ile nie przerwiemy tego cyklu i nie zachęcimy ich do rozrostu w głąb podłoża.

4 **Umieść** rośliny przewieszające się na krawędzi – ostatnich kilka sztuk może wymagać wciśnięcia. To dobra równowaga – chcesz wypełnić donicę roślinami, aby uzyskać natychmiastowy efekt, ale będą one również potrzebować miejsca, aby się rozwijać i wystarczająco dużej ilości podłoża, aby rosnąć przez całe lato.

5 **Podlej** rośliny po posadzeniu, a następnie w lecie podlewaj je solidnie każdego dnia. Tak ciasno posadzone rośliny wymagają niewielkiego i częstego doglądania oraz w ich wypadku nie można pozwolić na zbytnie przesuszenie. Podłoża bez torfu są przepuszczalne, więc nadmiar wody odcieknie. Zmniejsz częstotliwość podlewania wraz ze spadkiem temperatury.

Gdzie kupić

- www.dibleys.com
- www.dysonsalvias.com
- www.fibrex.co.uk
- www.gardeningdirect.co.uk

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/potscontainers w poszukiwaniu dodatkowych porad i inspiracji do tworzenia aranżacji w pojemnikach

eprasa.pl d10e821ac7

Jednym z plonów warzywnika Rosemary są buraki

Mało miejsca, dużo smaku

Małe rozmiary ogrodu nie powstrzymują szefowej kuchni **Rosemary Shrager** przed uprawą ogromnej liczby warzyw i ziół. Dowiedz się, jak to robi

Szefowa kuchni i osobowość telewizyjna Rosemary Shrager jest błyskotliwa i żywiołowa. W wieku, w którym wielu myśli o emeryturze, przeniosła się z Yorkshire do malowniczego miasteczka w East Sussex i założyła szkołę gotowania. Równocześnie rozwijała się kariera telewizyjna Rosemary. Wystąpiła w wielu popularnych programach, np. w „The Real Marigold Hotel". Jednak wciąż znajdowała zapas energii, który pozwolił przekształcić mały ogród przy nowym domu w przystań dla smakoszy. Wszedłszy wąskim przejściem zacienionym wysokim murem przez nieoznakowaną bramę między sklepami przy głównej ulicy trafiamy do miniaturowego raju. Powierzchnia ogrodu to tylko 10 na 12 metrów, lecz znajdziemy tam uformowane w wachlarz brzoskwinie obsypane owocami i jabłonkę otoczoną bazylią oraz pietruszką. Błyszczące ogórki i słodka papryka przedzierają się przez bambusowe kratki. Na grządkach widać cukinie, buraki, cebule i ziemniaki. Trzy duże donice mieszczą figę, oliwkę i egzotyczny bananowiec. Przy schodach rośnie rozmaryn, tymianek, lebiodka i marchewnik anyżowy, a każdy wolny centymetr kwadratowy wypełniają kosze pięknej sałaty i pomidorów. Witaj w ogrodzie Rosemary.

TEKST: JODIE JONES. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

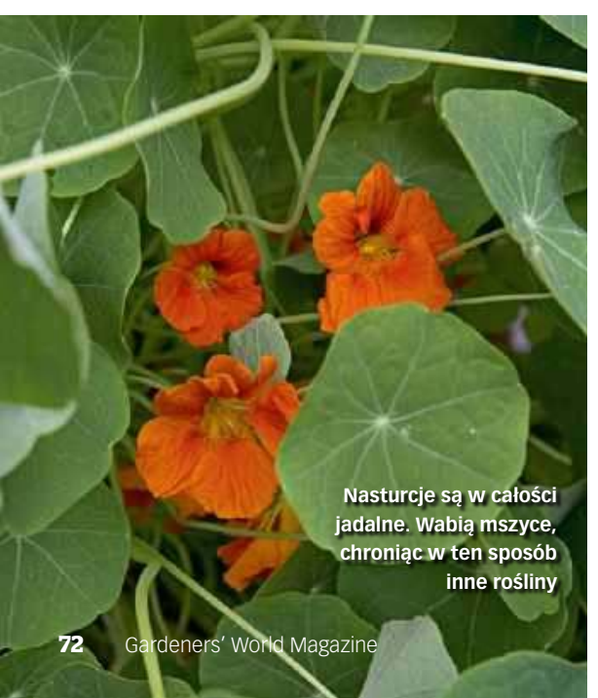

Według Rosemary ogród to warzywniak na świeżym powietrzu, z dostawą wprost do kuchni

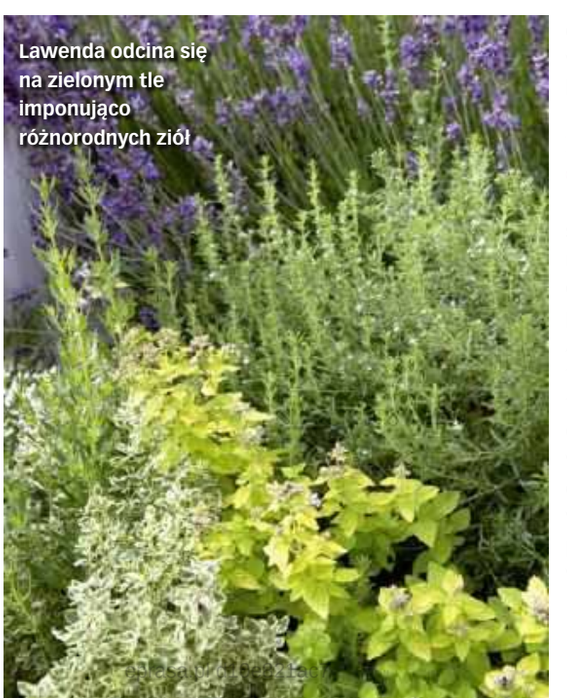

Sałata, pak choi i ogórki rosną w atrakcyjnym wiklinowym koszu

> Chciałam, aby wszystko w ogrodzie było jadalne. To niesamowite, jak wiele można uprawiać na małej przestrzeni

Nasturcje są w całości jadalne. Wabią mszyce, chroniąc w ten sposób inne rośliny

Lawenda odcina się na zielonym tle imponująco różnorodnych ziół

Jak to się zaczęło?
Kiedy się tutaj sprowadziłam, w ogrodzie panował bałagan. To dobrze, bo czułam się wolna, mogłam zrobić z nim, co chciałam. Usunęłam chwasty, uformowałam znajdujący się pośrodku ogrodu złoty cis w zgrabną kulę, a następnie rozpoczęłam sadzenie. Zaczęłam uprawiać własne warzywa jako dorosła osoba, ale ogród przy kuchni pamiętam z dzieciństwa. Dorastałam, rozumiejąc podstawowe zasady. Po pierwsze należało oczyścić grządki i dać ziemi dużo naturalnego nawozu. Nie ma nic lepszego niż obornik, aby odpowiednio odżywić rośliny.

Czy od początku miałaś plan nasadzeń?
Ogródek jest malusieńki, a ja chciałam, aby wszystko w nim było jadalne. To niesamowite, jak wiele można uprawiać na małej przestrzeni. Sałatę i pomidory można otrzymać nawet na balkonie. Ale ja chciałam, żeby ogród był też piękny. Dla mnie jest kolejnym pokojem na świeżym powietrzu. Zasługuje na umeblowanie i udekorowanie. Nie powinno się jednak oczekiwać, że całe dekorowanie odbędzie się naraz. Porządkowanie całości zajęło mi dobre trzy lata.

Jak udało ci się osiągnąć tak wiele w tak małym ogrodzie?
Mam szczęście, bo to zaciszny, ale słoneczny mały dziedziniec. Tworzy wspaniały mikroklimat. Mury zatrzymują i oddają ciepło, więc delikatne zioła i moje piękne brzoskwinie mają się tu doskonale. Sezon wegetacyjny trwa prawie nieprzerwanie. Mam również ogromny dług wdzięczności wobec genialnych ogrodników, Chrisa i Elle Piper. Mają niesamowite doświadczenie i wykonują za mnie wiele obowiązków, gdy wyjeżdżam kręcić programy telewizyjne.

Dlaczego jako szefowa kuchni chcesz uprawiać warzywa?
Kiedy kochasz gotować, najważniejsza staje się jakość składników. Nic nie smakuje lepiej niż domowe owoce i warzywa. Świeżo zerwany pomidor lub ogórek to rozkosz. A rukola?! Czy ktoś kupiliby tę marną zieleninę w plastikowej torbie, gdyby wiedział, jak chrupiące, pyszne i łatwe w domowej uprawie jest to warzywo? Bez wątpienia ekologiczne i świeżo zebrane warzywa smakują inaczej. Chodzenie po własnym ogrodzie i zbieranie ziół wprost do salaterki to sama radość.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Rosemary zbiera jagody ozdobnej fuksji, które smakują jak wiśnie

Wiklinowe kosze podkreślają rustykalny charakter ogrodu

Szczypior ze sklepu jest dość drogi, a tak łatwo wyrośnie w ogrodzie

Co uprawiasz w pojemnikach?
Gdy zapełniłam grządki, potrzebowałam dodatkowej przestrzeni do uprawy. Na tarasach i schodach ustawiłam donice. Aby wyglądały atrakcyjnie i spójnie, wstawiłam je do koszy kupionych w sklepie z artykułami do prac ręcznych. Były tanie i wyposażone w bawełniane wkładki, które zapobiegają wypadaniu ziemi. Z pokrywek wykonałam obudowę na beczkę na deszczówkę, więc nic się nie zmarnowało, a to bardzo satysfakcjonujące. Koszyki są genialne do pomidorów, papryki i sałat, które uprawiam na cięte listki. Zbieram tylko tyle, ile potrzebuję na każdą porcję.

Które warzywo będziesz zawsze uprawiać i dlaczego?
Kędzierzawą pietruszkę naciową. Moi współpracownicy wolą francuskie odmiany o liściach płaskich, ale są w błędzie! Nie można zrobić porządnego sosu pietruszkowego z takiej odmiany. Uwielbiam stare powiedzenie, że kto może uprawiać kędzierzawą pietruszkę, jest panem swojego domu.

Czy uprawiasz swoje rośliny organicznie?
Prawie całkowicie. Czuję, że rzeczy trzeba robić porządnie. Wykładam jedynie granulki przeciw ślimakom, ale robię to pod najściślejszą kontrolą, jaką zdołam zapewnić. Należy działać tak naturalnie, jak to możliwe. To lepsze i dla nas, i dla warzyw. Często nie widzę nawet potrzeby mycia produktów, skoro wiem, skąd je wzięłam i jak je uprawiałam.

Czy robisz dużo własnej rozsady?
Tak. Zaczynam pod koniec zimy. Uwielbiam planować uprawy i kupować nasiona. W ten sposób dostępnych jest więcej odmian, a samodzielne wysiewy są tańsze i bardziej ekscytujące!

Jaki jest najbardziej niezwykły składnik z twojego ogrodu?
Fuksje! Nazywam je wiśniami bez pestek. Po przekwitnięciu kwiatów pojawiają się jagody. Bardzo ważne jest to, by zrywać je, gdy są w pełni dojrzałe. Gdy osiągną głęboki, ciemny kolor, można je jeść. Ja mam zwykłe fuksje ozdobne, ale są też odmiany o smakach od kwaśnego do zaskakująco słodkiego.

eprasa.pl d10e821ac7

Małgorzata Kalemba-Drożdż – dr biochemii, autorka książek: *Pyszne chwasty, Skarby ogrodu, Jadalne kwiaty, Smakowite drzewa, Różane przepisy.* Laureatka AIG Prix Międzynarodowej Akademii Gastronomicznej.

Pysznogłówka, indiański smakołyk

Pyszniąca się swoją pierzastą główką pysznogłówka (*Monarda*) jest nie tylko efektowną rośliną ozdobną, ale też bardzo smacznym i cennym ziołem. Pochodzi ze wschodniej części Ameryki Północnej. Ta roślina ma niezmiernie długą tradycję stosowania przez rdzennych mieszkańców Ameryki. Plemię Czarnych Stóp używało płukanek z pysznogłówki na rany i infekcje skóry. Plemię Oswego przygotowywało herbatę z liści pysznogłówki przy przeziębieniach i problemach gastrycznych. Wykorzystywali przeciwbakteryjne właściwości pysznogłówki w leczeniu stanów zapalnych jamy ustnej. Indianie Winnebago korzystali natomiast z orzeźwiających i pobudzających właściwości tej rośliny.

Pysznogłówki były nazywane przez Indian pszczelim balsamem, który wabi zapylacze słodkim nektarem i intensywnym zapachem olejków eterycznych. W Europie, ze względu na charakterystyczny ziołowo-cytrusowy aromat, bywa nazywana bergamotką, ponieważ przypomina zapachem pomarańczę bergamotę, używaną do aromatyzowania herbaty Earl Grey. Mnie pysznogłówki przypominają smakiem oregano (lebiodkę) i tymianek.

Jak wykorzystywać pysznogłówki?

Liści pysznogłówki można używać jak herbaty, zaś kwiaty (same kolorowe „piórka" bez sztywnych koszyczków) można zjadać bezpośrednio i doprawiać nimi potrawy. Jako zioło przyprawowe pysznogłówkę kocham szczerze i gorąco polecam. Pyszne główki pysznogłówek wspaniale pasują do dań wytrawnych, ryb, mięs, sałatek, ale także do owoców i słodkich deserów. W kuchni można wykorzystywać zarówno pysznogłówkę szkarłatną (*Monarda didyma*), dętą (*M. fistulosa*), jak i pysznogłówkę cytrynową (*M. citriodora*).

ZDJĘCIA: MAŁGORZATA KALEMBA DROŻDŻ

eprasa.pl/0e821ac7

Lody z pysznogłówką

SKŁADNIKI

- 400 ml śmietany kremówki
- 150 ml mleka
- 60 g cukru nierafinowanego
- 1 łyżka cukru z wanilią
- 2-3 garście kolorowych kwiatów pysznogłówki (*Monarda*) lub więcej, jeśli chcesz

PRZEPIS

Podgrzej szklankę śmietany z cukrem, żeby się rozpuścił. Wystudź. Zmieszaj słodką śmietanę z mlekiem i wanilią, schłodź porządnie, dodaj drobno posiekane kwiaty pysznogłówki (same kolorowe języczki) i przelej do maszyny do lodów. Jeśli nie masz maszyny do lodów, po schłodzeniu ubij śmietankę na krem, dodaj kwiaty i zamroź w pojemniku.

Gąszcz z pysznogłówki

SKŁADNIKI

- kilka garści oskubanych kwiatów pysznogłówki
- garść migdałów moczonych przez noc, a następnie podprażonych
- oliwa *extra virgin*
- sól kamienna

PRZEPIS

Zmiksuj wszystkie składniki na sos i używaj go do kanapek, sałatek, serów, makaronu itd. Do sosu możesz dorzucić trochę parmezanu, żeby przypominał pesto. W smaku wyraźnie dominują smaki oregano, majeranku, tymianku, ale kolor jest niezwykły.

eprasa.pl d10e821a

Rekha Mistry z zapałem uprawia warzywa. Nie boi się próbować egzotycznych odmian i eksperymentować z nimi w kuchni. W 2015 roku wystąpiła w BBC 2 w *The Big Allotment Challenge* [„Wielkie Wyzwanie Ogrodnicze" – red.]

Zbierz teraz

Czas wyciągnąć pierwsze krzaczki obładowane małymi bulwami **wczesnych ziemniaków**, zanim wrzucę do koszyka duże pęczki **szczypiorku** i **pietruszki** – w menu jest sałatka ziemniaczana. Do kolacji na świeżym powietrzu dodałam też **papryczki padron** i dużo liści sałaty z pierwszymi **kwiatami nasturcji**, aby uzyskać pieprzny efekt. Zaczęły pojawiać się również pyszne **maliny, czerwone porzeczki** i **truskawki**. Solidna kolekcja dżemów i galaretek zagości w moich szafkach pod koniec tego miesiąca.

Rekha z radością zbiera ziemniaki, które wyrosły w doniczkach

Prosto z grządki

Rekha cieszy się obfitymi plonami, zapachem groszków pachnących i widokiem zapylaczy zwiększających swoją produktywność. Poza tym dzieli się prostym przepisem z burakami w roli głównej.

Lipiec to taki radosny miesiąc, obfitujący w koszyki wypełnione świeżo zebranymi warzywami, ziołami i owocami. Moja twarz rozświetla się przy każdej wizycie na działce – czuć zapach groszku pachnącego, jest i widok pracowitych pszczół i innych pożytecznych owadów. Kiedy je widzę, po prostu wiem, że ma miejsce udane zapylanie, gdy przenoszą się z kwiatka na kwiatek w poszukiwaniu słodkiej nektarowej przystawki lub soczystych szkodników roślin.

Chociaż witam białego bielinka kapustnika, robię to niechętnie. Sieje spustoszenie w moich kapustach i kalafiorach; więc przepraszam drogie motyle, że musicie tylko odwiedzić opuszczoną działkę obok i zadowolić się chrzanem i liśćmi szczawiu, jako miejscami do składania jaj – moje kapustne są poza waszym zasięgiem!

Moje pierwsze strąki grochu nigdy nie docierają do domu – jako ogrodnik mam przywilej otwierać je i wybierać małe, dopiero co formujące się groszki i chrupać je od czasu do czasu. Ale następny plon pójdzie ze mną do domu.

Zagłębię się w kopce pulchnej ziemi, odsłaniając kremowobiałe skarby w postaci pierwszych wczesnych ziemniaków. Moje oczy błyszczą nadal, gdy widzę swoją pierwszą cukinię – ale porozmawiaj ze mną za kilka tygodni, a prawdopodobnie będę miała ich dosyć!

eprasa.pl d10e821ac7

Smak miesiąca

Burak jest niezwykle łatwą w uprawie rośliną, ponieważ dobrze radzi sobie na wielu rodzajach gleby. To warzywo przywodzi na myśl marynowane czerwone plastry w słoiku, ale jest też bardzo smaczne, gdy młode okazy są spożywane na świeżo. Dokładnie tak zrobiłam w moim przepisie na buraczkową raitę, która idealnie wpasuje się w ucztę na świeżym powietrzu w ciepły letni wieczór.

Raita z burakiem

2 PORCJE

SKŁADNIKI

- 100 g jogurtu naturalnego
- 1 mały surowy burak, umyty, obrany i starty
- 2 cebule dymki, drobno pokrojone
- 1 mała marchew (opcjonalnie), umyta, obrana i starta
- 1/2 łyżeczki kminku, lekko rozgniecionego
- 1/2 łyżeczki nasion kopru włoskiego, lekko rozgniecionych
- 1/2 łyżeczki mielonego kminu rzymskiego
- Kilka gałązek kolendry, drobno pokrojonych
- Sól do smaku

PRZEPIS

1 Przełóż jogurt do miski i wymieszaj łyżką do uzyskania gładkiej masy.

2 Po trochu dodawaj startego buraka, aby uzyskać odpowiednią konsystencję i kolor – sos powinien mieć czerwony odcień, a nie różowy. Dodaj połowę dymki.

3 Dodaj zmiażdżone nasiona kopru włoskiego, kminku i kmin rzymski. Mieszaj, aż dobrze się połączą. Dopraw solą do smaku.

4 Udekoruj pozostałą dymką i posiekaną kolendrą.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; REKHA MISTRY

Burak nie tylko dobrze wygląda, ale jest pełen wartości odżywczych, takich jak błonnik, witaminy B9 i C oraz licznych minerałów

Prace na działce

Jeśli w **kompostowniku** jest już trochę sucho, na pewno doceni on kilka konewek pełnych wody, co pozwoli **go ostudzić** i utrzymać organizmy w nim żyjące w dobrym zdrowiu. Stąd ruszam ścieżką do **kopców ziemniaków**, które przydałoby się trochę podsypać ziemią. Odcinam **boczne pędy pomidorów**, gdy przykuwają mój wzrok na odmianie wysoko rosnącej, którą uprawiam na zewnątrz. Następnie idę na grządkę z czosnkiem i cebulą – **przestanę podlewać czosnek**, bo za kilka tygodni będzie gotowy do zbioru. Ale muszę kontynuować **odchwaszczanie** cebuli, aby powstrzymać chwasty od konkurowania o tak potrzebne składniki odżywcze, na których cebule polegają w końcowej fazie wzrostu.

Rekha usuwa chwasty, które mogłyby wyciągnąć z gleby składniki odżywcze, których potrzebują jej uprawy

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS, GETTY/EGAL

3 warzywa do wysiania

Rzodkiew japońska lub daikon

Ta odmiana wytwarza dużą, jednolitą białą rzodkiew o pikantnym smaku. Używaj jej na surowo do sałatek lub posiekanej do wytrawnych dań, a także marynowanej, aby zrobić kimchi.

Uprawa Nasiona wysiej bezpośrednio do wcześniej podlanych rzędów na głębokość 1 cm, uprawiaj w wilgotnej glebie. Sprawdzi się w półcieniu. Poprzerywaj siewki tak, aby były rozstawione co 5-10 cm od siebie.

Fenkuł włoski ‘Mantovano’

Jest to atrakcyjna wczesna odmiana o koronkowych liściach, ciesząca podniebienie smakiem anyżu i bladymi, spuchniętymi łodygami.

Uprawa Wysiej nasiona rzadko na docelowym miejscu w glebie przepuszczalnej, zatrzymującej wilgoć. Poprzerywaj siewki co 15 cm między roślinami i podlewaj regularnie. Jesienią okryj włókniną i zbieraj przez przycięcie do poziomu gruntu – fenkuły często odrastają, aby wyprodukować dodatkowe zgrubienia.

Groch siewny łuskowy ‘Alderman’

Ta wysoko rosnąca odmiana plonuje obficie strąkami mieszczącymi do 11 groszków.

Uprawa Wysiej nasiona w rowki w przepuszczalnej, zatrzymującej wilgoć glebie na głębokości 5 cm i zachowując odstępy 8 cm między nasionami. Kiedy już wykiełkują, użyj patyków jako podpór do grochu. Aby uzyskać najlepsze w smaku strąki, zbieraj regularnie od ok. 13 do 14 tygodni po siewie.

eprasa.pl d10e821ac7

Storczyki

Wypełnij dom elegancją i kwiatami dzięki łatwym w pielęgnacji miniaturowym storczykom

Storczyki

Te klasyczne kwiaty w świecie roślin są uosobieniem luksusu. Dzięki efektownym i trwałym kwiatom rozwijającym się ponad mocnymi liśćmi łatwo zrozumieć, dlaczego są tak często używane w domach i hotelach, którym dodają elegancji. Ćmówki, znane również jako *Phalaenopsis*, są najłatwiejszymi w pielęgnacji storczykami i łatwo kwitną, przy czym miniaturowe ćmówki to bardziej nowoczesne podejście do tej klasycznej rośliny.

Drobne, urocze mini-storczyki są bardziej przydatne do różnych stylizacji i łatwiej wpasowują się w małe przestrzenie, takie jak półki, stoły, a nawet terraria. Przy niewielkim wysiłku, zyskasz roślinę lub prezent, który będzie kwitł na okrągło przez kolejne lata.

TEKST MIRANDA JANATKA
ZDJĘCIA SARAH CUTTLE I JASON INGRAM

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/houseplant po więcej wskazówek dotyczących roślin doniczkowych

eprasa.pl d10e821ac7

1

DOBRA RADA
Zanurzanie rośliny w wodzie zapewni taką samą wilgotność podłoża w całej doniczce

eprasa.pl d10e821ac7

Pochodzące z Azji Południowo-Wschodniej ćmówki tolerują różne warunki panujące w domach, co czyni je idealnym prezentem lub pierwszym storczykiem do twojej kolekcji. Aby ponownie zakwitły, ważna będzie odpowiednia pielęgnacja w trakcie i po kwitnieniu. Gdy większość, ale nie wszystkie, kwiaty opadną, przytnij kwiatostan tuż nad pąkiem, pozostawiając na łodydze trzy lub cztery pąki – to pobudzi je do wytworzenia nowego pędu bocznego. Gdy wszystkie kwiaty przekwitną, umieść storczyk w chłodniejszym miejscu na cztery do sześciu tygodni, aby pobudzić roślinę do wydania nowych kwiatostanów. Ćmówkę wystarczy przesadzić po około roku od zakupu. Nie ma potrzeby zwiększania rozmiaru doniczki, ponieważ korzenie tego storczyka lubią być ciasno upakowane. Zamiast tego wystarczy wymienić podłoże na świeże. Przesadzaj, używając mieszanki dla storczyków: usuń stare podłoże i wypełnij nowym wszystkie przestrzenie wokół korzeni.

- **Stanowisko**
Parapet bez przeciągów lub miejsce z dużą ilością jasnego światła; najlepiej trzymać je w temperaturze 18-24°C.
- **Pielęgnacja**
Większość storczyków marnieje z powodu nadmiernego nawadniania. Podlewaj tylko co kilka tygodni i pozwól wodzie dobrze odcieknąć przed włożeniem doniczki z powrotem do osłonki.
- **Wskazówki**
Aby uzyskać więcej kwiatów, przez cały rok, co kilka tygodni, używaj odżywki dla storczyków, opracowanej z myślą o pobudzeniu do kwitnienia, a nie zwiększenia rozmiarów rośliny.

Jak podlewać

1 Napełnij miskę lub zlew deszczówką, filtrowaną wodą lub kranówką i pozwól jej ogrzać się do temperatury pokojowej. Ostrożnie włóż doniczkę do środka i przytrzymaj, aby kawałki kory nie wypłynęły z doniczki. Kiedy kora zrobi się mokra, możesz ją jeszcze moczyć przez 10 minut.

2 Wyjmij roślinę z miski i odstaw do odsączenia. Pozostaw na kolejne 10 minut, aby nie miała zbyt mokro po włożeniu z powrotem do osłonki. Powtarzaj tę czynność co kilka tygodni.

Gdzie kupić

ROŚLINY
- **www.crocus.co.uk**
- **www.orchids.uk.com**
- **www.thenunheadgardener.com**

Polskie sklepy z tą rośliną:
- **www.merkurymarket.pl**
- **www.salonorchidei.pl**
- **www.orchidgarden.pl**

AKCESORIA
- **Podobne doniczki znajdziesz w centrach ogrodniczych**

eprasa.pl d10e821ac7

Oplątwa na korze

Oplątwy zyskały popularność jako rośliny rosnące bez korzeni i żyjące z samego powietrza i wody. I rzeczywiście, przeważnie są to rośliny o silnie zredukowanych korzeniach, które – jeśli w ogóle wyrastają – służą roślinom do przytwierdzania się do drzew, krzewów i skał. Domowa uprawa oplątw nie przedstawia zatem większych trudności, pod warunkiem zapewnienia tym roślinom wysokiej wilgotności powietrza i jasnego stanowiska z rozproszonym światłem. Ziemia i doniczka nie są w ogóle potrzebne do uprawy oplątw.

Dla zapewnienia tym roślinom optymalnych warunków i estetycznej ekspozycji można je posadzić, a właściwie przytwierdzić, do kawałka kory i zabezpieczyć kępką mchu. Taka kompozycja do powieszenia na ścianie będzie atrakcyjną ozdobą i częściowym odtworzeniem warunków, w jakich oplątwy rosną w naturze. I to właśnie jest kluczem do sukcesu w domowej uprawie oplątw.

Będziesz potrzebować:

- Oplątwy niebieskawej (*Tillandsia cyanea*)
- Miniaturowej paproci nefrolepis
- Drutu florystycznego
- Kawałka kory
- Spryskiwacza
- Mchu

Tekst Łukasz Skop
Zdjęcia Bożka Piotrowska

eprasa.pl d10e821ac7

1 **Wyjmij** oplątwę z doniczki. Jedną ręką chwyć pewnie roślinę, a drugą, pomagając sobie drewnianą pałeczką, wykrusz jak największą ilość substratu spomiędzy korzeni rośliny. Oplątwy są roślinami przystosowanymi do wzrostu na skałach i innych roślinach – nie wymagają podłoża.

2 **Obłóż** korzenie oplątwy płatem naturalnego mchu, formując z niego spłaszczoną kulę. Z przodu zrób palcem dziurę w mchu i przełóż przez nią małą paproć. Środek kuli uzupełnij kępkami mchu, aby korzenie roślin miały się czego chwycić.

3 **Przymocuj** kompozycję do oczyszczonego kawałka kory, obwiązując oba elementy dookoła drutem florystycznym. Upewnij się, że kompozycja trzyma się solidnie i po zawieszeniu nie oddzieli się od kory. U góry kory przewierć małą dziurkę do zawieszenia.

4 **Spryskaj** mech obficie miękką wodą o temperaturze pokojowej. Możesz wykorzystać ostudzoną, przegotowaną wodę z czajnika. Odczekaj, aż nadmiar wody odcieknie, zanim zawiesisz kompozycję na ścianie. Mech schnie szybciej niż ziemia w doniczce – zraszaj oplątwę co kilka dni.

eprasa.pl d10e821ac7

PO PIERWSZE: ZAPYLACZE

Rośliny, których potrzebują nasze pszczoły

Które kwiaty zapewniają największe wsparcie ginącym zapylaczom? **Rosi Rollings** omawia 12 najlepszych „magnesów na pszczoły", które sprawią, że twoje rabaty zabzyczą

Przez 25 lat pracowałam w Londynie w branży finansowej, ale marzyłam o zawodowej uprawie roślin. Cały czas wolny spędzałam w swojej szklarni, siejąc nasiona. Przez kilka lat, razem z mężem, hodowałam pszczoły miodne. Naturalnie chciałam wiedzieć, które rośliny są potrzebne, aby wyżywić te owady.

Znalazłam wiele list polecanych gatunków, ale było na nich wiele sprzecznych, niepełnych lub niepotwierdzonych informacji. Kupiłam więc dużo roślin i zaczęłam liczyć, ile pszczół je odwiedziło. W 2013 roku dowiedziałam się, że Laboratorium Pszczelarstwa i Owadów Społecznych Uniwersytetu w Sussex prowadziło podobne badania. Wybrałam się na tamtejsze warsztaty, które pomogły mi opracować miarodajną i spójną metodę badawczą. Przez sześć lat prowadziłam obserwacje, aby określić, które rośliny przyciągają najwięcej pszczół. Ograniczyłam pracę zawodową do połowy etatu, aby założyć własną szkółkę roślin i sprzedawać je w Internecie. Badania nad pszczołami i roślinami były kluczowe dla prowadzenia sklepu. Upewniłam się, że sprzedaję te rośliny, które wyprodukują najwięcej pokarmu dla wszystkich rodzajów zapylaczy i wyrosną w każdym miejscu, jakim dysponują klienci.

Pszczela stopklatka

Metoda badawcza jest bardzo prosta. Opiera się na regularnym liczeniu pszczół na metr kwadratowy tej samej rośliny. Bardzo szybko można policzyć, ile pszczół znajduje się na roślinach w danym momencie, a wielokrotne powtarzanie obserwacji daje średnią liczbę pszczół na metr kwadratowy.

Najtrudniejsze jest ich jednoczesne zidentyfikowanie. Dla ułatwienia klasyfikuję je jako pszczoły miodne, trzmiele lub pszczoły samotnice. Badanie prowadziłam co tydzień. Nie mogłam się doczekać spędzania czasu wśród kwiatów i brzęczenia pszczół.

PHOTO: JASON INGRAM

„Przez sześć lat prowadziłam obserwacje, aby określić, które rośliny przyciągają najwięcej pszczół”

Najlepsze „magnesy na pszczoły”

W moich badaniach najlepiej wypadło 12 roślin. Dają obfitość pokarmu szerokiej gamie pszczół i kwitną bardzo długo. Liczby przedstawiają średnią liczbę odwiedzających pszczołowatych według obserwacji z sześciu lat (legenda powyżej po prawej) oraz średnią liczbę tygodni, w których roślina kwitła (**K**).

Przez osiem lat selekcjonowałam najlepsze rośliny do oceny. Do badania włączyłam ostatecznie 117 gatunków. W ciągu całych sześciu lat zmienność pogody miała wpływ zarówno na rośliny, jak i pszczoły, lecz średnie wyniki od początku były spójne. Atrakcyjne dla pszczół były zarówno rośliny rodzime, jak i obcego pochodzenia (z wyjątkiem ścisłej symbiozy). Owady pobierają pokarm, skąd tylko mogą.

Bodziszek ROZANNE

PM 2,3 **T** 0,4 **PS** 2,9 **K** 18

Bylina kwitnąca przez całe lato. Rozpościera się ponad innymi roślinami. **Wysokość x Szerokość** 30 cm x 60 cm

Kalaminta

PM 7,5 **T** 1,4 **PS** 0,5 **K** 14

Wytwarza wiele maleńkich kwiatów, które przyciągają głównie pszczoły miodne, ale też inne. **W x S** 30 cm x 45 cm

Greckie oregano

PM 7,7 **T** 0,8 **PS** 0,8 **K** 11

Jak większość lebiodek, przydaje się w kuchni. Zrywaj boczne pędy zamiast czubków, aby roślina kwitła. **W x S** 30 cm x 30 cm

Dzielżan ‘Sahin’s Early Flowerer’

PM 5,1 **T** 0,5 **PS** 0,4 **K** 13

Ta odmiana kwitnie obficie od wczesnego lata. **W x S** 100 cm x 50 cm

Ogórecznik

PM 6,5 **T** 0,8 **PS** 0,2 **K** 11

Jedyna roślina roczna w pierwszej dwunastce. Ogórecznik łatwo otrzymać nawet z nasion. **W x S** 60 cm x 45 cm

Czyściec wełnisty

PM 0,3 **T** 2,7 **PS** 0,9 **K** 12

Czyściec wełnisty uwielbia słoneczne miejsca i przyciąga dzikie pszczoły – makatki zbójnice. **W x S** 45 cm x 60 cm

eprasa.pl d10e821ac7

Poznaj swoje pszczoły

Pszczoły miodne **(PM)**

Trzmiele **(T)**

Pszczoły samotnice **(PS)**

Żmijowiec zwyczajny

PM 1,4 **T** 3,6 **PS** 0,1 **K** 13

Żmijowiec jest dwuletnim gatunkiem wywodzącym się z kredowych równin. Przyciąga trzmiele i pszczoły miodne. **W x S** 75 cm x 50 cm

Kocimiętka groniasta

PM 0,4 **T** 2,6 **PS** 0 **K** 20

Idealna dla trzmieli. Po przycięciu powtórzy kwitnienie. Mniej atrakcyjna dla kotów niż inne kocimiętki. **W x S** 60 cm x 50 cm

Dzielżan ogrodowy

PM 8,6 **T** 0,2 **PS** 1,1 **K** 10

Forma dzika uzyskała wyższy wynik niż odmiany, lecz dostępna jest tylko w specjalistycznych szkółkach. **W x S** 120 cm x 60 cm

Lawenda pośrednia 'Grosso'

PM 2,7 **T** 5,4 **PS** 0 **K** 7

Zarówno 'Grosso', jak i 'Edelweiss' (po prawej) są mieszańcami. Kwitną znacznie dłużej, niż zwykła lawenda. **W x S** 90 cm x 90 cm

Lawenda pośrednia 'Edelweiss'

PM 3,2 **T** 3,3 **PS** 0,1 **F** 13

Ten długo kwitnący mieszaniec lawendy pośredniej ma niezwykłe białe kwiatostany. **W x S** 60 cm x 90 cm

Lebiodka pospolita

PM 5,9 **T** 0,7 **PS** 0,1 **K** 13

Lebiodka pospolita jest rodzima, kwitnie w czerwcu i lipcu, a po przycięciu – drugi raz. **W x S** 60 cm x 40 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

Uprawa roślin przyjaznych pszczołom

Wiele roślin dobrych dla pszczół jest łatwych w uprawie i możne je otrzymać z nasion lub kupić w postaci sadzonek. Dowiedz się jak o nie dbać, aby kwitły jak najdłużej.

▲ Siew nasion

Ogórecznik łatwo otrzymać z nasion. Siej go wiosną wprost do gruntu. Żmijowiec i kalamintę można wysiewać w wielodoniczkach w pomieszczeniu i wysadzać, gdy mają cztery liście.

▲ Cięcie „Chelsea chop”

Jeśli skrócisz niektóre łodygi z kępy wysokiej byliny, np. dzielżanu, wydłużysz czas jej kwitnienia i zwiększysz liczbę kwiatów. Pod koniec maja (w czasie Chelsea Flower Show), przytnij połowę pędów do połowy wysokości. Nieprzycięte pędy zakwitną w normalnym terminie, a reszta później.

▼ Opieka nad siewkami

Zachowaj ostrożność, podlewając młode rośliny, zwłaszcza siewki. Ziemia powinna być lekko wilgotna, nie przemoczona. Unikaj polewania ich z węża – użyj konewki z sitkiem, aby rozproszyć strumień.

▲ Opieka nad sadzonkami

Zakup małych sadzonek jest tańszy niż dojrzałych roślin, ale trzeba je przesadzać i opiekować się nimi, aż do przeniesienia na zewnątrz. Można kupić też sadzonki wystarczająco duże, gotowe do posadzenia w ogrodzie.

▼ Oczyszczanie

Regularne usuwanie przekwitłych kwiatów sprawia, że rośliny wykształcają ich więcej. Szczególnie driakiew i dzwonki mogą w ten sposób zapewnić pszczołom więcej pokarmu.

Bodziszek ROZANNE

Ogórecznik

Greckie oregano

Najlepsze rośliny dla pszczół

W jaki sposób rośliny uzyskały najlepsze wyniki? Które będą odpowiednie do małych przestrzeni?

Po pierwsze odkryłam, że różne rośliny naprawdę przyciągają bardzo różne liczby i rodzaje pszczół. Niektóre gatunki kwitną przez wiele tygodni, a przyciągają tylko kilka pszczół. Inne wabią dziesiątki owadów, choć kwitną krótko. Rośliny, które sklasyfikowałam najwyżej, uzyskały dobre wyniki zarówno pod względem liczby pszczół, jak i długości kwitnienia.

Moja lista najlepszych gatunków zawiera dwa dzielżany, dwa oregano (lebiodki) i dwie lawendy. Inne rośliny z ich rodzin także przyciągają wiele zapylaczy, o ile dana odmiana nie została wyhodowana wyłącznie dla wyglądu.

Jeśli masz mało miejsca, polecam lebiodkę, bodziszek 'Rozanne' i ogórecznik. Zapewnią pożywienie szerokiej gamie pszczół, a ludzie mogą wykorzystywać ich aromaty w kuchni.

Gdzie kupić

- **www.beehappyplants.co.uk**
- **www.crocus.co.uk**
- **www.rosybee.com**
- **www.thompson-morgan.com**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Podejmij zobowiązania dla zapylaczy

Dołącz do kampanii „Po Pierwsze: Zapylacze" – **Emma Crawforth** wyjaśnia, jak to zrobić

Tworzymy kolekcję inspirujących zobowiązań, aby pomóc owadom zapylającym. Dołącz do czytelników i ekspertów – dodaj swoje. Możesz złożyć przysięgę taką jak Kate lub Lily poniżej lub wybrać inną z *www.gardenersworld.com/pollinator-pledge*

DOŁĄCZ DO NASZYCH ZOBOWIĄZAŃ

1 Zobowiązanie Kate wobec pszczół

Zobowiązuję się pobrać sadzonki roślin przyjaznych pszczołom i rozdać je sąsiadom. Chcę, aby nektar i pyłek były dostępne w całym mieście!

Kate Bradbury, redaktorka ds. dzikiej przyrody
Przejdź na **www.gardenersworld.com/summer-cuttings**

2 Dbaj o miejskich zapylaczy

Zamierzam posiać w donicach onętki i maczki kalifornijskie. Po pierwsze zachwycą kolorami, po drugie pomogą owadom odwiedzającym mój balkon.

Lily Middleton, asystentka redakcji www.gardenersworld.com
Przejdź na **www.gardenersworld.com/best-city-plants**

DWA PROSTE KROKI, ABY POMÓC ZAPYLACZOM

1 Zadeklaruj, jak w tym roku pomożesz zapylaczom **www.gardenersworld.com/pollinator-pledge**

2 Dowiedz się więcej na **www.gardenersworld.com/pollinator-plants** i szukaj wpisów w mediach społecznościowych oznaczonych #PutPollinatorsFirst

eprasa.pl d10e821ac7

Poznaj dzikie **zwierzęta**

Lipiec to idealny czas na to, aby wieczorami przesiadywać na świeżym powietrzu, czerpiąc przyjemność z pobytu w ogrodzie. W suche, pogodne noce skryj się w cichym kącie i wypatruj nocnych stworzeń rozpoczynających swoją aktywność. Najwięcej zauważysz przy stawie. Jeśli go posiadasz, wypatruj lisów i jeży podchodzących do brzegu, aby się napić. Możesz też napotkać gromady nietoperzy karlików malutkich, które śmigając nad wodą łapią owady, na przykład komary. Jeśli twój staw jest wystarczająco duży, możesz tam również zwabić nietoperze nocki rude, które swoimi włochatymi stopami zbierają owady z powierzchni.

Poświeć do wody latarką, aby zaobserwować pluskolce pospolite (*Notonecta glauca*) polujące na bezkręgowce; możesz też zauważyć płazy, takie jak traszki.

TEKST KATE BRADBURY

Możesz spotkać...

Koniki brunatne (*Chorthippus brunneus*)

Konik brunatny jest brązowy, z plamkami i paskami w kolorze od pomarańczowego po purpurowy. Od czerwca do sierpnia samce, które spotkasz w wysokiej trawie, wabią samice wydając z siebie charakterystyczne cykanie poprzez pocieranie tylnych nóg o pokrywy skrzydeł. Zjawisko to zwane jest strydulacją.

Koniki polne przechodzą tak zwane przeobrażenie niezupełne – na ich cykl życia składają się trzy fazy: jaja, nimfy i postaci dorosłej. Po okresie godowym samica wykopuje płytki dołek i składa w nim około 50 jaj. Z nich wylęgają się nimfy, które przechodzą przez cztery lub pięć linień, zanim w końcu osiągną postać oskrzydlonego osobnika dorosłego. Niekiedy mija około ośmiu tygodni, zanim nimfy osiągną dojrzałość płciową, lecz cały cykl może zostać przerwany przez zmiany pogody, dlatego też zdarza się, że z jaj złożonych późnym latem nie wylęgną się żadne nimfy. Zarówno osobniki dorosłe, jak i nimfy odżywiają się trawą.

Koniki polne są często mylone ze świerszczami – świerszcze mają dłuższe czułki i podczas strydulacji pocierają o siebie jedynie odnóżami, a nie odnóżami i pokrywami skrzydeł.

Ropucha szara przesiadująca nad stawem

Wypatruj też...

- Motyli, takich jak rusałki pawiki, rusałki admirały oraz rusałki pokrzywniki. Właśnie wylęga się drugie pokolenie dorosłych.
- Młodych żab, ropuch i traszek, które opuszczają staw. Zostaw dla nich wystarczającą ilość wysokiej trawy oraz niskich roślin, w których będą mogły się schronić.
- Jeżyków, jaskółek dymówek oraz oknówek, które w dalszym ciągu zakładają gniazda. Oknówki mogą kontynuować gniazdowanie do września.

ZDJĘCIA: GETTY/JACKIE BALE; JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

“Koniki polne przechodzą przeobrażenie niezupełne – ich cykl życia składa się z trzech faz: jaja, nimfy i postaci dorosłej”

eprasa.pl d10e821ac7

Poznaj dzikie **zwierzęta**

Z naszych bujnych rabat dochodzi brzęczenie owadów, w stawie opadła woda, lecz nie ma w nim już żadnych płazów oprócz żab chłodzących się na kamieniach w gorące dni; na drzewach szeleszczą tysiące liści. Mimo to, noce zapadają już coraz szybciej i kolejne fazy cykli rozwojowych zachodzących w przyrodzie powoli dobiegają końca.

Trzmiele ciemnopase zwiastują przyszłą wiosnę – to młode królowe z założonych tej wiosny gniazd macierzystych, które niedawno odbyły loty godowe. Kolejne tygodnie spędzą, gromadząc zapasy, po czym zapadną w stan hibernacji, przechowując spermę samców potrzebną do zapłodnienia jaj i założenia własnych gniazd.

Gdzie indziej niektóre gatunki dopiero budzą się do życia.

TEKST KATE BRADBURY

“Ryjówki, w przeciwieństwie do myszy, nie są gryzoniami, lecz owadożercami – są spokrewnione z kretami i jeżami”

Możesz spotkać...

Ryjówkę aksamitną (*Sorex araneus*)

Ryjówka aksamitna jest małym ssakiem, pokrytym miękkim brązowym futerkiem, nieco bledszym po stronie brzusznej. Ma wydłużony ryjek, małe oczy i uszy oraz – jeśli wystarczająco się zbliżysz, by je dostrzec – czerwonawe zęby. Zazwyczaj zamieszkuje wiejskie obszary rolnicze – żywopłoty, łąki oraz tereny leśne – ale występuje również w ogrodach i na działkach.

Ryjówki, w przeciwieństwie do myszy, nie są gryzoniami, lecz owadożercami. Są spokrewnione z kretami i jeżami. Żywią się owadami, pająkami, ślimakami skorupowymi i nagimi oraz małymi dżdżownicami. Mają bardzo silny instynkt terytorialny, często całe swoje życie spędzają w areałach osobniczych o powierzchni sięgającej około 500 m^2. Poza okresem godowym (od maja do września), ryjówki prowadzą samotniczy tryb życia. Gniazda budują wśród gęstej roślinności lub pod ziemią. Samice mogą wydać do czterech miotów, po sześć młodych każdy.

Czasami można zauważyć ryjówki idące w tak zwanej karawanie, w której prowadzone przez matkę młode osobniki trzymają się ogona poprzednika. Prędzej jednak znajdziesz na ziemi martwe ryjówki – ponieważ wydzielają one płyn o nieprzyjemnym zapachu, drapieżniki często je porzucają po upolowaniu.

Koniki polne „śpiewają”, aby zwabić osobniki przeciwnej płci

Wypatruj też...

- Koników polnych, których samce – pocierając tylnymi odnóżami o skrzydła – wydają dźwięki zwabiające samice.
- Młodych jeży, o zmierzchu stawiających swoje pierwsze kroki poza gniazdem. Wystaw dla nich pokarm dla psów lub kotów (ale nigdy larwy mącznika) oraz wodę.
- Nietoperzy, w ciche wieczory przemykających w powietrzu i polujących na owady. Zaopatrz się w detektor ultradźwiękowy, aby spróbować dowiedzieć się, jakie gatunki odwiedzają twój ogród.

ZDJĘCIA: GETTY/SANDRA STANDBRIDGE; COLIN VARNDELL NPL; MIKELANE45/DEPOSITPHOTOS

„Równie dobrze moglibyśmy zacząć przyzwyczajać się do bycia lepszymi ogrodnikami, uprawiając rośliny w odpowiednich dla nich warunkach i zapewniających naturalnie zdrowy wzrost, bez użycia chemii"

CZĘŚĆ PIERWSZA

Szkodniki i choroby

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW w naturalny sposób

W nowej dwuczęściowej serii Alan pomaga rozwiązywać typowe problemy ogrodnicze przy użyciu swoich fachowych naturalnych technik

PHOTO: SARAH CUTTLE

Rośliny, które są uprawiane w sposób naturalny, lepiej odpierają ataki wirusów i szkodników, niż te uprawiane z użyciem środków chemicznych

Był czas, nie tak dawno temu, kiedy ogrodników zachęcano do posiadania czegoś zwanego „programem oprysków” – osobistego harmonogramu, który wskazywał, jakie środki chemiczne należy stosować w określonych porach roku, aby zwalczać wszelkiego rodzaju szkodniki i choroby. Róże i drzewa owocowe były szczególnymi adresatami tego rodzaju zabiegów, a wszelkiego rodzaju szkodliwe płyny i pyły były wprowadzane do atmosfery w celu stworzenia idealnego ogrodu, nieskalanego przez szkodniki i choroby.

Na szczęście większość ogrodników godnych tego miana zdała sobie sprawę, że takie bezmyślne stosowanie różnych chemikaliów wyrządza bardziej długoterminowe szkody dla środowiska – w szczególności dzikiej przyrody – niż przynosi krótkoterminowe zyski z „czystszych” roślin. Praca w zgodzie z naturą, a nie przeciwko niej to rozwiązanie problemu, a jako ktoś, kto nie spryskiwał ani nie rozpylał chemikaliów od ponad 30 lat, ręczę za to, że mój ogród nie jest opanowany przez szkodniki i choroby oraz że wszelakie organizmy – jeśli im na to pozwolisz – osiągną naturalną równowagę, która rzadko powoduje problemy.

Nie chcę wyjść na próżnego ani zadowolonego z siebie. Daleko mi do tego. Tak, znajdę kilka dziur w liściach, kilka mszyc na pączku róży; moje rośliny nie są odporne na atak. Po prostu poprzez ogrodnictwo organiczne – używając naturalnych lub mechanicznych środków do zwalczania tego, co zagraża moim roślinom – wydaje się, że świat przyrody i ja jesteśmy w stanie zawrzeć rozejm.

Każdego roku ogrodnik ma do dyspozycji coraz mniej chemikaliów i wkrótce ich stosowanie będzie ograniczone do hodowców komercyjnych. Równie dobrze moglibyśmy więc zacząć przyzwyczajać się do bycia lepszymi ogrodnikami bez nich, uprawiając rośliny w warunkach, które im odpowiadają, czego rezultatem jest zdrowy i bujny wzrost roślin, które są znacznie bardziej zdolne do odparcia ataku. Rośliny, które już zmagają się z problemami – często z powodu braku wody, pożywienia lub światła – nawet przed przybyciem szkodliwej bestii lub zarazy, są już w niekorzystnej sytuacji i żaden chemiczny zabieg nie sprawi, że dojdą do siebie.

Długoterminowa perspektywa

To prawda, że zabieg chemiczny może czasami spowodować szybką poprawę, ale kto tego chce, gdy długotrwałym efektem ubocznym jest zakłócenie naturalnego cyklu? Koncentrując się na „złych” – szkodliwych owadach, grzybach i bakteriach – pomijamy te „dobre”. Życie roślinne w dużej mierze, jeśli nie w całości, jest współzależne od złożonej gamy organizmów – znajdujących się w glebie i powietrzu – które przyczyniają się do ich

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/HMPROUDLOVE, SANDER MEERTINS, EWA SAKS; JASON INGRAM

5 NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH SZKODNIKÓW

Ślimaki nagie i muszlowe uwielbiają byliny, takie jak hosty i wschodzące pędy ostróżek. **Rozwiązanie** Najskuteczniejsze są miedziane obręcze umieszczane wokół roślin, gdy pędy wyłaniają się z ziemi. Wzbogać ziemię materią organiczną, aby pobudzić rośliny do szybszego, bardziej energicznego wzrostu. Po zmroku ręcznie zbieraj ślimaki z roślin.

Mszyce, takie jak mszyca brzoskwiniowo-ziemniaczana i meszki, wysysają soki, osłabiają rośliny i rozprzestrzeniają wirusy. Wytwarzana przez nie lepka spadź sprzyja rozwojowi czarnej pleśni. **Rozwiązanie** Zaproś do ogrodu ptaki, które będą żywić się mszycami. Pomocne są również osy, złotooki i bzygi, więc uprawiaj rośliny, które przyciągają te pożyteczne owady. Usuwaj plagi mszyc, pocierając je między palcem a kciukiem lub spłukując wodą z węża.

Mączliki kolonizują spodnią część liści roślin, zwłaszcza pomidorów, osłabiając je i wydzielając spadź. **Rozwiązanie** Posadź aksamitki rozpierzchłe w tej samej glebie, co pomidory. Ostry zapach wydzielany przez aksamitki wydaje się skutecznie zniechęcać do ataku. Dostępne są środki biologicznej ochrony roślin, a żółte plastikowe tablice lepowe zatrzymają szkodniki.

Larwy połyśnicy marchwianki zagrzebują się w korzeniach marchwi osłabiając je oraz czyniąc je nieapetycznymi. **Rozwiązanie** Wysiej nasiona rzadko, tak aby kolejne przerzedzanie nie było konieczne. Kiedy siewki marchwi są przerzedzane, uwalniany aromat przyciąga połyśnicę. Okryj marchew drobną siatką chroniącą rośliny, która ograniczy szkodnikowi dostęp.

Jaja z gąsienicami bielinka kapustnika są składane przez duże i małe białe motyle. Gąsienice zjadają liście i zostawiają paskudne czarne odchody (fuj!) **Rozwiązanie** Okryj rośliny siatką, aby zapobiec składaniu jaj przez motyle. Jest to siatka o większych oczkach niż siatka, używana do odstraszania połyśnicy marchwianki.

Ślimaki nagie i muszlowe

Mączlik

Larwy połyśnicy marchwianki

eprasa.pl d10e821ac7

5 NAJPOPULARNIEJSZYCH CHORÓB

Mączniak i czarna plamistość to dwie najczęstsze choroby róż. Mączniak jest biały i przypomina puder, czarną plamistość dobrze opisuje jej nazwa – to duże czarne plamy, które w końcu łączą się i powodują opadanie liści.
Rozwiązanie Posadź róże o grubych, skórzastych liściach, które są naturalnie odporne na te choroby. Uprawiaj rośliny w zasobnej w składniki pokarmowe, wilgotnej glebie (obie choroby są najbardziej rozpowszechnione na ubogiej, suchej ziemi). Jesienią zbieraj i pal liście zakażone czarną plamistością.

Wirusy powodują skręcanie i zniekształcanie liści i pędów, a także niepożądane przebarwienia w postaci żółknięcia i smug.
Rozwiązanie Niestety, nie ma rady na wirusy atakujące rośliny. Wykop i spal porażone rośliny. Zapraszaj do ogrodu ptaki i drapieżne owady, które kontrolują populację mszyc rozprzestrzeniających choroby wirusowe.

Sucha zgnilizna wierzchołkowa na pomidorach nie jest chorobą, ale zaburzeniem fizjologicznym, które powoduje czarne zapadnięte obszary na spodniej stronie owoców.
Rozwiązanie Upewnij się, że podłoże u roślin nigdy nie wyschnie całkowicie. To zaburzenie jest spowodowane nieregularnym podlewaniem i można mu łatwo przeciwdziałać, utrzymując przez cały czas równomiernie wilgotne podłoże.

Parch ziemniaka powoduje pojawienie się szorstkich brązowych plam na skórkach ziemniaków. Jest brzydki, ale nieszkodliwy i można pozbyć się go obierając skórkę.
Rozwiązanie Upewnij się, że ziemia wokół ziemniaków pozostaje równomiernie wilgotna przez cały okres wegetacji. Uprawiaj odmiany odporne na parcha, które są znacznie mniej narażone na porażenie przez chorobę.

Zaraza bukszpanu powoduje, że pędy krzewów i żywopłotów z bukszpanu stają się kremowobiałe i obumierają. Mocno zainfekowane rośliny obumierają.
Rozwiązanie Unikaj ścinania bukszpanu, gdy jest wilgotno – choroba łatwiej się wtedy rozprzestrzenia. Niektóre nowe odmiany, takie jak 'Heritage', 'Skylight' i 'Renaissance', są odporne na porażenie przez zarazę. Sadź roślinne alternatywy, takie jak ostrokrzew karbowanolistny (*Ilex crenata*) i trzmielina (*Euonymus*) 'Jean Hugues'.

"Życie roślin jest współzależne od złożonej gamy organizmów, które przyczyniają się do ich zdrowotności"

Mszyce

Jaja bielinka kapustnika

Czarna plamistość

Wirusy

Sucha zgnilizna wierzchołkowa

Parch ziemniaka

Zaraza bukszpanu

„Uprawiaj ogród w zgodzie z panującymi w nim warunkami, a nie przeciwko nim; znajdzie się mnóstwo roślin, które lubią warunki, którymi dysponujesz”

Przy silnym ataku zarazy bukszpanu, jedynym rozwiązaniem może być wykopanie i spalenie roślin, a następnie wymiana ich na nowe.

dobrego stanu zdrowia. Jeden nieostrożny oprysk może zmieść część tego magicznego kręgu życia, powodując jego załamanie i ostateczne zakłócenie naturalnej historii ogrodu, od której zależy zdrowie roślin.

To powiedziawszy, nie wszystkie problemy ze szkodnikami i chorobami można wyleczyć wykorzystując naturę. W ostatnich latach wszyscy zdaliśmy sobie sprawę z rosnącej liczby importowanych szkodników i chorób, na które tak naprawdę nie ma lekarstwa poza wykopywaniem i wypalaniem. Nagłe obumarcie dębu, zamieranie jesionu i nieustanne zagrożenie śmiertelną chorobą wywoływaną przez bakterię *Xylella fastidiosa* wymagają natychmiastowego działania i zniszczenia roślin żywicielskich. Jednak w większości ogrodów problemy, których można uniknąć innymi sposobami, znacznie przewyższają liczebnie te katastrofalne epidemie.

Zacznij od dokonywania zakupów zdrowych roślin z renomowanych szkółek i centrów ogrodniczych. Uważaj na tanie importowane z zagranicy rośliny, które są źródłem wielu szkodników i chorób. Przede wszystkim uprawiaj swoje rośliny odpowiednio. Zwracaj uwagę na glebę – wzbogacaj ją kompostem ogrodniczym i dobrze rozłożonym obornikiem, aby ziemia była bogata w materię organiczną i dobrze zatrzymywała wilgoć.

Zdziwiłbyś się, jak wiele roślin ogrodowych pada ofiarą szkodników i chorób tylko dlatego, że są głodne i spragnione. W ten sam sposób, w jaki jesteśmy bardziej podatni na choroby, gdy jesteśmy słabi i niedożywieni, tak samo są nasze rośliny ogrodowe. Kiedy dobrze rosną w dobrej ziemi, są mniej podatne na atak, a gdy szkodnik uderzy, są bardziej zdolne do przetrwania ataku. Upewnij się, że wiesz, jak wyglądają twoje rośliny, gdy są zdrowe. Może się to wydawać bezsensowną rzeczą do powiedzenia, ale jeśli wiesz, kiedy rośliny nie wyglądają w porządku, szybko zareagujesz, aby przeciwdziałać potencjalnym problemom.

Poznaj swoje rośliny

Jak przeciwdziałać szkodnikom i chorobom, jeśli nie stosujesz środków chemicznych? Sprawdź, czy roślina ma wystarczająco dużo światła – to ważne, jeśli jest światłolubna, bo nie będzie zadowolona z cienia. Jeśli jest cieniotolerancyjna, czy jest przypalana przez światło słoneczne? Czy w okolicy korzeni i jest wystarczająco wilgotno? Jeśli odpowiedź brzmi jednoznacznie, że roślina rośnie w miejscu, które jej się nie podoba, to przenieś ją – możesz to zrobić nawet o tej porze roku. Posadź ją w ziemi wzbogaconej materią organiczną i upewnij się, że gleba nie wyschnie. Dużo lepiej będzie ją przesadzić, zamiast czekać do jesieni, kiedy na takie środki zaradcze może być za późno. Przede wszystkim pamiętaj, że rośliny chcą rosnąć, a my nie powinniśmy wchodzić im w drogę.

W ekstremalnych sytuacjach możesz odczuć potrzebę wprowadzenia środków biologicznej ochrony roślin – organizmu, który będzie żywił się lub aktywnie zniechęcał do namnażania się innego organizmu. Takie drapieżniki są dostępne dla wielu szkodników, od mączlika i przędziorka po ślimaki nagie i opuchlaki. Te środki mają swoje ograniczenia – zwykle są aktywne, a zatem skuteczne, powyżej pewnej temperatury, która określa porę roku, w której mogą być używane. Kryteria te łatwiej spełnić w szklarni lub oranżerii niż na zewnątrz i co roku prawdopodobnie będziesz musiał je ponownie wprowadzać do ogrodu. Zawsze byłem ostrożny w ich użytkowaniu – zwłaszcza na zewnątrz – ponieważ staram się dobrze uprawiać moje rośliny i pozwolić naturze toczyć się bez zbytniej ingerencji z mojej strony. To osobista decyzja, z którą jednak czuję się komfortowo.

Może nadejść czas, kiedy zdasz sobie sprawę, że nie warto toczyć bitwy. Jeśli roślina jest stale narażona na atak konkretnego szkodnika i choroby, wiedz, kiedy się poddać i zacząć uprawiać coś innego. Ogród z twoimi warunkami, a nie przeciwko nim – będzie mnóstwo roślin, którym spodoba się to, co masz do zaoferowania, a ich uprawa będzie o wiele bardziej satysfakcjonująca. Jest różnica między byciem zawziętym a byciem upierdliwym. To pierwsze może się opłacić, drugie rzadko prowadzi do zadowolenia.

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/organic-pest-control, aby uzyskać więcej porad dotyczących ekologicznego zapobiegania szkodnikom i chorobom

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d10e821ac7

“Usiądź z kubkiem herbaty i ciesz się chwilą – na ławce, którą zbudowałeś samodzielnie”

Każdy ogród potrzebuje zarówno miejsca do siedzenia, jak i przechowywania, a ta ławka jest do tego idealna – jeśli zrobisz ją sam, możesz ją dopasować do swojej przestrzeni i stylu ogrodu

Weekendowy projekt Adama

Ławka ze schowkiem

Skorzystaj z poradnika Adama Frosta, aby krok po kroku wykonać siedzisko ze skrzynią na narzędzia

ZDJĘCIA SARAH CUTTLE

Ławka ze schowkiem
Mój przewodnik krok po kroku

Zawsze mówię ludziom: poświęćcie kilka minut, aby usiąść w ogrodzie z kubkiem herbaty i cieszyć się chwilą. A co może być lepsze od odpoczynku na ławce, którą zbudowało się własnymi rękami? Ta ławka może służyć jako schowek, dzięki czemu idealnie nadaje się do małego ogrodu.

Jednak niezależnie od tego, czy twój ogród jest duży, czy mały, to dodatkowy schowek jest zawsze mile widziany. Czasami może być trudno znaleźć dla niego miejsce, nie zagracając jednocześnie przestrzeni. Mam kilka takich ławek w moim ogrodzie i nie tylko są przydatne do przechowywania wszelkiego rodzaju rozmaitości – od podłoża po doniczki – są też doskonałymi punktami obserwacyjnymi.

Tak, tylko po co się męczyć, zapytasz, kiedy mogę po prostu kupić gotową ławkę? Oczywiście, że możesz, ale obiecuję, że jeśli spędzisz weekend na zrobieniu własnej ławki ze schowkiem, nie tylko będziesz mieć coś, z czego będziesz dumny, ale także coś funkcjonalnego do korzystania przez lata. Najlepsze jest to, że możesz dopasować ławkę do własnej przestrzeni. Jest coś cudownie oczyszczającego w używaniu rąk do tworzenia i personalizowania własnego ogrodu. Jestem pewien, że uśmiechniesz się za każdym razem, gdy na niej usiądziesz. Mam nadzieję, że będziesz się dobrze bawić przy tym projekcie.

Potrzebne materiały:

Deski impregnowane ciśnieniowo:

- ☐ **200 mm x 45 mm x 8 m – przetnij na 4 deski o dł. 1500 mm na przód i tył, 4 deski o dł. 320 mm na boki**
- ☐ **50 mm x 50 mm x 1,5 m – przetnij na 4 deski o dł. 370 mm na narożne słupki**
- ☐ **Łaty dachowe: 42 mm x 22 mm x 4 m – przetnij na 2 deski o dł. 1300 mm na wsporniki pod półkę i 4 deski o dł. 300 mm na wsporniki pod wieko (siedzisko)**
- ☐ **100 mm x 22 mm x 2 m – przetnij na 6 desek o dł. 320 mm na półkę**
- ☐ **Deski na siedzisko: 3,2 m – przetnij na 2 deski o dł. 1540 mm**
- ☐ **Miarka, ołówek i ekierka**
- ☐ **Piła ręczna**
- ☐ **Akumulatorowa wielofunkcyjna wiertarko-wkrętarka lub wkrętarka akumulatorowa z końcówkami do wkrętarek**
- ☐ **Wkręty do drewna z łbem stożkowym PZ – 40 mm, 50 mm i 70 mm**
- ☐ **Pędzel, farba lub bejca – użyłem ciemnoszarej (grafitowej) farby lnianej**
- ☐ **Szlifierka taśmowa lub papier ścierny**

1 **Przytnij** wszystkie deski do podanych długości (po lewej) – zmierz i dokładnie sprawdź przed cięciem. Wykonanie cięcia na początku umożliwia ułożenie wszystkich elementów i sprawdzenie, jak się połączą.

4 **Włóż** wspornik półki – ustaw łatę dachową o dł. 1300 mm tak, aby jej górna krawędź znalazła się na równi z górną częścią dolnej deski wykonanego wcześniej panelu, a następnie przymocuj ją czterema równomiernie rozmieszczonymi śrubami 50 mm. Powtórz na drugim panelu.

7 **Ułóż** deski na siedzisko obok siebie, aby wykonać pokrywę skrzyni. Weź jedną łatę o dł. 300 mm, umieść ją równolegle do krawędzi desek, 65 mm od ich końca i wyśrodkowaną pomiędzy długimi krawędziami. Przykręć za pomocą śrub 50 mm. Powtórz na drugim końcu.

8 **Dopasuj** dwie pozostałe łaty po wewnętrznej stronie pokrywy, w równych odstępach między dwiema pierwszymi. Wszystkie schowają się wewnątrz skrzyni i zatrzymają ruch pokrywy. Załóż pokrywę, aby sprawdzić, czy dobrze pasuje.

eprasa.pl d10e821ac7

2 **Ułóż** dwie deski o dł. 1500 mm obok siebie, aby wykonać przód skrzyni. Dla ułożenia narożnego słupka w odpowiednim miejscu, przyłóż końcem jedną deskę o dł. 320 mm, wyrównaj ekierką i umieść słupek naprzeciw niej.

3 **Zaznacz** ołówkiem dokładną pozycję narożnego słupka, usuń deskę o dł. 320 mm, a następnie przymocuj słupek, od góry i od dołu, za pomocą śrub 70 mm. Powtórz tę czynność na drugim końcu, a następnie zrób to samo dla tylnego panelu skrzyni.

5 **Przykręć** cztery krótsze boki o dł. 320 mm – ustaw przedni i tylny panel pionowo. Przyłóż każdą deskę po kolei do narożnych słupków. Przykręć śrubami 70 mm, zaczynając od dolnych desek, aby ustabilizować skrzynię, a następnie przykręć górne.

6 **Teraz wykonaj** wewnętrzną półkę. Sześć desek o dł. 320 mm powinno oprzeć się na długich wspornikach. Nie będą przykręcone na stałe, więc można je wyjąć. Możesz zwiększyć długość półki, dodając więcej desek, jeśli chcesz.

9 **Użyj** papieru ściernego lub szlifierki taśmowej, aby wygładzić wszystkie szorstkie powierzchnie i ostre narożniki, co nada ławce miłe wykończenie. Zacząłem od papieru o dużej ziarnistości, a skończyłem na małej.

10 **Nałóż** farbę do powierzchni zewnętrznych lub bejcę do drewna w wybranym kolorze, aby zabezpieczyć drewno. Uwielbiam farbę lnianą – podoba mi się jej wygląd. Nałożyłam trzy warstwy, aby zapewnić długotrwałe wykończenie.

eprasa.pl d10e821ac7

Ławka ze schowkiem Adama to wygodne miejsce do przechowywania narzędzi, doniczek i innych rzeczy w ogrodzie

„Łatwo dopasujesz ten projekt do swojej przestrzeni, zmieniając jego wymiary i dodając więcej półek”

Inne pomysły na schowki w ogrodzie

Wymiary tej ławki ze schowkiem można łatwo dostosować do własnych wymagań lub przestrzeni. Możesz wykonać mniej lub więcej półek w jej środku w zależności od tego, co chcesz w nich umieścić.

Inną opcją jest wykonanie w niej drewnianego dna. To całkiem proste – wystarczy, że odwrócisz skrzynię do góry nogami i zamocujesz drugi rząd wsporników 15 mm od dolnej krawędzi. Następnie użyjesz takich samych desek jak do półki, mocując je poniżej podpór za pomocą śrub 40 mm. Skrzynia z dnem idealnie nadaje się do przechowywania kaloszy, starych doniczek i zabawek ogrodowych – wszystkiego, co sprawia, że w ogrodzie panuje bałagan. Taka skrzynia bardzo przyda się w pobliżu miejsca do grillowania, zapewniając schowek do przechowywania przyborów do gotowania, a także siedzenie dla gości. Możesz też dodać poduszki, aby było wygodniej.

O taką ławkę naprawdę łatwo dbać. Raz w roku po prostu dobrze ją wyczyść, a następnie co kilka lat przeszlifuj i przemaluj, aby wyglądała jak najlepiej.

Pomysły Adama na zachowanie porządku w małym ogrodzie

- **Powiększ** ławkę według mojego projektu lub wykonaj kilka ławek i ustaw je w różnych częściach ogrodu. Używaj do przechowywania pustych doniczek, kompostu, kuwet do wysiewów i zabawek dla dzieci.
- **Dostosuj** ten projekt do stworzenia siedzisk wokół patio lub schowka na drewno blisko domu. Wykorzystałem ten projekt również do wykonania przykrywanych piaskownic dla dzieci, ponieważ zajmują mniej miejsca niż normalne.
- **Wygospodaruj** więcej miejsca w szopie, wieszając narzędzia. Ułatwia to ich odnalezienie i pozwala umieścić na podłodze inne przedmioty. Możesz kupić gotowe stojaki na narzędzia lub po prostu przymocować haczyki.
- **Zaopatrz** się w zwijak do węża, który da się przymocować do ściany, aby można było zwinąć wąż po użyciu. Węże mogą psuć widok, kiedy są rozwinięte i wiją się po ogrodzie. Wąż na zwijaku znajdzie się nad ziemią, więc już się o niego nie potkniesz.
- **Zamocuj** zwijany sznur na pranie, który będzie przymocowany do ściany lub solidnego słupka, aby można go było schować, gdy nie jest używany. Standardowe sznury do prania mogą zajmować dużo miejsca i wprowadzać bałagan.
- **Użyj** drabiny z półkami do ustawienia doniczek i zwolnienia miejsca na ziemi. Dzięki temu małe doniczki nie będą tworzyły rozgardiaszu i będą skupiać na sobie uwagę.

SŁUCHAJ Adama opowiadającego o swoim ogrodniczym doświadczeniu, a także posłuchaj naszych innych ekspertów na **www.gardenersworld.com/podcast**

eprasa.pl d10e821ac7

Chwastownik jest doskonałym narzędziem do usuwania gatunków, które korzenią się głęboko, takich jak babka

CZYTELNICY WKRACZAJĄ DO AKCJI

TEST Ręcznych chwastowników

Autor wielu recenzji, **Kay Maguire**, współpracował z 10 czytelniczkami i czytelnikami naszego magazynu, którzy przetestowali ręczne chwastowniki

Dzięki cieplejszej pogodzie wszystko w ogrodzie rośnie, jednak nie wszystkie rośliny, które teraz szaleją, są mile widziane. Pielenie jest stałym letnim zajęciem, ponieważ zarówno jednoroczne, jak i wieloletnie chwasty pojawiają się, niechciane, na rabatach, obwódkach, w warzywnikach, na trawnikach, a nawet w pojemnikach.

Najlepszym sposobem na pozbycie się chwastów jest usunięcie ich razem z korzeniami. Jednak chociaż motyczenie i wykopywanie widłami to dobry sposób na poradzenie sobie z dużymi, rozrośniętymi chwastami, to kiedy trzeba zaatakować pojedyncze egzemplarze lub usunąć je spośród innych roślin, najlepszym sposobem będzie po prostu uklęknąć i zająć się nimi jeden po drugim.

Chwastownik ręczny jest mniej więcej wielkości małej łopatki, ma podobny uchwyt, ale inną końcówkę i może być wykonany według różnych projektów. Niektóre modele mają długie, proste ostrze zakończone pazurkami, inne mają ząbkowane krawędzie, pojedyncze zęby lub elementy, takie jak punkt podparcia (kołyska), który działa na zasadzie dźwigni. Aby zobaczyć, które narzędzia działają najlepiej i jak skuteczne są w zmaganiach z chwastami, poprosiliśmy o pomoc 10 czytelniczek i czytelników GW, którzy przetestowali szereg ręcznych chwastowników.

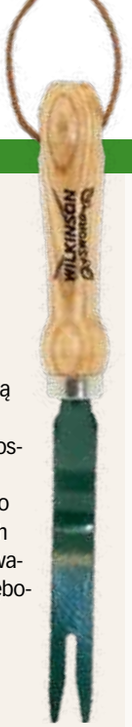
Jak testowaliśmy

Każdemu czytelnikowi przysłano jeden chwastownik i poproszono o używanie go przez pewien czas przy zwalczaniu różnych rodzajów chwastów, w tym głęboko korzeniących się gatunków jednorocznych i wieloletnich. Każdy chwastownik był następnie oceniany według następujących kryteriów:

- **Wygoda** Oceniono, jak narzędzie leży w dłoni, jaki ma ciężar i czy rączka jest wygodna
- **Budowa** Wzięto pod uwagę materiały, z których wykonano chwastownik, elementy (takie jak kołyska lub ząbkowane brzegi), wytrzymałość i łatwość czyszczenia.
- **Skuteczność** Skoncentrowano się na łatwości użytkowania, skuteczności usuwania różnych rodzajów chwastów i radzeniu sobie z różnymi glebami.
- **Stosunek jakości do ceny** Uwzględniono wszystkie powyższe elementy plus wszelkie funkcje specjalne, sugerowaną cenę detaliczną i gwarancję.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d10e821ac7

OCENA: 14/20

Wilkinson Sword ręczny chwastownik ze stali węglowej 6,99 £

Gwarancja 10 lat

Końcówka ze stali węglowej z trwałą powłoką z żywicy epoksydowej. Wygodna, odporna na warunki atmosferyczne jesionowa rączka. Dobry do chwastów jednorocznych i płytko zakorzenionych oraz w pojemnikach i ciasnych miejscach, ale nie do chwastów z mięsistym korzeniem lub głęboko zakorzenionych oraz na dużych powierzchniach.

Zalety i wady

- ✓ Gładka, wygodna rączka
- ✓ Poręczny skórzany pasek do zawieszania
- ✓ Dobre wykonanie i długa gwarancja
- × Słaby i podatny na zginanie przy dużym nacisku
- × Wymaga siły podczas jego użytkowania

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★☆
Skuteczność ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★☆☆

Recenzja: Lorna Jordan, Powys

OCENA: 16/20

Gardena Comfort ręczny chwastownik 10,99 £

Gwarancja 25 lat

Powlekana stalowa końcówka i ergonomiczny uchwyt z tworzywa sztucznego. Odpowiedni do wysokich rabat i pojemników, ale tylko przy płytko korzeniących się chwastach. Zagrabia, zamiast wykopywać. Solidny i trwały.

Zalety i wady

- ✓ Wygodny uchwyt
- ✓ Wytrzymały, z mocnymi metalowymi pazurkami
- ✓ Długa gwarancja
- × Przerywa korzenie zamiast wykopywać całe chwasty
- × Nie nadaje się do głęboko zakorzenionych chwastów

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★★
Skuteczność ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★☆☆

Recenzja: Jonathan Prince, Kent

OCENA: 18/20

Draper Spinnaker ręczny chwastownik z jesionową rączką 12,04 £

Gwarancja Dożywotnia

Końcówka z polerowanej stali nierdzewnej i wygodna rączka z jesionu FSC. Dobrze unosi chwasty i jest łatwy w użyciu, kiedy już opanujesz posługiwanie się nim. Wartościowy. Poręczny pasek do zawieszenia narzędzia.

Zalety i wady

- ✓ Lekki i wygodny
- ✓ Solidny i trwały
- ✓ Ostry, działa jak lewarek
- ✓ Doskonały do głęboko ukorzenionych, upartych chwastów i do trawników
- × Trzeba nauczyć się go obsługiwać
- × Kołyska trudna do czyszczenia

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★☆
Skuteczność ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: Peter Kelly, Edinburgh

OCENA: 20/20

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Fiskars Xact Extractor 12,99 £

Gwarancja 25 lat

Długa, ostra końcówka ze stali nierdzewnej z uchwytem z miękkiego tworzywa sztucznego i prostym otworem do zawieszania. Mocny i wytrzymały, z dobrym lewarkiem. Dobrze usuwa pojedyncze, głęboko zakorzenione chwasty. Łatwy do czyszczenia.

Zalety i wady

- ✓ Bardzo mocny i solidny
- ✓ Wygodna rączka dobrze leży w dłoni
- ✓ Idealny do uporczywych i głęboko zakorzenionych chwastów
- ✓ Solidny
- × Brakuje tylko paska do zawieszania

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★★
Skuteczność ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: Maggie Davis, West Sussex

OCENA: 11/20

Burgon & Ball polecane przez RHS widełki 12,99 £

Gwarancja Dożywotnia

Końcówka ze stali nierdzewnej i wygodna rękojeść z twardego drewna FSC. Mocny i dobrze wykonany, ale dwa szeroko rozstawione pazurki sprawiają, że trudno jest wyciągnąć z ziemi pojedyncze chwasty. Skórzany pasek do zawieszania.

Zalety i wady

- ✓ Wygodna rączka
- ✓ Mocny i wytrzymały
- × Pazurki zbyt daleko od siebie
- × Trudny w użyciu
- × Nie można usuwać pojedynczych chwastów lub chwastów z długim korzeniem
- × Tylko dla kępek chwastów

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★☆☆☆
Skuteczność ★★☆☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★☆☆☆

Recenzja: Steve Sinnott, Liverpool

OCENA: 19/20

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Spear and Jackson Select Stainless chwastownik i lewarek 13,49 £

Gwarancja 10 lat

Odporna na rdzę, polerowana na wysoki połysk końcówka ze stali nierdzewnej i miękka, wyprofilowana plastikowa rączka z prostym otworem do zawieszania. Wygodny i lekki do długotrwałego użytkowania. Silny, z solidną kołyską.

Zalety i wady

- ✓ Solidny i wytrzymały
- ✓ Wygodna wyprofilowana rączka
- ✓ Dobrze wyciąga głęboko zakorzenione chwasty
- ✓ Idealny do chwastów znajdujących się pomiędzy roślinami
- × Zapycha się ziemią

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★☆
Skuteczność ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: Fran Gibbons, Wiltshire

eprasa.pl d10e821ac7

OCENA: 20/20

Corona ComfortGEL chwastownik 13,99 £

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Gwarancja Dożywotnia

Dwuzębna końcówka ze stali nierdzewnej z ząbkowaną krawędzią i miękką, żelową rączką. Dobrze przemyślana budowa, z ochronną osłoną na palce.

Zalety i wady

- ✓ Wygodna, antypoślizgowa rączka
- ✓ Łatwy w użyciu
- ✓ Dobrze zaprojektowany, z dodatkowymi funkcjami
- ✓ Świetnie usuwa wszystkie chwasty, w tym głęboko zakorzenione
- ✓ Dobra jakość i wartość
- × Ząbkowana krawędź jest najlepsza dla osób praworęcznych

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★★
Skuteczność ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: Simon Kempster, Bristol

OCENA: 20/20

Niwaki motyczka do chwastów 18 £

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Gwarancja 2 lata

Ostra, skośna końcówka ze stali węglowej z gładką sosnową rączką. Wszechstronna i łatwo usuwa chwasty spomiędzy roślin i we wszystkich glebach. Poręczna torba do przechowywania. Odpowiednia dla osób prawo i leworęcznych.

Zalety i wady

- ✓ Wygodna i lekka
- ✓ Mocna i wytrzymała
- ✓ Łatwa w użyciu na wszystkich glebach, warunkach i do wszystkich chwastów
- ✓ Świetne także do kopania dołków i sadzenia
- × Bardzo ostre ostrze wymaga zabezpieczenia

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★★
Skuteczność ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: Elizabeth Williamson, Herts

OCENA: 20/20

DeWit Cape Cod chwastownik 18,99 £

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Gwarancja Dożywotnia

Ostra, ręcznie kuta końcówka ze stali wysokowęglowej. Ergonomiczny drewniany uchwyt. Uniwersalna końcówka, odpowiednia do różnych chwastów. Prosty otwór do zawieszania.

Zalety i wady

- ✓ Wygodny i dobrze leży w dłoni
- ✓ Ostra końcówka ze stali węglowej jest trwała i wytrzymała
- ✓ Wytrzymałe, solidne narzędzie
- ✓ Z łatwością poradzi sobie ze wszystkimi chwastami i glebami

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★★★
Skuteczność ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: David McDonald, Aberdeen

OCENA: 17/20

Sophie Conran chwastownik 18,99 £

Gwarancja 10 lat

Końcówka ze stali nierdzewnej i mosiądzu z rączką z woskowanego drewna bukowego FSC. Trzy ostre pazurki dobrze pielą chwasty w ciasnych miejscach i pośród roślin. Najlepszy do chwastów jednorocznych. Wytrzymały.

Zalety i wady

- ✓ Dobre wykonanie i klasyczny wygląd
- ✓ Idealny do ciasnych miejsc
- ✓ Świetny do chwastów jednorocznych
- × Ma kłopoty z głębiej zakorzenionymi chwastami
- × Kamienie mogą utknąć między zębami
- × Brakuje paska do zawieszania

Wygoda ★★★★★
Budowa ★★★☆☆
Skuteczność ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

Recenzja: Maureen Barton, Bucks

NAJ-LEPSZY ZAKUP Najlepsze polecane modele

Do upartych, głęboko zakorzenionych chwastów

Fiskars Xact Extractor 12,99 £

„Jest bardzo wytrzymały i bardzo dobrze radzi sobie z dużą siłą i naciskiem podczas usuwania uporczywych chwastów z długimi korzeniami".
Maggie Davis

Do pojedynczych chwastów i trawników

Spear and Jackson Select Stainless chwastownik i lewarek 13,49 £

„Ma skuteczny lewarek, a rozwidlony metalowy koniec świetnie nadaje się do wykopywania pojedynczych chwastów i tych z długimi korzeniami, takich jak mniszek lekarski na trawnikach".
Fran Gibbons

Do różnych rodzajów chwastów

Corona ComfortGEL chwastownik 13,99 £

„Wygodny i dobrze zaprojektowany, skutecznie usuwa chwasty i jest wystarczająco wytrzymały, aby poradzić sobie z każdą pracą. Moja łopatka nie będzie już tak często potrzebna!"
Simon Kempster

Do wszechstronnego zastosowania

Niwaki motyczka do chwastów 18 £

„Solidny i ostry, może usuwać chwasty z doniczek, rabat, trawy i bruku. Świetnie nadaje się również do wykopywania roślin i kopania dołków."
Elizabeth Williamson

Wytrzymałe narzędzie na wiele lat

DeWit Cape Cod weeder 18,99 £

„To wspaniałe narzędzie jest wytrzymałe, mocne i wystarczająco ostre, aby poradzić sobie ze wszystkimi pracami związanymi z pieleniem".
David McDonald

eprasa.pl d10e821ac7

Solidne, dobrze wykonane narzędzie może ułatwić odchwaszczanie

Jak używać ręcznego chwastownika

Chwastowniki o różnym wyglądzie zwykle pasują do poszczególnych rodzajów chwastów, dlatego najlepiej wybrać ten odpowiedni

- Jeśli ciągle wyrywasz starsze chwasty z trawnika, poszukaj chwastownika z wyraźnym zagięciem lub punktem podparcia (lewarkiem), który pomoże ci je podważyć bez naruszania otaczającej go darni.
- W przypadku upartych mniszków z długimi korzeniami i innych mocno zakorzenionych chwastów, mocna rączka i długie wąskie ostrze pomogą je podnieść i wytrzymają duży nacisk.
- Chwastowniki z zakrzywionym końcem są przydatne do usuwania młodszych i płycej korzeniących się chwastów – działają podobnie do motyki – podczas gdy te z zębami lub pazurkami świetnie nadają się do atakowania kęp jednorocznych chwastów, a także do uprawy gleby po usunięciu chwastów.
- Rozwidlony koniec i ostra lub ząbkowana krawędź ułatwiają przecinanie gleby, podobnie jak chwastowniki z zębami, które są szczególnie przydatne w przypadku chwastów rosnących w trudnej, kamienistej ziemi.

Jak używać ręcznego chwastownika
Aby skutecznie wykorzenić chwasty, wsuń chwastownik w ziemię blisko korzeni, aby je poluzować. Przytrzymaj liście, delikatnie za nie pociągnij i jeszcze bardziej rozluźnij korzenie. Następnie wbij chwastownik do końca w ziemię, aby zrobić dźwignię. Chwast powinien od razu wyskoczyć z ziemi lub być może trzeba będzie powtórzyć te czynności kilka razy wokół korzeni.

Dostawcy

- **Burgon & Ball** www.burgonandball.com
- **Corona** www.burgonandball.com
- **DeWit** www.crocus.co.uk
- **Draper** www.drapertools.com
- **Fiskars** www.fiskars.co.uk
- **Gardena** www.gardena.com
- **Niwaki** www.niwaki.com
- **Sophie Conran** www.burgonandball.com
- **Spear and Jackson** www.spear-and-jackson.com
- **Wilkinson Sword** www.wilkinsonsword-tools.co.uk

OBEJRZYJ nagrania i przeczytaj szczegółowe recenzje wielu produktów ogrodniczych na **www.gardenersworld.com/reviews**

CZYTELNICY WKRACZAJĄ DO AKCJI!

Poznaj naszych czytelników

Nasi recenzenci dzielą się z nami tym, co kochają w ogrodnictwie

„Ogrodnictwo to tworzenie, dzielenie się i pielęgnowanie" ***Maureen Barton,*** **Bucks**

„Mój ogród jest miejscem, w którym mogę się ukryć" ***Simon Kempster,*** **Bristol**

„Ogrodnictwo łączy cię ze wszystkim, co żyje" ***Elizabeth Williamson,*** **Herts**

„Na zewnątrz, w ogrodzie, wszystko jest lepsze" ***Lorna Jordan,*** **Powys**

„Możesz docenić piękno natury" ***Steve Sinnott,*** **Liverpool**

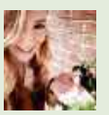
„Wspaniale jest widzieć owoce swojej pracy" ***David McDonald,*** **Aberdeen**

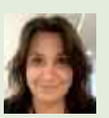
„Każdy rok może być inny" ***Peter Kelly,*** **Edinburgh**

„Odpoczywanie w ogrodzie z herbatą i książką" ***Jonathan Prince,*** **Kent**

„Uprawa własnego jedzenia bez grama chemii" ***Fran Gibbons,*** **Wiltshire**

„Ogrodnictwo jest nektarem dla duszy" ***Maggie Davis,*** **West Sussex**

ZDJĘCIA: GETTY/STOCK_COLORS

eprasa.pl d10e821ac7

Zaprenumeruj magazyn Gardeners' World. Edycja Polska, a zawsze dostaniesz najnowszy numer wprost do Twojej skrzynki!

Do 5* wydań gratis

* Cena prenumeraty rocznej wynosi 161,10 zł. Przy zamówieniu prenumeraty dwuletniej w cenie 268,50 zł oszczędność wynosi równowartość pięciu wydań Gardeners' World.

Wszystkie opcje prenumeraty i e-prenumeraty znajdziesz na stronie

www.UlubionyKiosk.pl

prenumerata@avt.pl
AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa,
konto 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl d10e821ac7

CZAS NA PRZYCINANIE

W ogrodach wszystko teraz bujnie rośnie, więc pora zadbać o ładny wygląd i kształt roślin pełnych wigoru, takich jak glicynia

W tym miesiącu nasze rabaty tryskają kolorami wczesnych i późnoletnich bylin kwitnących do spółki z różami, roślinami rabatowymi i wieloma krzewami, także znajdującymi się w pełnym rozkwicie. Jagody i inne owoce również zaczynają się wybarwiać. Najszybszy wzrost obserwujemy zwykle na początku lata, więc teraz soki płyną już wolniej, a wycieki z ran po cięciach przeprowadzanych w celu ograniczenia rozmiaru lub kształtu krzewów będą mniejsze. Tak więc, gdy ogród jest pełen nowych przyrostów, zadania związane z przycinaniem w tym miesiącu dotyczą ujarzmienia najbardziej entuzjastycznych roślin w ogrodzie.

Niektórym łatwo rozsiewającym się gatunkom będzie trzeba usunąć w tym miesiącu przekwitłe kwiaty, aby powstrzymać je przed zapełnieniem ogrodu swoim potomstwem w przyszłym sezonie. Niesforne pędy drzew i krzewów również można skrócić; czas też przyciąć glicynię, aby pobudzić rozwój pąków kwiatowych na przyszły rok.

Jest to również miesiąc, w którym należy przycinać śliwy i wiśnie, aby uniknąć ryzyka zarażenia tych drzew przez śmiertelną chorobę: srebrzystość liści. Jeśli lipiec jest suchy, pamiętaj, że drzewo po przycięciu może bardzo cierpieć, więc należy je solidnie podlać, aby pomóc roślinie odzyskać siły.

Przytnij teraz nowe pędy na formowanych śliwach i wiśniach, aby pobudzić rośliny do owocowania

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/pruning w poszukiwaniu porad i nagrań dotyczących przycinania

Usuwaj stare kwiaty

Usunięcie starych kwiatów zatrzymuje rozwój owoców i nasion, co chroni roślinę przed marnowaniem zasobów. Często pobudza też roślinę do produkcji większej liczby kwiatów. Nie usuwaj kwiatów tam, gdzie chcesz zebrać owoce lub nasiona.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl d10e821ac7

Przytnij teraz te rośliny

Po ogólnych porządkach trzeba przyciąć jeszcze kilka roślin, które zwolnią tempo wzrostu, odzyskają kształty na zimę i łatwiej będzie je utrzymać pod kontrolą w przyszłym roku.

NAPARSTNICE Wytnij kwiatostany u samej nasady, aby powstrzymać samosiew i wydłużyć żywotność rośliny.

RÓŻE Wydłuż czas kwitnienia róż powtarzających kwitnienie, usuwając za każdym razem wszystkie przekwitłe kwiaty.

LESZCZYNA (*Corylus avellana*) 'Contorta' jest zaszczepiona na podkładce, która wypuszcza proste odrosty. Wytnij je, aby utrzymać pokręcony kształt krzewu

ŚLIWY I WIŚNIE Drzewiaste i krzewiaste egzemplarze należy teraz prześwietlić, a nowe pędy wyrastające na formowanych roślinach można przycinać o dwie trzecie, do krótkopędu.

Tych roślin nie przycinaj

Unikaj cięcia róż, jeśli liczysz na owoce

✕ **RÓŻE** *Rosa glauca*, *R. moyesii* i *R. rugosa* uprawia się dla owoców, dlatego nie należy ich teraz ciąć, aby umożliwić ich rozwój.

✕ **RÓŻANECZNIKI** W miarę skracania się dni zaczynają tworzyć pąki kwiatowe, dlatego całkowicie należy unikać przycinania tych krzewów.

✕ **NOWE PĘDY LETNICH MALIN** Te rośliny powinny być obłożone masą nowych pędów, które zaowocują za rok, ale nie daj się skusić ich przycinaniem, inaczej w przyszłym roku nie będziesz mieć owoców.

✕ **WAWRZYNKI** Są podatne na zamieranie, więc należy unikać ich cięcia, szczególnie w ciepłych miesiącach, takich jak lipiec, kiedy rośliny mogą się odwodnić.

eprasa.pl d10e821ac7

Letnie cięcie glicynii

Zagwarantujesz sobie obfite kwitnienie glicynii, jeśli przytniesz je teraz, kilka tygodni po kwitnieniu. Jeśli masz wysoką roślinę, użyj do tego stabilnej drabiny. Skrócenie nowych pędów teraz nie tylko zmniejszy żywotność rośliny i ograniczy jej rozmiar, ale także pobudzi zawiązywanie pąków kwiatowych na następny rok. Pozostawione bez przycięcia pnącze może zaatakować rynny i wnęki dachowe. Wykonaj na czas tegoroczne cięcie glicynii, aby bujne pędy miały około sześciu tygodni na rozwój po kwitnieniu, zapewniając roślinie energię do zdrowego wzrostu.

Przycinanie glicynii sprzyja wytwarzaniu krótkopędów z kwiatami

Krok po kroku

1 OBEJRZYJ roślinę i określ, co musisz wyciąć. Widać wyraźnie giętkie pędy wyrastające z miejsca, w którym były kwiaty, ale szukaj też pędów ukrytych w liściach, które zaczęły się owijać i zagęszczać szkielet rośliny.

2 ZNAJDŹ długie, nowe pędy, a następnie podążaj wzdłuż nich do miejsca, w którym rozpoczęły w tym roku wzrost i skróć je, pozostawiając od 5 do 7 liści z nowymi pąkami u ich nasady tych długopędów. Wytnij wszystkie pędy boczne wyrastające poza szkielet rośliny i usuń przekwitnięte kwiatostany.

3 PO PRZYCIĘCIU glicynia będzie wyglądać o wiele schludniej ze skróconymi pędami i pulchnymi pąkami kwiatowymi skrywającymi się za kępkami liści. Sterta odciętych miękkich i zielonych pędów będzie idealna na kompost.

W ten sposób przytnij także

Przycinanie letnich pędów jest dobrą techniką zmniejszania wigoru i pobudzania przyszłorocznego owocowania lub kwitnienia wielu roślin użytkowych. Winorośl, agrest oraz wszystkie drzewka formowane w kordony, szpalery i wachlarze są przycinane do krótkopędów. Zawsze poczekaj, aż wyrosną pędy boczne, które dodadzą roślinie energii, zanim je wytniesz. Dodatkową zaletą jest usunięcie szkodników, takich jak mszyce, które żerują na najdelikatniejszych pędach!

Przytnij glicynię około sześć tygodni po kwitnieniu

Dobra rada

Użyj czystego, ostrego sekatora, aby wykonać precyzyjne cięcia. Cięcie do nasady pąka (obok miejsca wyrastania liścia) zmniejsza częstość zamierania pędów, ponieważ roślina kieruje swoją energię do ostatnich pąków na końcu pędów. Wykonaj cięcie kilka milimetrów poza wierzchołkiem pąka, aby nie został uszkodzony. Odlicz 5-7 liści na zielonym pędzie od zdrewniałej łodygi i wykonaj cięcie. Pobudzi to roślinę do wytwarzania większej liczby pąków kwiatowych niż liści.

Glicynia

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Kwitnienie												
Cięcie												

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/summer-prune-wisteria w poszukiwaniu porad dotyczących cięcia glicynii

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, WITH THANKS TO ROYAL BOTANIC GARDENS, KEW; GETTY/SCISETTIALFIO; TIM SANDALL

eprasa.pl d10e821ac7

Obsyp roślinę ziemią u nasady liściastych pędów, aby światło nie docierało do bulw

Miesiąc Monty'ego

Urodziłem się w lipcu, dlatego jest to dla mnie od zawsze przełomowy miesiąc – koniec jednego i początek kolejnego roku mojego życia oraz rozpoczęcie wakacji, które dla mnie, jako chłopca oddanego do szkoły z internatem w siódmym roku życia, oznaczały też powrót do domu – z krajobrazu, którego nie znosiłem, do miejsc, które ukochałem. Jednocześnie było wiadomo, że dni będą odtąd coraz krótsze i czuło się, że zima stopniowo zbliża się do linii horyzontu, przez co gorące lipcowe dni były jeszcze cenniejsze.

Wśród lipcowych rytuałów mojego dorosłego życia poczesne miejsce zajmuje delektowanie się naszymi pierwszymi ziemniakami w dzień moich urodzin, ale na ziemniaki plonujące w środku lata trzeba będzie jeszcze poczekać. Gdy zbieram pierwsze najwcześniejsze ziemniaki, czas okopać odmianę 'Pink Fir Apples', która rośnie w worku i zapewni nam smakowite bulwy za parę miesięcy.

Na stronie
www.gardenersworld.com/earth-up-potatoes znajdziesz nagrania i porady dotyczące okopywania ziemniaków

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; MARSHA ARNOLD

eprasa.pl d10e821ac7

Wyrwij chwasty zanim zakwitną, aby nie wydały nasion i nie zaczęły konkurować z roślinami o składniki odżywcze

Utrzymaj porządek na rabatach

Ręczne wyrywanie chwastów to najlepszy sposób na ich zwalczanie. Usuwanie ich motyką sprawdza się w gorące, ciepłe, wietrzne dni, lecz pieląc bardziej skrupulatnie, wyrwiesz chwasty rosnące tuż przy roślinach oraz te, których korzenie zaplątały się w korzenie uprawianych roślin. Usuwanie zamierających kwiatów z roślin uprawianych dla ich ozdobnych liści, takich jak bylica luizjańska (*Artemisia ludoviciana*), oraz tych zaczynających produkowanie nasion pomaga przynieść zamierzony efekt. Zazwyczaj nie ma większej potrzeby, aby nawadniać rabaty, poza okresami suszy, kiedy wszystkie nowo posadzone rośliny wymagają regularnego podlewania. Usuwanie ziemi z obrzeży trawnika oraz wznoszenie jej w kierunku rabat pozwala utrzymać dobrze zdefiniowane granice i ułatwia strzyżenie brzegów trawnika.

Nie zapomnij

- O letnim cięciu jabłoni – skróć nowe pędy o dwie trzecie
- Kontynuować przerywania marchwi i warzyw korzeniowych
- Zebrać kalafiorów, zanim zwarte róże zaczną się rozdzielać
- Szybko ogłowić przywrotnik miękki (*Alchemilla mollis*), usuwając całe ukwiecone łodygi
- Zakończyć zbioru rabarbaru, pozostawiając jedynie kilka łodyg, które zmagazynują energię na kolejny rok

Zwiększ wysokość koszenia

W szczycie sezonu, kiedy jest sucho i ciepło, unieś ostrze kosiarki, aby nie narażać trawy na stres.

Koś regularnie, a gdy zauważysz chwasty, usuwaj je, aby trawa mogła swobodnie rosnąć. Dopóki warunki atmosferyczne nie złagodnieją i stanie się na powrót wilgotno, utrzymuj trawnik na wysokości 5-6 cm. Łagodne koszenie zagęści trawę i sprawi, że stan twojego trawnika z upływem czasu ulegnie poprawie.

Dzięki łagodniejszemu cięciu twój trawnik przetrwa upały.

Oglądaj filmy na **www.gardenersworld.com/lawn-care,** aby dowiedzieć się więcej o pielęgnacji trawnika.

Pomóż ptakom, utrzymując poidełka w czystości i regularnie uzupełniając w nich wodę

Napełnij poidła dla ptaków i sadzawki

Dolej wody do poidełek dla ptaków oraz sadzawek. Sprawdzaj poidła codziennie, gdyż płytka woda szybko paruje. Latem sadzawki prawdopodobnie będzie trzeba napełnić kilka razy. Jeśli twoje beczki na deszczówkę są puste, wykorzystaj wodę z wodociągu. Wymieniaj wodę w poidełkach co kilka dni, aby utrzymać świeżość i zapobiec rozprzestrzenianiu się chorób, usuń też z nich liście i inne zanieczyszczenia. Za pomocą małej szczotki do szorowania możesz też usunąć wszelkie glony.

SZYBKIE ROZWIĄZANIA

Wraz z nadejściem późnego lata wypatruj w centrach ogrodniczych wyprzedaży roślin jednorocznych. Jeszcze przed nadejściem mrozów możesz je wykorzystać do wypełnienia kwietników oraz pustych przestrzeni na rabatach. Będą teraz znacznie tańsze niż wcześniej w sezonie. Rośliny, takie jak kosmosy oraz rudbekie, odświeżą kwietniki, które ucierpiały z powodu gorąca i suszy.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; VIVIAN RUSSELL; TIM SANDALL

eprasa.pl d10e821ac7

DOBRA RADA

Jeśli tylko dni nie są zbyt suche, zabierz się za regenerację mniejszych ubytków w trawniku. Wysiej tam garść nasion traw, lekko zagrab i przykryj siatką, aby zabezpieczyć obszar przed ptakami.

Nie zapomnij

- Nadal wrzucaj odpady kuchenne na kompost
- Zbierz ze stawu rdestnicę kędzierzawą oraz glony i pozostaw je na brzegu na dzień lub dwa, aby wypełzły z nich wszelkie owady
- Codziennie podlewaj pojemniki i zgromadź je w jednym miejscu, aby spowolnić wysychanie ziemi
- Wstrzymaj się przed podlewaniem trawnika – większość toleruje suszę i później się zregeneruje
- Podlewaj krzewy posadzone w tym roku do czasu, gdy wytworzą mocny system korzeniowy

Coroczne przycinanie lawendy pomoże utrzymać odpowiedni kształt rośliny

Zadbaj o lawendę

Do przycinania lawendy użyj sekatora – usuń przekwitłe kwiatostany oraz większość tegorocznego przyrostu. Zanim zaczniesz, sprawdź gałązki, na których pojawiły się tegoroczne pędy – zdrewniałe części pod nimi będą mieć mniej liści.

Przytnij tak, aby nadać roślinie kształt kuli, jednocześnie pozostawiając dwucentymetrową warstwę zielonych pędów. Wkrótce zaczną odrastać – nadadzą krzewinkom lekkości, mając przy tym jeszcze wystarczająco dużo czasu, aby zdrewnieć i przetrwać zimowe mrozy.

Nowo posadzone drzewka podlewaj wcześnie rano lub wieczorem.

Podlej nowe drzewka

Podlej obficie nowo posadzone drzewa, aby lepiej się przyjęły, zwłaszcza gdy lato jest suche.

Zamiast je podlewać mało i często, zrób to porządnie raz na tydzień. Aby mieć pewność, że woda nie spłynie, lecz dotrze do drzewa, zrób wokół niego w ziemi rowek. Aby zatrzymać wodę, grubo wyściółkuj podłoże dokoła pnia.

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/plant-trees po więcej porad na temat pielęgnacji nowych drzew

Przygotuj nawóz z żywokostu

Zetnij spory pęk liści żywokostu i pozostaw rośliny je na jeden dzień, aby zwiędły. Następnie je rozdrobnij, upchnij do ażurowej siatki i włóż do wiadra. Obciąż kamieniem i zalej wodą. Proces fermentacji zajmie trzy lub cztery tygodnie. Niech cię nie zniechęca przykry zapach – powstały płyn to wartościowy nawóz, który okaże się nieoceniony. Rozcieńcz w proporcji 1:10 i podlewaj warzywa. Zwiędłe liście to także doskonały materiał na żyzną ściółkę.

Naturalny nawóz można łatwo przygotować z tego, co masz pod ręką w swoim ogrodzie

eprasa.pl d10e821ac7

Pod koniec lipca zakończ zbiór rabarbaru, aby dać roślinom czas na regenerację i uzyskać obfite zbiory w przyszłym roku

Ciesz się ostatnim zbiorem rabarbaru

Niech zbiór rabarbaru w tym miesiącu będzie ostatnim, aby rośliny miały szansę na regenerację w okresie letnim. Wybierz najlepsze do zjedzenia pędy u podstawy i odetnij liście na górze. Następnie przygotuj kępę, usuwając z korony wszystkie słabe, żółknące liście lub starsze, rozdwojone pędy. Jeśli są kwiaty, odetnij je. Usuń wszelkie chwasty, a następnie podlej kępę wodą i wyściółkuj dookoła grubą warstwą przekompostowanego obornika.

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/rhubarb po więcej porad na temat tej uprawy

Wysiej groszek

Wysiej ostatnią partię groszku na zbiór jesienny. Zrób płaski rowek o głębokości 3 cm i szerokości ostrza motyki. Wysiej nasiona, a następnie dokładnie przykryj je ziemią i obficie podlej. Gdy siewki wyrosną, poprzerywaj je i dodaj do sałatek.

Użyj sznurka, aby upewnić się, że rowki są wykonane w linii prostej

Sekatorem wytnij uszkodzone jabłka, gdy są jeszcze młode

Przerzedź stłoczone zawiązki jabłek

Odetnij małe owoce z gałązek, aby pozostawić jeden owoc mniej więcej co 10-15 cm. Zmniejsz każdą grupę jabłek do jednego owocu i usuń wszystkie, które są uszkodzone lub zniekształcone, pozostawiając do dalszego rozwoju najsilniejsze. Zapewni to większe, zdrowsze zbiory.

Przerzedzanie zawiązków jabłek ułatwia dojrzewanie owoców na słońcu i zmniejsza ryzyko złamania gałęzi pod ciężarem zbyt dużej ilości owoców.

Sukcesywne wysiewy zapewnią latem ciągłość plonów

Kontynuuj wysiewy warzyw liściowych

Regularnie wysiewaj rukolę, musztardowca, mizunę i mieszanki sałat liściowych, aby zapewnić sobie nieprzerwane dostawy tych warzyw przez całe lato. Warzywa liściowe dojrzewają do zbioru w ciągu kilku tygodni, więc najlepiej jest wysiewać niewielką ilość nasion co dwa lub trzy tygodnie, aby mieć pewność, że zawsze znajdzie się kilka liści gotowych do zbioru.

Wykonaj niewielki, płytki rowek i podlej ziemię przed wysiewem. Rozsyp nasiona wzdłuż rowka. Przykryj nasiona cienką warstwą podłoża i uciśnij powierzchnię. W letnich temperaturach kiełkowanie zajmie tylko kilka dni.

Nie zapomnij

- Zbierać warzyw korzeniowych tylko wtedy, gdy ich potrzebujesz – pozostaną najświeższe, gdy będą pozostawione w ziemi
- Ściąć i zebrać ziół, aby umyć je i wysuszyć lub przechowywać w zamrażarce
- W suche dni utrzymywać roślin dobrze nawodnionych, aby zapobiec zbyt wczesnemu wybijaniu w pędy kwiatostanowe
- Zbierać regularnie warzyw liściowych, aby pobudzić je do tworzenia większej liczby nowych liści
- Zebrać czosnku, gdy jego liście zżółkną

TEKST: MIRANDA JANATKA; ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: GETTY/MERCHE PORTU; @PHOTOGRAPHER; SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

eprasa.pl d10e821ac7

Podlewaj uprawy

Kontynuuj podlewanie spragnionych wody warzyw, które należy nawadniać codziennie, takich jak seler naciowy i korzeniowy. Pomaga to tworzyć kanały wzdłuż rzędu, które umożliwiają spływanie wody do korzeni. Wkopanie doniczek u nasady poszczególnych roślin pomaga skierować wodę do ich korzeni.

Owocujące rośliny o dużej masie zielonej, takie jak fasola, cukinia, pomidory i groszek, potrzebują dużo wody do wzrostu. Niektóre owoce będą teraz szybko rosnąć, więc upewnij się, że dynie, kabaczki i ogórki też dostają dużo wody.

Podlewaj rano, aby ograniczyć parowanie w upalne dni

ODWIEDŹ **www.gardenersworld.com/water-plants,** aby uzyskać więcej porad dotyczących efektywnego nawadniania

DOBRA RADA

Po zebraniu ostatniego bobu wytnij rośliny, ale pozostaw korzenie w glebie. Jak wszystkie rośliny strączkowe, bób ma w swoim systemie korzeniowym bakterie wiążące azot, które w naturalny sposób odżywiają glebę. Wykorzystaj to w pełni, sadząc w następnej kolejności warzywa o wysokich wymaganiach pokarmowych, takie jak kapusta i brokuły.

Przycinaj śliwy latem, aby wydajnie owocowały

Przycinaj śliwy, aby uniknąć infekcji

Przytnij swoje śliwy w tym miesiącu, aby uniknąć infekcji srebrzystością liści drzew, która przenosi się z powietrzem. Drzewa pestkowe nie wymagają tak intensywnego przycinania, jak jabłonie i grusze. Po prostu odetnij odrosty lub pędy wyrastające nisko na przewodniku.

Wytnij cienkie gałęzie, jeśli jest taka potrzeba oraz skróć niektóre górne pędy z tegorocznego przyrostu, jeśli chcesz ograniczyć wysokość. Owoce na pewno będą widoczne, więc unikaj ścinania pędów owocujących, chyba że drzewo jest nadmiernie obciążone.

UWAŻAJ NA

Gąsienice bielinka kapustnika

Uszkodzenie upraw następuje na etapie gąsienicy, gdy owad żeruje. Szkodnik ten występuje na roślinach kapustnych, takich jak kapusta, kalafiory i brukselka. Okrywaj rośliny siatką, aby zapobiec składaniu na nich jaj przez motyle. Sprawdzaj również spód liści i usuń ręcznie znalezione gąsienice.

Zbieraj cukinie, gdy są młode, aby uzyskać najlepszy smak

Regularnie zbieraj cukinie, aby uzyskać delikatne plony

Codziennie sprawdzaj i zbieraj cukinie. Mogą szybko urosnąć do rozmiarów kabaczka, co nie tylko czyni je mniej delikatnymi, ale także wyczerpuje roślinę i spowalnia produkcję owoców.

Cukinie odcinamy ostrym nożem, gdy mają około 15 cm długości, zanim owoc dotknie ziemi i stanie się podatny na gnicie. To wtedy są najbardziej delikatne. Pamiętaj, że możesz też zbierać, nadziewać, gotować i jeść kwiaty cukinii.

Gdy owoce zaczną się rozwijać, zbierz niektóre męskie kwiaty, kiedy są jeszcze w pączku – męskie kwiaty nie pęcznieją u podstawy kwitnącego ogonka. Najlepiej zbierać je o poranku.

ODWIEDŹ **www.gardenersworld.com/grow-courgettes** po więcej porad na temat uprawy cukinii

eprasa.pl d10e821ac7

Zetnij kwiaty groszku pachnącego u nasady długich łodyg

Przedłuż kwitnienie groszku pachnącego

Zbieraj kwiaty groszku co kilka dni, aby wypuszczał nowe pędy. Groszek pachnący jest niezawodnie wydajny, o ile jest regularnie zbierany – jeśli go nie zbierzesz, uformują się strąki, a nowe kwiaty nie będą się już tworzyć tak chętnie. Odetnij całą łodygę z kwiatem u podstawy i wytnij wszystkie pędy, które już wytworzyły strąki – kwiaty zmieniają się w strąki w ciągu zaledwie jednego lub dwóch dni. Utrzymuj rośliny dobrze nawodnione i co tydzień zasilaj je płynnym nawozem, aby były zdrowe i obficie kwitły przez całe lato.

ODWIEDŹ **www.gardenersworld.com/sweet-peas** po więcej porad na temat uprawy groszków pachnących

Nie zapomnij

- Podzielić dojrzałych kęp kosaćców bródkowych i posadzić ich ponownie
- Zebrać nasion roślin wieloletnich i przechować ich w papierowych kopertach
- Wkopać się głęboko w ziemię, aby wyrwać korzenie chwastów, usuwając ich jak najwięcej
- Ściąć lawendy do suszenia i powiesić pęczków w ciepłym, suchym miejscu
- Zasilać dalii co dwa tygodnie nawozem o wysokiej zawartości potasu, aby przyspieszyć kwitnienie

Zetnij kwiatostany koleusów, gdy są jeszcze w pąku, aby zachować energię dla liści

Kolorowe liście koleusów

Zetnij kwiatostany koleusów, aby poprawić jakość i kolor liści. Kiedy roślina zakwita, ilość energii, którą traci, może powodować, że ucierpią na tym liście. Koleusy są uprawiane ze względu na barwne liście, więc usunięcie kwiatów przekieruje energię z powrotem do liści. Zetnij łodygę z kwiatostanem do wysokości mocnej pary liści. Po przycięciu podlej i zasil rośliny bogatym w azot nawozem dla roślin ozdobnych z liści.

KROK PO KROKU

Wysiej nasiona laku wonnego

Otrzymaj z nasion lak wonny do posadzenia jesienią. Młode rośliny wysiane teraz będą zimować na rabatach i następnej wiosny pięknie kwitnąć wraz z tulipanami. Letnie temperatury sprzyjają kiełkowaniu, więc umieść wysiewy w inspekcie na zewnątrz, aby wykiełkowały.

1 **NAPEŁNIJ** dużą donicę podłożem uniwersalnym z dodatkiem gliny. Dociśnij ziemię i upewnij się, że powierzchnia jest równa, a następnie podlej.

2 **PRZESYP** trochę nasion z paczki do ręki gotowej do siewu. Będziesz potrzebować tylko połowy opakowania nasion.

3 **WYSIEJ** równomiernie, szczyptami składającymi się z niewielkiej ilości nasion. Przykryj cienką warstwą podłoża, delikatnie dociśnij, a następnie oznacz donicę.

TEKST: MIRANDA JANATKA; ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl d10e821ac7

UWAŻAJ NA

Mszyce

Gdy jest ciepło w szklarni mszyce mogą gromadzić się w ogromnych ilościach. Wysysają z roślin sok, co zakłóca wzrost i może wywołać choroby. Spryskaj je organicznymi insektycydami na bazie olejów roślinnych lub kwasów tłuszczowych. Możesz również kupić świece z fumigantem czosnkowym, których można bezpiecznie używać w szklarni, oraz wykorzystać naturalne drapieżniki, takie jak pasożytnicze osy, aby ograniczyć liczbę szkodników.

Dodaj nawóz do napełnionej do połowy konewki, a następnie dokończ napełnianie

Zasilaj pomidory płynnym nawozem

Odmierz dawkę płynnego nawozu do pomidorów i dodaj do konewki raz w tygodniu, aby pobudzić kwitnienie i produkcję owoców.

Ten sam nawóz poprawia również wydajność innych upraw owocujących, takich jak bakłażany, ogórki, melony i papryka. Preparat dostarcza dużej dawki potasu, który wspomaga produkcję kwiatów i owoców. Gnojówka z żywokostu jest bogata w potas, dzięki czemu stanowi doskonały domowy płynny nawóz. W połowie sezonu uprawy można również wzmocnić granulowanym nawozem (trzeba go rozsypać wokół podstawy rośliny i polać wodą).

Nie zapomnij

- **Zwiększyć częstotliwości podlewania i nawożenia, ponieważ więcej korzeni zaczyna wypełniać doniczki, a rośliny mają coraz więcej liści.**
- **Nałożyć kolejnej warstwy farby cieniującej, jeśli jest bardzo gorąco**
- **Przesadzić cyklamenów do donic tej samej wielkości ze świeżym podłożem, odrzucając obumarłe części roślin**
- **Regularnie zbierać plonów, aby utrzymać produkcję**

20 MINUT WOLNEGO

Zamów teraz przechowywane w chłodni bulwy zniemniaków do uprawy przeznaczonej na zbiór na Boże Narodzenie. Uprawiaj je w doniczkach w szklarni lub na werandzie, ponieważ ochrona przed mrozem jest kluczowa w miarę dojrzewania upraw. Wybierz odmiany, takie jak 'Charlotte', 'Maris Peer' i 'Nicola'.

KROK PO KROKU Pikowanie siewek naparstnic

Przepikuj siewki roślin dwuletnich (takich jak naparstnice, lewkonie i goździki brodate) do kuwet z podłożem doniczkowym, aby podrosły do wysadzenia jesienią i były gotowe dać z siebie wszystko następnej wiosny.

1 **TRZYMAJ** sadzonkę za koniec liścia i ostrożnie podważ ją patyczkiem, utrzymując korzeń w nienaruszonym stanie.

2 **ZRÓB** wgłębienie w podłożu i włóż do niego korzenie, a następnie dociśnij podłoże wokół rośliny. Upewnij się, że rośliny mają miejsce do wzrostu.

3 **SPRYSKAJ** kuwetę wodą, aby sadzonki szybko się zregenerowały. Przyjmą się w ciągu najbliższych kilku dni i szybko odrosną.

TEKST: MIRANDA JANATKA; ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl d10e821ac7

Użyj ostrego sekatora lub specjalistycznych nożyc, aby wykończyć pracę

Przytnij topiary

Formuj topiary teraz, aby zachować ich idealny kształt i oryginalną strukturę, którą wyróżniają się pośród innych nasadzeń. Celem jest utrzymanie zwartych form i gęstego ulistnienia. Nadajemy jednolite wykończenie roślinom, które tworzą akcenty w projekcie ogrodu.

Warto poświęcić na to czas i użyć specjalnych nożyc do topiarów. Skomplikowane kształty wymagają najbardziej pracochłonnego wykończenia. Najlepsze wyniki osiąga się przez przycinanie późną wiosną, w środku lata i ponownie jesienią.

Topiary mogą być stosowane w celu urozmaicenia długich rabat bądź linii żywopłotu. Formy w donicach mogą akcentować bramy, ścieżki lub drzwi. Dobrym materiałem do kształtowania jest bukszpan, ostrokrzew karbowanolistny czy cis. Oszczędź roślinie stresu, przycinając ją przy łagodnej pogodzie i pomóż odzyskać siły, rozsypując wokół niej nawóz uniwersalny. Podlej ją i wyściółkuj z wierzchu.

ZAJRZYJ NA www.gardenersworld.com/topiary po więcej wskazówek dotyczących topiarów

KROK PO KROKU Jak przywrócić kształt topiaru

PRZYTNIJ miękkie, delikatne pędy z tego lata, aby odsłonić wyjściową formę. Używaj ostrych nożyc. Usuwaj ścięte fragmenty na bieżąco.

POŚWIĘĆ CZAS, aby stopniowo poprawiać wykończenie, tnąc nożycami przy powierzchni rośliny. Od czasu do czasu spójrz z boku, aby sprawdzić, czy kształty są prawidłowe.

WYKONAJ ostatnie cięcia u góry. Prawdopodobnie będziesz musiał użyć mniejszego sekatora, zwłaszcza jeśli topiar ma spiczaste detale.

USUŃ wszystkie odcięte fragmenty i uważnie zlikwiduj wszystkie nierówności. Wyściółkuj roślinę korą lub podsyp żwirem, aby pozostawić ładne otoczenie wokół rośliny.

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl d10e821ac7

Odetnij nowe pędy już teraz, aby zapewnić obfite kwitnienie w przyszłym roku

Przytnij różę 'Dupontii' po kwitnieniu, ale odpuść cięcie jeśli zależy ci na jej czerwonych owocach

Przytnij róże gatunkowe

W połowie lipca wiele róż, takich jak róża 'Cantabrigiensis' w Wiosennym Ogrodzie czy róża 'Dupontii' rosnąca na rabatach w Sadzie, zakończą kwitnienie i jest to najlepszy czas na ich przycinanie.

Kwitną one na zeszłorocznych pędach i samo skrócenie obecnych pędów spowoduje wyrastanie nowych z nagiej łodygi w połowie wysokości rośliny – a to nie wygląda dobrze.

Najlepiej więc będzie wyciąć nisko najstarsze pędy, tak aby nowy przyrost był pojedynczym silnym pędem, który może kwitnąć na całej swojej długości.

Przyszłoroczne kwitnienie zawsze będzie najobfitsze na tych pędach, które miały najwięcej czasu na wzrost, a sprzyja temu jak najdłuższe nasłonecznienie. Przycinanie w środku lata jest zatem częścią procesu zapewniania dobrego kwitnienia w kolejnym roku.

POSADŹ FASOLĘ WIELOKWIATOWĄ

Fasola wielokwiatowa, którą siałeś do doniczek i kuwet w poprzednim miesiącu, powinna teraz zostać posadzona do gruntu. Mocne podpory – takie jak gałęzie leszczyny lub tyczki bambusowe o wysokości około 2,5 m – wbij w ziemię pochylone do wewnątrz, tak aby można je było związać u góry. Posadź jedną roślinę pod każdą podporą, około 15 cm od siebie i luźno przywiąż każdą z nich do tyczki. Podlej obficie i pamiętaj, aby uszczyknąć wierzchołki, gdy rośliny przerosną podpory.

Zbieraj fasolę wielokwiatową, gdy strąki są młode, ponieważ mają wówczas najlepszy smak i konsystencję

Nie zapomnij

- Zebrać czerwonych porzeczek, odcinając całe grona lub zbierając wszystkie owoce za jednym razem
- Usuwać kwiatostanów dalii, kiedy tylko przekwitną, aby pobudzić rośliny do dalszego kwitnienia
- Przywiązać młodych pędów róż pnących zanim zrobią się ciężkie
- Zebrać i wrzucić na kompost sałat, które wybiły w pędy kwiatostanowe

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/july-jobs po więcej porad i sezonowych zadań

ZDJĘCIA: GETTY/DE AGOSTINI PICTURE LIBRARY; JASON INGRAM; ADRIAN TAYLOR

eprasa.pl d10e821ac7

Felieton

Opowieści Titchmarsha

Bez względu na to, czy twoja ulubiona roślina jest akurat modna, uprawiaj to, co lubisz – namawia **Alan**. Nawet, jeśli to wierzba o biało-różowych liściach

Smak to dziwna rzecz. Ostatecznie co dla jednego słodyczą, to dla drugiego goryczą. Czy tego chcemy, czy nie, wszyscy mamy swoje małe ogrodnicze uprzedzenia. Pamiętam, jak kilka lat temu próbowałem przekonać Germaine Greer, że naprawdę nie ma powodu, aby uważać, że aksamitki rozpierzchłe są nie do przyjęcia. Germaine zwyczajnie nie wierzyła, że mając odrobinę dobrego gustu, można chcieć mieć z nimi do czynienia. Powiedziała, że są „pospolite". Odparłem, że są łatwe w uprawie, mają kwiaty w żywych barwach, kwitną przez całe lato, uwielbiają je pszczoły, a zasadzone przy pomidorach odstraszają mączliki: to pięć mocnych powodów, dla których należałoby podziwiać te niewielkie, ale uczynne rośliny. Germaine nie chciała mnie słuchać: według niej aksamitki nigdy nie znajdą się w ogrodzie prawdziwego konesera.

To absurdalne. A co sprawia, że roślina staje się modna? Podejrzewam, że musi być subtelna. Każdy kwiat mający czelność zakwitać intensywnymi kolorami i szczodrze szafować kwiatami ryzykuje wzgardę miłośników kwiatów nieco mniej ostentacyjnie atrakcyjnych. Z drugiej strony tulipany mają jaskrawe barwy i są łatwe w uprawie, a W OGÓLE nie wychodzą z mody. Może ich kielichowate kwiaty mają w sobie wystarczającą dozę elegancji, aby spotykały się z akceptacją? Tymczasem na widok begonii pełnych, trendsetterzy odczuwają silne mdłości.

„Najbardziej podziwiam ogrodników, którzy uprawiają rośliny, które kochają, nie oglądając się na podatne na zranienie uczucia innych"

Róże krzewiaste są modne, a rabatowe – pospolite; aksamitki – pospolite, nagietki – akceptowalne. Gladiole cieszą się akceptacją, gdy mają postać mieczyka bizantyńskiego (*Gladiolus byzantinus*), ale te wielkokwiatowe, uwielbiane przez Dame Ednę, kojarzone są z kompozycjami kwiatowymi w kościołach i na pewno nie z ogrodami osób, które mają do siebie choć odrobinę szacunku. Jak rozumiecie, nie są to moje opinie, a przyjęta mądrość koneserów, kimkolwiek są.

Być może to skojarzenia mają wpływ na nasze opinie. Na podobnej zasadzie, na jakiej nie dalibyśmy dziecku na chrzcie imienia osoby, której nie znosimy, raczej nie będziemy podziwiać rośliny uwielbianej przez kogoś, kogo uważamy za osobę NZNB (Nie Z Naszej Bajki). Zdecydowanie wolimy uprawiać ciemierniki i funkie, hortensję 'Annabelle', eukryfie i wiciokrzewy – rośliny, które lubią LTJM (Ludzie Tacy, Jak My).

Czy to po prostu snobizm? Nie do końca. Myślę, że kwestia jest bardziej złożona. Otwarcie przyznaję, że nie ma logicznego powodu, dla którego aż tak nie lubię głogownika (*Photinia*) 'Red Robin'. Ma intensywnie czerwone przyrosty, które wiosną ożywiają wiele podmiejskich żywopłotów. Błeee! Zdecydowanie wolę intensywnie zielony ligustr.

Na podobnej zasadzie trudno mi polubić pęcherznicę (*Physocarpus*) 'Diabolo', której liście mają kolor błota, czy tę paskudną małą wierzbę o różowo-białych liściach, mdlejących na samą myśl o wietrze/deszczu/pełnym słońcu, która podczas wystaw BBC Gardeners' World Live sprzedaje się jak ciepłe bułeczki. Jak widzicie i ja mam rośliny, których wyjątkowo nie lubię, a moje wypowiedzi bywają pozbawione podstaw.

Najbardziej podziwiam ogrodników, którzy uprawiają rośliny, które kochają, nie oglądając się na podatne na zranienie uczucia innych. Maleńki przedogródek przelewający się od jaskrawych letnich roślin rabatowych we wszystkich odcieniach tęczy podnosi mnie na duchu. Żółta forsycja i malinowo-różowa porzeczka rozświetlają wiosnę. Rośliny, które są dobrze uprawiane, pielęgnowane z miłością i wyraźnie uwielbiane przez swoich właścicieli są warte więcej od rubinów.

W czasie lockdownu wszyscy doszliśmy do wniosku, że ogrody są bardzo ważne dla naszego zdrowia psychicznego w wymiarze długoterminowym. Jeśli będzie to jednoznaczne z uprawą wielkokwiatowych, jaskrawoczerwonych begonii i wściekle pomarańczowych aksamitek, nie ma sprawy. Nie pozwolę na jedno słowo krytyki w ich kierunku.

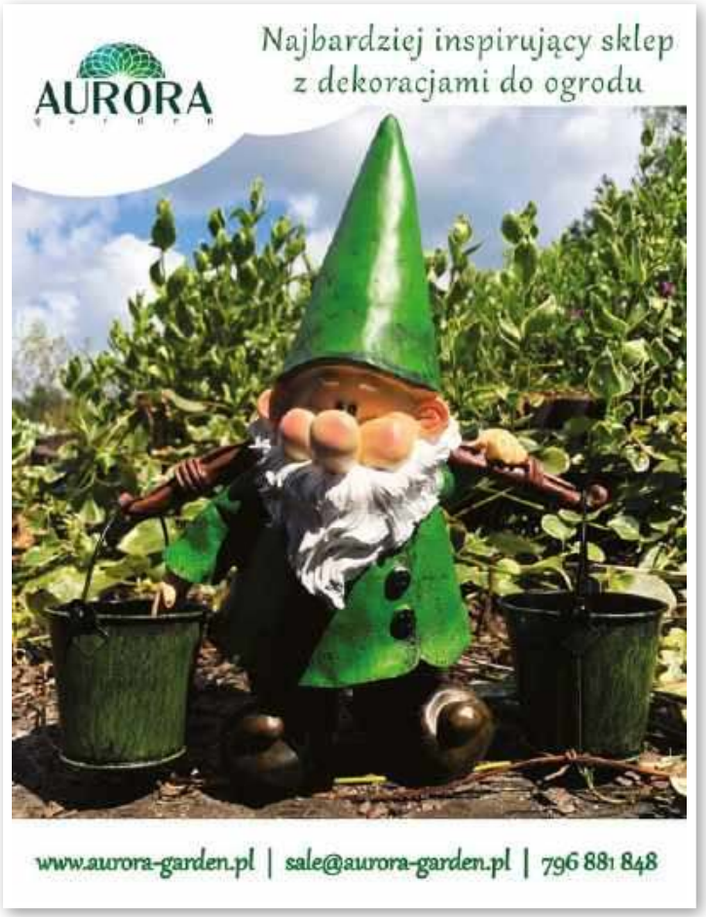

ZDJĘCIA: JASON INGRAM. ILUSTRACJA: CHRIS MADDEN/EYECANDY/ILLUSTRATION

eprasa.pl d10e821ac7

Lista zakupów

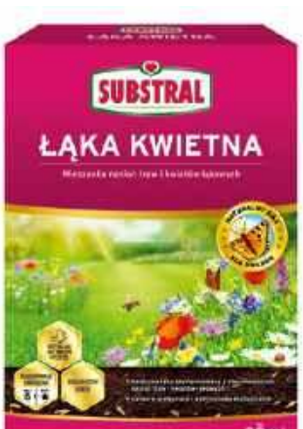
▲ Zraszacz pistoletowy Cellfast RAIN IDEAL™

Zraszacz wykonany z wysokiej jakości tworzyw sztucznych. Stopniowa regulacja strumienia wody w 6 różnych ustawieniach i jednoręczna regulacja siły strumienia pozwala na dobór sposobu zraszania zależnie od potrzeb. Jest też możliwość zablokowania przycisku przy maksymalnej sile strumienia.
www.cellfast.com.pl

▶ Nawóz do pelargonii

Płynny nawóz wieloskładnikowy, doskonale przyswajalny i szybko działający. Zapewnia obfite i długotrwałe kwitnienie, wybarwienie oraz prawidłowy wzrost uprawianych roślin. Nawóz przeznaczony do nawożenia wszystkich uprawianych odmian pelargonii na balkonach, tarasach i w ogrodach.
www.ogrodstart.pl

◀ Łąka kwietna

Mieszanka otoczkowanych traw i 30 kwiatów łąkowych (rodzimych gatunków jednorocznych i wieloletnich). Przyciąga pożyteczne owady, wspiera bioróżnorodność w ogrodzie.
www.lovethegarden.pl

eprasa.pl d10e821ac7

Gardeners' World
EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelny
Paweł Romanowski
pawel.romanowski@avt.pl

Redaktor prowadzący
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz-Darska, Bożka Piotrowska, Agnieszka Nowak, Klaudia Kossowska, Katarzyna Kaczan-Borowska, Grzegorz Falkowski, Katarzyna Bellingham, Małgorzata Kalemba-Drożdż, Marta Karcz

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

GARDENERS` WORLD
MANAGING DIRECTOR
Catriona Bolger

EDITOR-IN-CHIEF
Lucy Hall

ASSOCIATE EDITOR
David Hurrion

BBC STUDIOS, UK PUBLISHING
CHAIR, EDITORIAL REVIEW BOARDS
Nicholas Brett

MANAGING DIRECTOR, CONSUMER PRODUCTS AND LICENSING
Stephen Davies

COMPLIANCE MANAGER
Cameron McEwan

DIRECTOR, MAGAZINES AND CONSUMER PRODUCTS
Mandy Thwaites

UK.publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

IMMEDIATE MEDIA CO LTD
CHAIRMAN
Martin Weiss

CEO
Tom Bureau

DIRECTOR OF INTERNATIONAL LICENSING AND SYNDICATION
Tim Hudson

INTERNATIONAL PARTNERS MANAGER
Molly Hope-Seton

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2022 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 7/2022

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited.

All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

sierpniowe wydanie
w sprzedaży już pod koniec lipca

Trawy ozdobne polecane przez Carol

PLUS **Rady ekspertów**

Rady Monty'ego na problemy w uprawie warzyw

Prowadzenie drzew owocowych przy ścianie

Gotowe pomysły na letnie kompozycje w donicach

NOWOŚĆ

WYDANIE SPECJALNE MAGAZYNU CZAS NA WNĘTRZE POŚWIĘCONE OGRODOM, TARASOM I BALKONOM.

OBIECUJEMY, ŻE Z NAMI TRAWA BĘDZIE BARDZIEJ ZIELONA, KWIATY KOLOROWE, A NAWET NAJMNIEJSZY BALKON STANIE SIĘ FUNKCJONALNYM LETNIM SALONEM!

WWW.ULUBIONYKIOSK.PL

eprasa.pl d10e821ac7

WIĘCEJ ŚWIATŁA
WIĘCEJ PRZESTRZENI
WIĘCEJ MOŻLIWOŚCI

VEKAMOTION 82 W SŁONECZNEJ ODSŁONIE

VEKAMOTION 82 I VEKAMOTION 82 MAX
SYSTEM DRZWI PODNOSZONO-PRZESUWNYCH DO NOWOCZESNEGO BUDOWNICTWA

veka.pl

eprasa.pl d10e821ac7